

T.C.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

UYGULAMALI PSİKOLOJİ BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KİŞİLERİN PROJEKTİF TESTLERDE
KULLANDIĞI FİİLLER İLE
KENDİLERİNİ DEĞERLENDİRME VE İFADE
ETME TARZLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

NEBİL BOZYİĞİT

2501171678

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. TEVFİKA TUNABOYLU İKİZ

İSTANBUL 2021

ÖZ

Kişilerin Projektif Testlerde Kullandığı Fiiller İle Kendilerini Değerlendirme ve İfade Etme Tarzları Arasındaki İlişki

NEBİL BOZYİĞİT

Bu çalışmada Narsisistik Kişilik Bozukluğu tanısı almış hastaların nesne ilişkilerini söylemde nasıl inşa ve icra ettiklerini anlamak amaçlanmaktadır. Narsisistik Kişilik Bozukluğu tanısı almış hastaların söylemi, psikanalitik kuram çerçevesinde, konuşmada kullandığı fiiller üzerinden analiz edilmiştir. Psikiyatri servisine başvurmuş ve Narsisistik Kişilik Bozukluğu tanısı almış 7 gönüllü katılımcıyla önce psikanalitik yönelimli yarı yapılandırılmış klinik öngörüşme yapılmıştır. Ardından da katılımcılara projektif testler olan Rorschach Testi ve Tematik Algı Testi uygulanmıştır. Buradaki yanıtlar mikro söylem analizine ve Fransız Okulu'nun içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmada katılımcıların, yanıtlarda kullandığı fiillerin yapısını değiştirerek negatif duygulanım içeren durum veya olaylarla arasına mesafe koyduğu, fiillerin çatılarını değiştirerek eylemin negatif yükünü nesneye yansıttığı, fiillerin aldığı kişi eklerini kullanarak kendi tümgüçlü düşlemlerini söylemde inşa ettiği ve son olarak fiilleri isimleştirerek eylemi, eylemsiz kıldığı bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Narsisizm, Fiil, Söylem, Konumlandırma, Tümgüçlülük, Projektif Testler.

ABSTRACT

The Relationship Between the Verb Use in Projective Tests and the Styles of Self-Assessment and Expression

NEBİL BOZYİĞİT

This study aims to understand how patients diagnosed with Narcissistic Personality Disorder construct and execute object relationships within discourse. To this end, this study analyzes the discourse of the patients diagnosed with Narcissistic Personality Disorder through their verb use. The study adheres to Psychoanalytic Theory for the analysis. The data of the study was collected from 7 volunteers who applied to the psychiatry service and were diagnosed with Narcissistic Personality Disorder. First, they were applied a psychoanalytically oriented semi-structured clinical pre-interview. Then, the participants took Rorschach Test and Thematic Apperception Test, which are projective tests. Their answers were studied through micro discourse analysis and content analysis of the French School. In the study, it was found that the participants distanced themselves from situations or events with negative affect by changing the structure of the verbs used in their responses. Besides, they were found to project the negative affect of the action to the object by changing the voice of the verbs. Additionally, they constructed their own omnipotent phantasies in the discourse by using the verbal person affixes. Finally, they converted activity to inactivity by de-verbalizing the verbs.

Keywords: Narcissism, Verb, Discourse, Positioning, Omnipotence, Projective Tests

ÖNSÖZ

W. R. Bion'un dediği gibi bir Şey bilinçdışından, ona denk gelen kavrama tutunarak bilince çıkar. Uzun zamandır insanların konuşurken kullandığı kelimeleri neye göre ve nasıl seçtiklerini merak etmekteydim. Bu çalışmada da narsisistik yapıya sahip kişilerin söylemi, konuşmada kullandıkları fiiller üzerinden anlaşılmaya çalışılmıştır.

Öncelikle psikanalitik teoriyi anlamamda ve onunla düşünebilmemde bana yardımcı olan, bu konuda bana yol gösteren, desteklerinden ötürü çok minnettar olduğum, tez danışmanım, hocam Prof. Dr. Tevfika Tunaboşlu İkiz'e çok teşekkür ederim. Daha sonra ise yüksek lisans derslerinde bana öğrettikleri değerli bilgiler için Yrd. Doç. Dr. Bengi Pirim Düşgör'e, Yrd. Doç. Dr. Göklem Tekdemir'e ve Yrd. Doç. Dr. Ayşe Elif Yavuz Sever'e teşekkürlerimi sunarım.

Bana cesur olmayı ve eleştirel düşünmeyi öğreten, her insanın dilinde bir repertuar olduğunu görmemi ve bunu nasıl araştırmam gerektiğini gösteren hocam Prof. Dr. Sibel A. Arkonaç'a, bu yolda bana her türlü konuda destek olup fikir alışverişı yaptığım, canım arkadaşlarım Hilal Beşikçi, Hülya Ergün Taşdemir, Yasin Taşdemir ve Sevgi Öztürk'e canı gönülden teşekkür ederim.

Bu tez sürecinde benimle hayatını birleştiren ve bana sonsuz destek veren eşim Oya Bozyiğit'e ve aileme çok teşekkür ediyorum.

Hepiniz iyi ki varsınız.

NEBİL BOZYİĞİT

İSTANBUL, 2021

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	II
ABSTRACT	III
ÖNSÖZ	IV
İÇİNDEKİLER	V
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. PSİKANALİTİK AÇIDAN NARSİSİZM.....	3
1.1 Freud'un Narsisizm Üzerine Açıklamaları.....	4
1.1.1 Libidinal Yatırım Olarak Narsisizm.....	5
1.1.2 Nesne Seçimi Olarak Narsisizm.....	8
1.2 Freud Sonrası Narsisizme Katkı Yapan Teorisyenlerin Görüşleri...11	

İKİNCİ BÖLÜM

2. DİL, SÖYLEM ve SOSYAL İNŞACILIĞA DAİR GÖRÜŞLER.....	23
2.1 Dil Felsefesi-Wittgeinstein.....	25
2.2 Söylem ve Sosyal İnşacılık.....	27
2.3 Konumlandırma.....	29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TÜRKÇESİNDE FİİLLER.....	32
3.1-Fiilin Tanımı ve Genel Özellikleri.....	32
3.2-Çağdaş Türkiye Türkçesinde Fiillerin Sınıflandırılması.....	33
3.2.1 Fiillerin Yapı Bakımından Sınıflandırılması.....	33
3.2.1.1 Basit Fiiller.....	34
3.2.1.2 Türemiş Fiiller.....	34
3.2.1.3 Birleşik Fiiller.....	34
3.2.1.3.1 Kurallı Birleşik Fiiller.....	34
3.2.1.3.2 Yardımcı Fiiller ile Kurulan Birleşik	
Fiiller...35	
3.2.1.3.3 Deyimleşmiş Fiiller.....	35
3.2.2 Fiillerin Anlamlarına Göre Sınıflandırılması.....	35
3.2.3 Fiillerin Çatı Bakımından Sınıflandırılması.....	36
3.2.3.1 Öznelerine Göre Fiillerin Çatısı.....	36
3.2.3.2 Nesnelere Göre Fiillerin Çatısı.....	37
3.2.4 Fiil Çekimi.....	38
3.2.4.1 Fiilde Kişi	38
3.2.4.2 Fiilde zaman ve Kip Kavramları.....	38

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA

4.1 Amaç.....	39
---------------	----

4.2 Hipotezler.....	39
4.2.1 Kuramsal Hipotez.....	39
4.2.2 İşlemsel Hipotezler.....	39
4.3 Yöntem.....	40
4.3.1 Kullanılan Araçlar.....	41
4.3.1.1 Psikanalitik Öngörüşme Formu.....	41
4.3.1.2 Rorschach Testi.....	41
4.3.1.3 Tematik Algı Testi (T.A.T).....	42

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR

5.1 Yapı Bakımından Fiil Kullanımlarının Bulguları.....	43
5.2 Çatı Bakımından Fiil Kullanımlarının Bulguları.....	50
5.2.1 Özneye Göre Çatı Kullanımlarının Bulguları.....	51
5.2.2 Nesneye Göre Çatı Kullanımlarının Bulguları.....	59
5.3 Çekim Eklerine Göre Fiil Kullanımlarının Bulguları.....	63
5.4 Fiilin İsimleştirilerek Kullanımının Bulguları.....	69

SONUÇ	73
--------------------	-----------

KAYNAKÇA	102
-----------------------	------------

EKLER	115
--------------------	------------

GİRİŞ

Narsisizm konusuna, hem çağımız insanının pozitivist paradigma ile gittikçe bireyselleşmesi, benmerkezci olması hem de topluluklardaki önemli statülerdeki kişilerin narsisistik kişilik özelliklerine sahip olmasından ötürü sosyal bilimlerin birçok alanında dikkat çekilmiş ve üzerinde çalışmalar yapılmıştır (Lasch, 1979; Erten, Y. 2015). Bu çalışmada ise narsisistik yapının söylemi, cümle içerisinde kullandıkları fiillerin niteliklerine bakılarak anlaşılmaya çalışılacaktır. Belirtilen sebeplerden ötürü narsisistik kişilik özelliklerine sahip kişilerin çağımızda gün geçtikçe artması, bazı teorisyenlerin 20.yy'ın ikinci yarısından itibaren olan döneme “narsisizm kültürü (Lasch, 1979)” demesi ve belki de günümüz insanını yalnızlaştıran sebeplerden birinin bu olması hasebiyle narsisistik yapının söyleminin araştırılması gerektiği düşünülmüştür.

Narsisizm adını Yunan ve Latin mitolojilerinde birkaç farklı hikayeye konu olan Narkissos'tan alır. Bunlardan en bilineninde Narkissos gören herkesin hayran kaldığı çok yakışıklı bir delikanlıdır ve birçok kişi ona aşık olmuştur. Ancak Narkissos'un gözü hiçbirini görmüyordur. Rivayete göre ona aşık olanlardan biri bir gün tanrılara yakararak Narkissos'un da kendisi gibi acı çekmesini ister. Tanrılar da ‘başkalarını sevmeyen kendini sevsin’ deyip Narkissos'u lanetlerler. Daha sonra bir su kenarında yüzünü yıkamak için suya eğilen Narkissos sudaki yansımasını görür ve kendi yansımasına aşık olur. Kendi yansımasına bakmaktan kendini alamayan Narkissos zamanla yemeden, içmeden kesildiği için güçsüz kalıp ölmüştür (Hamilton, 2002; Estin, Laporte, 2003).

Narsisizm kavramını ilk kez psikiyatri alanında Paul Nacke (1889), kişinin kendi bedenini cinsel bir nesne olarak gördüğü bir cinsel sapkınlık

olarak kullanmıştır. Daha sonra ise Freud “Cinsellik Üzerine Üç Deneme(1905)” metnine 1910’da eklediği bir dipnotunda erkek eşcinsellerin nesne seçimini açıklamak için kullanmıştır narsisizm kavramını. 1911’de ise Schreber vakası üzerine olan incelemesinde narsisizmden libidonun evriminde normal bir evre olarak bahsetmiştir(Nasio, 2018). 1914’te ise “Narsisizm Üzerine” metnini yazarak bugünkü manada narsisizm kavramının temellerini atmıştır. Yani psikiyatrik manada narsisizm kavramını ilk kullanan Freud değildir ancak narsisizme günümüzdeki klinik anlamını veren odur. Bu yüzden de bu çalışmada Narsisizm psikanalitik açıdan ve projektif testlerle ele alınacaktır.

İnsanlar dil ile gerçekliği inşa ederler(Burr, 2012). Dil diğer görüşlerin iddia ettiği gibi kendimize ve diğerlerine dair yaşantıları yansıtan bir ayna değildir. Aksine tam da bunları inşa edip üretendir (Arkonaç, 2012). Bilinçdışı da inşa edilen bu gerçekliğin içerisine dil ile sızar. Bilinçdışından dile sızan bu parçaları görebilmek için bu çalışmada, cümle içerisinde kullanılan fiiller Fransız Okulu’nun içerik analiziyle birlikte söylem analizine tabi tutulacaktır.

Türkçenin bize sağladığı imkanlardan biri de bir cümle başka sözcüklerle, başka başka şekillerde düzenlenebiliyor olmasıdır. Bu esnek yapı bizlere Wittgeinstein(1978)’ın da dediği gibi bir oyun alanı açacaktır. Türkçe’de bir cümlenin cümle olabilmesi için en temel öge yüklem olarak kabul edilir ve yüklem de genelde fiiller veya fiilimsilerden oluşur. Dilimizde fiiller birçok farklı yapıda veya çatıda kullanabilir ancak nasıl kullanılacağı konuşana bırakılmıştır. Konuşan kişi elindeki bu imkan ile dilin ona açtığı oyun alanı içerisinde kendini bağlama göre değişen farklı pozisyonlara konumlandırır, inşa eder.

Bu çalışmada konuşanın projektif testlere verdiği cevaplarda kendini hangi konumlara yerleştirdiği ve kendiliğini nasıl inşa ettiğine

bakılacaktır. Bu yapılırken söylem analizi ve Rom Harre'nin konumlandırma teorisi, Fransız Okulu'nun psikanalitik içerik analizi kullanılacaktır. Türkiye'de klinik alanda pek fazla kullanılmayan bu yöntemlerin narsisistik yapının söylemini anlamada ve belirlemede yardımcı olacağı düşünülmüştür. Narsistik kişilik bozukluğu tanısı almış 7 kişi ile Rorschach ve T.A.T testiyle birlikte psikanalitik öngörüşme yapılmıştır ve burada verdiği cevaplardaki fiiller söylem analiziyle birlikte Fransız Okulu'nun içerik analizine tabi tutulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. PSİKANALİTİK AÇIDAN NARSİZİZM

Psikanaliz sözlüğünde narsisizm: "Kendi imgesine duyulan aşk" olarak tanımlanmıştır (Laplanche & Pontalis, 1981). Ancak narsisizm kavramı günümüzdeki bu anlamına ulaşmaya kadar birçok teorisyenle birlikte birçok aşamadan geçmiştir. İlk olarak Paul Nache (1889) ile cinsel bir sapkınlık olarak anlamlandırılan narsisizm, zamanla Freud tarafından eşcinsellerin nesne seçimini açıklamak için kullanmıştır. Daha da sonra *Narsisizm Üzerine* (1914) metninde bunun bir gelişimsel aşama olduğunu belirtip hangi durumlarda patolojik versiyona dönüştüğünü açıklamıştır. Freud'un bu metni narsisizm üzerine yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğunun temelini oluşturur. Freud'dan günümüze kadarki dönemde farklı ülkelerdeki ve farklı kıtalardaki birçok psikanalist bu metni temel alarak narsisizmi çalışmıştır.

Freud bu metinde narsisizmi nesne ilişkisi üzerinden de ele almış ancak daha çok dürtü yatırımı üzerinden ele almıştır. Freud sonrasında da bu aynı şekilde devam etmiş olup bazı teorisyenler narsisizmi dürtü yatırımı üzerinden okurken bazıları da nesne seçimi üzerinden okumuştur.

Freud'un birçok metninde psikanalitik kuramın büyük bir kısmını sistematik bir şekilde görebiliriz. Bundan dolayı da narsisizm kavramını açıklamaya bu konudaki çalışmaların temel metni olan Freud'un *Narsisizm Üzerine* (1914) metni ele alınıp onun bu konudaki düşünceleri, nesne seçimi ve dürtü kuramı üzerinden ele alınacaktır. Son olarak da Freud sonrası dönemde kurama katkı yapan teorisyenlerin görüşleri açıklanacaktır.

1.1 Freud'un Narsisizm Üzerine Açıklamaları

Freud narsisizmden ilk olarak *Cinsellik Üzerine 3 Deneme* (1905) yazısına 1910'da eklediği bir dipnotta bahsediyor. Cinsel dürtülerin insan ruhsallığındaki öneminin farkına varan ve gün geçtikçe bu görüşünü derinleştiren Freud, narsisizm kavramını da burada erkek eşcinsellerin nesne seçimini açıklamak için kullanıp eşcinselliğin sapkınlık olarak görüldüğü o dönemlerde aslında narsisizm kavramını Paul Nacke'tan çok da uzağa konumlandırmamıştır. Ancak 1911'de *Schreber* üzerine yazdığı yazısında narsisizmi bir sapkınlık değil kendini koruma içgüdüsünün libidinal bir tamamlayıcısı, her canlı varlığa haklı olarak bir ölçüde atfedilecek bir özellik olarak betimlemiştir (Freud, 1911).

1914'e gelindiğinde Freud, *Narsisizm Üzerine* metnini kaleme almıştır. Bu metinde narsisizmi psikoz üzerinden düşünüp bazı psikotik rahatsızlıklar ile nevrotik rahatsızlıkları karşılaştırarak buradaki dürtüyü işleyişleri ve nesne seçimleri arasındaki farklara bakarak narsisizm hakkında çıkarımlarda bulunmuştur. Narsisizmi bu şekilde ele alışı ondan sonraki teorisyenler için narsisizmin yapı olarak veya diğer yapılardaki bir işleyiş olarak ele alınmasını kolaylaştırmıştır. Burada ise şimdi Freud'un narsisizmi dürtü işleyişi ve nesne seçimi üzerinden nasıl ele aldığı daha fazla ayrıntılandırılacaktır.

1.1.1 Libidinal Yatırım Olarak Narsisizm

Narsisizmi her insanın psikoseksüel gelişiminde yaşadığı bir dönem olarak düşünmeye başlayan Freud, narsisizmi gelişimin hangi basamağına konumlandıracağını düşünürken dementia praecox ve dürtünün gelişimini bu durum için göz önünde bulundurmuştur. Narsisizmin ben ve nesne libidosuyla, oto-erotizmle, megalomani ile ilişkisini açıklamaya çalışmıştır.

Freud bireyin psikoseksüel gelişimini ben içgüleri ve cinsel içgüdüler olarak iki paralel yol üzerinden ele alıyor. Narsisizmi bu gelişim aşamalarında iki noktaya oturtuyor. İlki her insanda olduğunu düşündüğü, bir gelişim durumu olan birincil narsisizm, diğeri ise bu duruma tekrar ulaşılmaya çalışıldığı, patolojik olarak gördüğü ikincil narsisizm.

Birincil narsisizm olarak adlandırdığı dönem ile Freud, yaşamın ilk dönemlerindeki nesnenin olmadığı, bebekte ben ve öteki ayrımının olmadığı dönemi anlatmaktadır. Bu dönemde bebek kendini tümgüçlü görür (Klein, 2012). Ben ve öteki ayrımı daha olmadığı için, ben içgüdüler ve cinsel içgüdüler ayrılmadığı için bebek bu mikro dünyanın hakimi gibidir. Aslında bu dönemde bebek bütün dürtüsel yatırımı kendisine yapar. Bu durumu Freud, bir sene sonraki *İçgüdüler ve Değişimleri* (1915) metninde; dış dünyaya herhangi bir yatırımın olmadığını, ego içgüdülerinin kendi kendini doyurduğunu bunun birincil narsisizm olduğunu söyleyip bu şekilde doyum elde etme şekline de oto-erotizm demiştir. Ancak bebek, ötekine olan ihtiyacını fark etmeye başladıkça, Klein'in (1952) *depresif konum* ile Winnicott'un (1960) *Ayna Evresi*'yle açıkladığı dönemde Ben oluşmaya başlar ve dolayısıyla öteki de doğar. Ben ve öteki ayrımı oluşmaya başlayınca libido da gelişime

uğrayacak ve ben libidosu ile nesne libidosu oluşacaktır. Libidodaki bu değişim ben içgüdüleri ile cinsel içgüdüleri ayırt eden kökensel varsayıma kaçınılmaz şekilde bağlıdır (Freud,1914).

Freud'a göre ben libidosu ile nesne libidosu arasında bir karşılık bulunur ve biri kullanıldığında diğerinin düzeyi düşer. Buradaki ekonomi prensibine göre ben'e yatırım yapıldığında nesneye yatırım düşer, nesneye yatırım yapıldığında ben'e yatırım düşer. Bir nevi tahterevallidir buradaki libidinal yatırım. Freud burada sevme-sevilme ilişkisini ele alır. Bu ilişkide bir sorun olduğu takdirde yani kişinin ben'e veya nesneye yatırım yapamadığı takdirde patolojik bir sorun ortaya çıkacağını düşünür. Narsisizmi de libidonun dünyadan çekilip ben'e yatırıldığı bir durum olarak tanımlar (Freud, 1914).

Psikoseksüel gelişimde ben'in gelişimini ve libidonun gelişimini iki paralel yol olarak düşünen Freud, bu iki yoldaki ketlenmenin veya yapılan fazla yatırımların neye yol açacağından bahseder. Patolojik narsisizmin, ben'e yapılan aşırı libidinal yatırımdan kaynakladığını söyler. Ben'e yapılan libidinal yatırımın başta savunma amaçlı olduğunu vurgulayan Freud, bu yatırımın yön değiştirip nesneye yapılmadığı takdirde hastalığın kaçınılmaz olduğunu belirtir.

Ben'e yapılan aşırı yatırımın yol açtığı narsisizmin patolojik halini anlamak için Freud, parafreni vakalarını ele almıştır. Nasıl aktarım nevrozları ile dürtü yatırımının işleyişini anlamaya çalıştıysa demantia praecox ve paranoyanın da ben'in psikolojisi hakkında bilgi vereceğini düşünür. Aklının bir köşesinde sürekli Schreber Vakası (1911) vardır ve buradaki megalomaninin, gerçeklik kaybının oynadığı rolü analiz etmeye çalışır. Bu vakalarda gördüğü ortak nokta megalomani ve dış dünyadan, insanlardan uzaklaşmadır.

Ortak nokta olarak gördüğü megalomaninin ruhsal çatışmalara yönelik bir savunma mekanizması olduğunu düşünen Freud:"megalomani

yetersiz kaldığında libidonun ben içinde ketlenmesi patojenik hale gelir ve bize bir hastalık izlenimi veren eski haline dönme sürecini başlatır.” (1914) der. Yani megalomani hem savunma mekanizmasıdır hem de bir nevi birincil narsisizme gerilemedir. Megalomani ile bu libidinal ketlenmenin üstesinden gelinemezse dürtüler işlenemeyecek ve Bion’un (1959) da dediği gibi bu işlenemeyen dürtüler bağlara saldırıp öznenin gerçeklikle ilişkisini bozacaktır. Narsisistik öznenin yetersizlik durumunda sebep-sonuç ilişkisini doğru bir şekilde kuramayıp kötü olan her şeyi dışarı iyi olan her şeyi ben’e yansıtıp aslında birincil narsisizme ulaşma çabası gibi. Dolayısıyla megalomani birincil narsisizme gerileme çabasıdır. Ancak megalomaninin yetersiz kaldığı durumda özne gelişim basamaklarında daha da erken dönemlere geriler ve gerçeklikle ilişkisi zedelenir bu yüzden Freud narsisizmi parafrenik bozukluklar üzerinden anlatmıştır. Parafrenik bozukluklar ile aktarım nevrozları arasındaki farkın, parafrenideki işlenemeyen libidonun fantezideki nesnelere değil ben’e geri çekilmesi olduğunu söyler.

Metnin başındaki birincil ve ikincil narsisizme dönersek, birincil narsisizm ben ve öteki ayrımının olmadığı, yatırımın tamamen öznenin kendisinde olduğu oto-erotik bir dönemken ikincil narsisizm, psikoseksüel gelişimin ileriki aşamalarında karşılaşılan furüstrasyonlarda birincil narsisizme gerilemeyle birlikte megalomanik düşünceler ile bozuk gerçeklik algısının olduğu bir patolojik haldir. Bu patolojik halde libido tamamen ben’e yatırılır, dış dünyaya yatırım kesilir ve omnipotent bir tavır sergilenir. Freud narsisizmin daha iyi anlaşılabilmesi için de organik hastalıkların, hipokondrinin ve cinslerin erotik yaşamlarının incelenmesini söyler. Aslında bu önerisi bize narsisizmin sadece salt bir şekilde değil bir dürtüsel yatırım biçimi olarak, bir işleyiş olarak diğer yapıların içinde de görüldüğünü anlatır.

1.1.2 Nesne Seçimi Olarak Narsisizm

Freud, narsisizmi dürtü üzerinden ele alırken libidoyu nesne libidosu ve ego libidosu olarak ayırıp nesne ilişkilerine değinmiştir. Laplanche ve Pontalis (1967) nesne ilişkisini şöyle tanımlar: “öznenin kendi dünyasıyla ilişki tarzıdır; bu ilişki, belli bir kişilik örgütlenmesinin, nesnelerin ve tercih edilen türlü savunma tiplerinin karmaşık ve toplam sonucudur.” Freud iki temel nesne seçimi türü belirler; bireyin kendinden ayrı gördüğü bir nesneyi sevmesini mümkün kılan ‘yaslanma’ yoluyla nesne seçimi ve bireyin en başta kendine duyduğu sevgiye dayanan narsisistik nesne seçimi (Quinodoz, 2017). Bu kısımda da genel manada nesne seçimi nasıl yapılır, narsisistik nesne seçimleri nelerdir konuları ele alınacak ve asıl konumuz olan narsisistik nesne seçimleri ayrıntılandırılacaktır. Freud’a göre iki tipe uygun nesne seçimi yapılabilir:

1) Narsisistik tipe uygun olarak

- a) Kendisinin olduğu şeyi (yani kendini)
- b) Kendisinin bir zamanlar olduğu şeyi
- c) Kendisinin olmak istediği şeyi
- d) Bir zamanlar kendisinin bir parçası olmuş şeyi

2) Anaklitik (Yaslanma) tipine uygun olarak

- a) Kendisini besleyen kadını
- b) Kendisini koruyan erkeği

Freud’un burada Yaslanma tipine uygun olarak bahsettiği nesne seçimleri nevrotik yapıdaki kişilerin nesne seçimleridir. Kendisinden sonraki birçok teorisyeni etkileyen bu görüşünde bebeklikteki anne ve babayla -daha sonra besleyen, bakım veren, koruyan bütün nesneler

olacak- özdeşim kurmasından ve onlarla olan ilişkisini içselleştirmesinden ve geri kalan hayatı boyunca olan ilişkilerinin gidişatı bu dönemde kurduğu ilişkinin türevleri olacağından bahseder.

Araştırmanın konusu olan Narsisistik tipe uygun olan nesne seçimlerine geldiğimizde a) bendinde libidinal yatırımın sadece benliğe yapıldığı bir nesne ilişkisinden bahseder. b) bendinde kendisinin bir zamanlar olduğu şeyi derken aslında o omnipotent evreyi, birincil narsisizmdeki tümgüçlü kendisine libidinal yatırımın yapıldığından, c) bendinde kendisinin olmak istediği şeyi derken aslında birazdan daha ayrıntılı ele alınacak olan ideal benliğin bir nesne olarak ele alınmasından bahseder. Bu ideal benlikte narsistik kişi kendinden bir öteki çıkarmıştır ve yatırımı yine kendisi kendi ideale yapmaktadır. Son olarak da d) bendinde narsistik kişinin bir zamanlar kendisinin bir parçası olmuş bir şeyi yatırım nesnesi olarak seçebileceğinden bahseder. Bu son kısımda çocuklarına narsistik yatırım yapan, kendilerini çocukları üzerinden tanımlayıp tatmin eden aileleri örnek verir. Görüldüğü gibi narsistik nesne seçimi tipindeki yatırımda ben ve öteki ayrımı bulanıktır. Nesne ya benliğin bir parçası ya benliğin benzeri ya da benliğin yansıması gibidir. Ancak bu nesne seçimindeki amaç ve tatmin, sevmektir.

Narsistik nesne seçimi konusunda vurgulanan kavramlar; ideal benlik, benlik ideali ve üstbenlik kavramlarıdır. Şimdi de bu kavramlar daha ayrıntılı ele alınıp yüceltme ve idealizasyonun bu ilişkide ne gibi bir görevi olduğu anlatılacaktır. İdeal benlik, egonun birincil narsisizmdeki konumunun, durumunun ideal olarak benimsenmesidir. Freud (1914) ideal benliği açıklarken insanın, bir zamanlar zevkine vardığı bir tatminden kolayca vazgeçemeyen bir varlık olduğunu söyler. Üstbenlik ve benlik ideali ele alırken üstbenliği ebeveynlerin eleştirel tutumlarından oluşan, bütün niyetleri izleyen, keşfeden, eleştiren bir güç olarak tanımlar. Benlik ideali ise ebeveynlerin gözündeki ideallerin benimsenip narsistik

yükün nesne yüküne dönüşmesidir. Birincil narsisizmden de bir çıkış yoludur. Burada çocuksu kusursuzluk es geçilip ileride olmak istenilen şey hedeflenir. Bu anlamda gerileten bir şey değil ileriye dönük bir idealdir. Benlik idealinin patolojik versiyonları da vardır fakat bu içselleştirme sürecine işaret eder ve benlikle üstbenlik arasında, her ikisinden de öğeler taşıyan bir köprü gibidir (Jacobson, 1964). Laufer'e (1964) göre ise Ben ideali, benin narsisistik dengeyi yeniden kurmak amacıyla kazanmaya çabaladığı imgeleri ve nitelikleri içeren üstbenin bölümüdür. Genellikle içsel değişikliklere ve dış gerçekliğin koşullarına göre farklılık gösterir, biçim değiştirir. İçsel değişiklikler çoğunlukla ergenlik döneminde kurulan özdeşleşmelerdeki, nesne ilişkilerindeki ve üstbenlikteki değişimleri içerir. Bazı durumlarda ise birincil narsisizmin benlik ideali yapısına evrilmesi yerine kişi, birincil narsisizmi ve bununla bağlantılı, tümgüçlü kusursuzluğu yeniden ele geçirme ve ideal benlik evresine geri dönme amacı güdebilir (Loewold, 2007). İdeal benliğe böyle geri çekilme amacı; gerçek yaşam olaylarının getirdiği kaçınılmaz engellenme ve yoksunlukları bertaraf etmek, güçsüzlük ve çaresizliği düşlemde yadsımak ve annesel nesneyle simbiyotik birleşme arzusunun temsil ettiği mutluluk halini yeniden bulmaktır.

Kişinin kendini önemsemesinin bir bölümü çocuksu narsisizmdir, bir bölümü başardığını düşündüğü şeylerle benlik idealine ne kadar yaklaştığıyla ilgilidir, bir bölümü de nesne libidosunun ne kadar tatmin edildiğiyle yani ne kadar öteki tarafından sevildiğiyle ilgilidir. Ötekine yöneltilen yüceltme ve idealizasyonda ise yüceltme benin nesne libidosuna yönelikken, idealizasyon nesneye yöneliktir. Nesne libidosuyla ilgili olan yüceltmede asıl amaç ötekine duyulan cinsel içgüdünün bastırılmasıdır. İdealizasyonda ise ayrımın bulanık olduğu ötekine aşırı libidinal yatırım yapılır.

1.2 Freud Sonrası Narsisizme Katkı Yapan Teorisyenlerin Görüşleri

Narsisizm kavramının Freud sonrası gelişimini incelendiğinde, kavramın daha da geliştiği ve derinleştiği görülmekle birlikte temelini yine Freud'un görüşlerinin oluşturduğu görülecektir. Daha sonraki teorisyenler Narsisizm kavramını yaşam ve ölüm dürtüsü üzerinden inceleyerek, bir gelişim evresi olup olmadığı üzerinden inceleyerek geliştirmişlerdir. Bu kısımda Freud sonrası Narsisizmin birçok ülkede ve kıtada birçok psikanalist tarafından nasıl ele alındığı açıklanacaktır.

Klein'ı Freud'dan ayıran temel konulardan biri, ona göre nesnesiz bir dönemin olmamasıdır. Bu da Freud'la narsisizm kavramının bazı noktalarında görüş ayrılığının oluşmasına neden olur. Nesnesiz bir dönemin olmadığını savunan Klein'a göre birincil narsisizm dönemi de haliyle yoktur. Klein'a (1946,1957) göre yaşamın erken dönemlerinde egonun öteki nesneye yaptığı libidinal yatırımı, uğradığı bir hayal kırıklığı sonrası geri çekip bu libidinal yatırımı benliğe yapmasıdır. Klein narsisizmi, açıklamaları boyunca yansıtma özdeşimle bir tutmuştur. Ona göre bebek erken dönemlerde, Freud'un birincil narsisizm dediği dönemde, nesneyle özdeşim kurar. Ancak nesnenin bütünüyle değil bir parça nesne olarak meme ile özdeşleşir ve egonun bir parçası meme ile özdeş olur. Bu sayede çocuk kendiyle öteki arasında bir ayrım görmez ve kendi parmağını bir meme imiş gibi emerek kendini tatmin edebilir. Klein'ın tanımladığı paranoid-şizoid dönemde aynı şekilde bir özdeşim mevcuttur ama burada yansıtma bir özdeşim (projektif idetifikasyon) mevcuttur. Bebek iyi olan her şeyi kendi benliğine kötü olan her şeyi ise ötekine yansıtır. Bu tam da narsisistik bir dönemdir. Ancak bu depresif dönemle birlikte atlatılır. İleride de ele alacağımız gibi narsisizmden de kurtulmanın tek yolu depresif konumu aşmaktır (Quinodoz, 2017). Bu

dönemde oluşabilecek bir hayal kırıklığı, bir fiksasyon bebeğin nesneden uzaklaşmasına, nesneye haset etmesine sebep olur. Yani haset ve narsisizm madalyonun iki yüzüdür. (Segal,H. 1983) Bu hasetten ötürü kötü olan her şeyi nesneyle iyi olan her şeyi kendisiyle özdeş tutmaya devam eder ve oto-erotik bir şekilde kendini tatmin etmeye, ötekine ihtiyacı olmadığını göstermeye devam eder.

Bebeğin uğradığı hayal kırıklığından D. Winnicott (1971) da narsisizmi ele alırken bahseder. Klein'ın aksine o bebeğin anneye bir olduğunu düşündüğü bir birincil narsisizm dönemi olduğu hipotezine katılır. Bu evrede bebek, nesneyi kendisinin yarattığı yanılsamasına sahiptir ve annenin görevi de çocuk ondan vazgeçebilecek duruma gelene kadar bu yanılsamayı sürdürmektir (Quinodoz,2017). Winnicott'a (1971) göre bebek annenin yüzüne baktığında kendini görür. Kendini bir aynaya bakar gibi annenin bakışları üzerinden tanımlar. Annenin bakışlarında bir yatırım varsa bir değer varsa kendini değerli olarak tanımlar ama bir boşluk varsa bir öfke varsa veya bir bakış yoksa kendisini de bu yokluk üzerinden tanımlar. Tam da Klein'ın bahsettiği hayal kırıklığı budur. Ötekinin bakışları artık bebek için tehlikelidir, güvenilmezdir o yüzden aslında bir nevi savunma olarak hayatta kalma çabası olarak bebek bütün libidinal yatırımı kendisine yapar. Freud'un metinlerinde de gördüğümüz üzere magalomanik düşlemler aslında dağılmamaya karşı olan savunmalardır. Bu savunma yetersiz kaldığında kişinin gerçeklikle ilişkisi bozuluyor ve psikotik yapıya daha yakın oluyordu. Winnicott'un da dediği gibi çocuk bu dönemde tehditkar nesneye değil de kendine libidinal yatırım yaparak bir nevi kendini korumaya çalışıyordur.

Narsisizme katkı önemli katkılar veren Fransız psikanalist Bela Grunberger(1956), narsisizmi Freud'un gelişimin bir parçası olarak görmesi gibi ruhsal aygıtın düzenleyici bir ajanı olarak kabul eder. Tıpkı altbenlik, benlik ve üstbenlik gibi. Bu konuyu çocuk ile annenin ilişkisi

üzerinden ele alır. Annenin çocuğun dürtülerine yapacağı narsisistik yatırımı sayesinde dürtülerin bir ahenge kavuşabileceğini yoksa annenin narsisistik onayı olmadığı ya da eksik kaldığında, çocuğun bu onayı kendi kendisine vermeye yelteneceğini yazar. Grunberger'e (1989) göre narsisizm bu nedenle "sadistik" anal dürtülerle diyalektik bir ilişki içerisindedir. Aslında Grunberger'in açıklamaları da Winnicott ile paraleldir. Her ikisi de annenin bebeğe yatırım yapmadığı, bebeğin bundan dolayı regrese olup kendi kendine yatırım yapmaya başladığı bir gelişim döneminden bahseder. Nesnesiyle sınırının belirsiz olduğu bu dönemde ötekinin bakışlarında kendini göremeyen, kendi içsel yaşantıları ile ötekinin-annenin bakışlarını eşleştiremeyen kişi için ötekine bağımlılık, ötekine muhtaçlık tahammül edilemeyen bir durum olur. Bu zulmedici durum, bu eksiklik ve yetersizlik ötekine yansıtılır, öteki hakkında kurulan tümgüçlü fantazmlar ise benliğe yansıtılıp nesneyle yansıtılmalı özdeşime girilir (Padar, 2015). Narsisizmdeki tümgüçlülüğü farklı şekilde ele alan Tyson'a (1983) göre ise çocuğun bu gelişim döneminde kendini tümgüçlü gördüğü bu dönemde bir bir yıkım olursa, nesne kaybı gibi, çocuk nesne kaybından dolayı kendisini suçlu hissedebilir ve tümgüçlülüğünün olanaklarından ötürü dehşete düşebilir.

Yenidoğanın ruhsal, bedensel birliğini yöneten şey eros ve thanatos'tur. Francis Pasche(1965), ikincil dürtü kuramı üzerinden narsisizmi ele alarak eros ve thanatos'un narsisizmdeki rolünü açıklamaya çalışmıştır. Pasche'a göre kişi ya merkeze, kendine yatırım yapar ve kendini aşk nesnesi olarak ele alır ya da merkez kaç, ötekine yatırım yaparak ötekini aşk nesnesi olarak ele alır. Ona göre kişinin kendini sevmesi eros'tur. Kendini sevmeyi bırakıp ötekini sevmesi ise thanatos'a hizmet eder. Ancak buradaki thanatos, bir agresivite değildir. İnsanın kendini veya ötekini sevmesini narsisizm-antinarsisizm kavramları üzerinden ele almıştır. Öznenin kendinden vazgeçip sadece ötekini

sevmesini antinarsisizm olarak kavramlaştıran Pasche'a göre öznenin ötekinden yatırımı tamamen çekip kendine yatırım yapması da narsisizmdir.

Narsisistin diline ve narsisizmdeki megalomaninin önemine vurgu yapan Pasche'a göre narsisistler sürekli olarak nesne alamayan 'yaşıyorum, geliyorum, varım' gibi fiiller kullanmaktadırlar. Bu sayede cümlede nesneye yer açmamaktadırlar. Narsisizmdeki megalomaniye de açıklık getiren Pasche (1965): "Benliğe nesne tarafından yatırım gelmediğinde benlik yarılr ve kendi içinde bir öteki yaratır. Bu boşluğu da megalomani ile doldurur." der. Yani megalomani bir yıkımın sonucunda, bir yıkıma savunma olarak ortaya çıkmaktadır.

Klein'dan oldukça etkilenen ve İngiliz okulundan olan Rosenfeld'e(1964) göre haset, ölüm içgüdüsünün en ilkel halidir ve narsisizmin tümgüçlü nesne ilişkilerinin doğasını bu hasetin gücü belirler. Ona göre narsisizm, tümgüçlüğü, kısmi nesnenin içselleştirilmesi ile ilgilidir. Meme ve anne sanki narsistin kontrolü altındadır aynı zamanda kendilikteki yetersizliklerin, eksikliklerin, muhtaçlığın yansıtıldığı bir ötekidir. Klein'a katıldığı bir nokta da narsisistin ötekiyle ayrılığı kabul etmemesinin bir savunma olduğu görüşüdür. Çünkü ayrılık ötekine muhtaçlığı çağrıştıracaktır o yüzden bir savunma olarak narsisistte bu sınır muğlaktır.

Klein ve Freud'u iyi anlayan Rosenfeld, narsisistteki nesneye yatırılan libidonun hayal kırıklığı sonucu benliğe geri çekilmesi ile kötü olan her şeyin, ölüm dürtüsünün ötekine yansıtılmasının eşzamanlı olduğunu fark eder ve buna 'Negatif Narsisizm' der. Onu Klein'ın görüşlerinden ayıran temel nokta da tam burasıdır. Klein narsisizmin hep libidinal kısmıyla ilgilenirken Rosenfeld, negatif kısmına, ölüm dürtüsüyle olan ilişkisine vurgu yapmıştır. Ona göre narsisistteki bu libidinal kısım ile yıkıcı kısım iyi ayırt edilmeli. Libidinal yatırımlar

sürekli benliğe yapılırken yıkıcı dürtüler ise nesneye yatırılır. Ancak bu yıkıcı dürtüler libidinal yatırımlara göre daha merkezi noktadadır. Bu yüzden de ‘kendiliğin nesneyle bağ kurmak isteyen, nesneye yatırım yapmak isteyen kısmı olursa bu yıkıcı dürtüler onlar için de geçerli hale gelir.’ der Rosenfeld. Bundan dolayı bazı hastalarda kendilerini seven herkesi hayal kırıklığına uğratmak bir zafer olarak kutlanılabilir (Rosenfeld, 1971).

Rosenfeld’in sınıflandırmasına benzer ancak farklı bir sınıflandırma, Freud’un ve Klein’in görüşlerini başarılı bir şekilde harmanlayan Andre Green tarafından da yapılır. A. Green de dürtü kuramını temel alarak narsisizmi *yaşam(pozitif)* ve *ölüm(negatif)* narsisizmi diye ikiye ayırır. Nesneyle bütünleşmeye doğru meyilli olan ve erosa bağlaşıp yaşam narsisizmi ile tüm uyarılmaları sifıra indirerek benliği tümünden ortadan kaldırmaya yönelik yıkıcı dürtülerin ifadesi olan ölüm narsisizmi . Psikopatoloji açısından “ yaşam narsisizmi, nesnelere yaklaşımadan, kendiliği desteklemek amacıyla illüzyonel ilişkilerle sınırlı zayıf bir benlikle yaşamamanın bir yoludur.” diyor Green. Ölüm narsisizmi ise “ bir boşluk, yokluk, kendinden nefret, yıkıcı bir kendine çekilme ve mazoşist nitelikli kalıcı bir özdeğersizlik kültürüdür.” (Green,2001). Green, negatif narsisizm ile ölüm dürtüsünün bütün nesne bağları üzerindeki bağ çözücü etkisini gösterir ve bu etkiyi ölüm dürtüsünün “nesnesizleştirme işlevi” olarak adlandırır (Quinodoz, 2017).

Freud Narsisizm Üzerine (1914) metnini yazdığında narsisizm ile ilgili çok önemli noktalara değinmiştir ancak daha sonra “Haz İlkesinin Ötesinde”(1920) metniyle ölüm dürtüsünü ayrıntılı bir şekilde ele alması ve ikinci topoğrafik yerleştirme ile benliği tekrar yapılandırması ile narsisizmin önemi göz ardı edilmiştir. Bunu fark eden Green narsisizmle melankolinin etiyolojik olarak bağlantısı olduğunu keşfeder ve narsisizmi

ölüm dürtüsü üzerinden okur. Ebeveynleri tarafından hayal kırıklığına uğratılan narsisistin kendini nesne olarak aldığını ve kendi kendine yatırım yaptığını söyler. Hareketsiz, yatırım yapmayan nesnenin yerine özne onu kontrol edebildiği şekilde kendinde tekrar yaratarak o yatırımı bölünen benliğe kendisi yapar. Narsisistlerdeki ötekine arzu duymamayı da bu durum üzerinden açıklar. Çünkü arzu öznenin merkezini ötekine kaydırır. Merkezi nesneye kayan ve kendi merkezi dışında kalan narsisist nesneden mekansal ve zamansal ayrılığının bilincine varır (Kayaalp, 2013). Psikoseksüel gelişiminde önemli bir konuma sahip olan bu ayrılma ve hayal kırıklığı narsisistin tahammül edemeyeceği bir konumdur. Bu acı verici konumdan Freud'un amipin ilişkisine benzettiği özdeşleşme ile kurtulacaktır. Narsisist özdeşleşme ile nesneyle bir olacak ve nesnenin temsili silinecektir. Narsisist öznenin baktığı her yerde kendisini görmesinin sebebi de budur. Margaret Mahler, buna kendiliğin sürekliliği algısı der. Kendiliğin sürekliliği, nesne sürekliliğine benzer ve ona paralel bir kavramdır (Anlı, 2010). Bu özdeşim aynı zamanda narsisist için doyamadığı o erken dönem nesne ilişkisini onarma, tekrar birlik (oneless) olma çabasıdır. Ancak nesneyle yeniden birleşme, sınırların belirsizliği nedeniyle benliği nesne tarafından istila edilme ya da yerinden edilme tehlikeleriyle karşı karşıya bırakır. Bu nedenle nesneyle birlik ancak onun tümünden kontrol altında tutulduğu koşulda sağlama alınabilir çünkü kişi, nesnenin bakışında içsel yaşantısının teyidi olan değersizliği görecektir (Green, 2001). Narsisist, içsel düzlem sistemini egemenliği altına alarak dışsal gerçeklikle tam anlamıyla ilişki kurulmasının yolunu tıkar (Steiner, J., 1987). Erken dönemdeki nesnenin yatırımının kaybı ve hayal kırıklığı, yaşam narsisizmi ile giderilmeye çalışılır. Ancak klinik deneyimlere göre bu hiçbir zaman başarılamaz. Çünkü nesneyle her karşılaşma ayrılığı hayal kırıklığını çağrıştırırken nesnesiz de bir yaşam olamaz. Bu sayede narsisistin istediği birlik isteği, hiçlik isteğine dönüşür ve ölüm dürtüsü

devreye girer. Bu ölüm dürtüsüyle hiçlik, nötrlük, uyaransız bir ruhsallık elde edilmeye çalışılır.

Anne bebek ilişkisinde anne-nesne olmazsa kişinin ruhsal bütünlüğü sarsılacaktır. Bu nedenle narsisizm çocuğunu gözleyen anne gibi içsel nesne olarak benliği gözetler. Narsisistik işleyişlerde cinsellik, narsisizmin rakibi olmakta, nesnenin aşkını kaybetmek, bu durumda kişinin değerini kaybetmesiyle eşdeğer olup nesneye olan bağlılığın da maskesini düşürmektedir (İkiz,S., 2017). Green narsisistlerin özel bir nesne ilişkisi olduğundan bahsederek ideale ulaşmasını engelleyen dürtüsel tatminlerden kaçmak için nesnenin narsisistik amaçlarla kullanılacağını ileri sürmektedir. Benlik, altbenliği tatmin etmeden nesnede sadece narsisistik yansımaları arayacaktır (Green, 1983).

Freud'un dürtü yatırımı üzerinden düşünen Andre Green, *Dengeli Narsisizm* kavramını oluşturur. Bu kavram ile öznenin nesneye nesnenin özneye libidinal yatırım yaptığı ilişkiyi kavramlaştırır. Dengeli narsisizm karşılık verebilen sıcak bir ayna annenin varlığıyla başlar. Annenin yüzü, bakışı, bebeğin kendini bulduğu ve bildiği yerdir. Bebeğin duygularını uygun biçimde geri yansıtabilen anne, kendiliğin de çekirdeğini oluşturacaktır.(Winnicott, 1965). Bu ayna bebekten çok annenin duyguları ile kaplıysa ya da kaotik ve karmaşıksa sorun başlar. Bebeklikteki bu ayna güvenilir bir şekilde özneyi yansıtabiliyorsa kişi kendi merkezinden nesneye doğru uzaklaşabilir ve daha sonra yeniden kendi merkezine dönebilir. Gerekğinde kendini ötekinin yerine koyabilen biri gibi. Green bu açıdan narsisizmi bir salınım hareketi olarak ele alır. Ona göre bu salınım aynı zamanda özne ile nesne arasındaki farkın da korunmasını sağlayacaktır (Green, 2001). Ancak güvenilir ve hayal kırıklığına uğratan bir ilk nesne karşısında terk edilen kendilik merkezine hızla geri çekilir ve bir hakimiyet mücadelesi başlar.

Dengeli bir narsisizm kurulamadığında kişi kendi bedeninden, kendi ruhsallığından çıkmayı tehlikeli bulur ve çıkmaz. Nesneye doğru hamleyi ancak nesnenin içi boşaltıldığında, temsili silindiğinde bunu yapabilir. Bu nesne tıpkı aynadaki tümgüçlü anne imgesinin karşısındaki çocuğun konumundadır. Başka bir deyişle narsisizmini kuramamış bir benlik, çocuğuna libidinal yatırım yapmayan tümgüçlü anneyle aşırı özdeştir. Benlik ile nesne arasındaki sınır belirsizleşmiştir. Narsisistik patoloji bu açıdan bakıldığında tam da bitmeyen bir bağımsızlık mücadelesidir. Zaferler hep geçicidir, ardından hep yenilgi gelir. Nesneyle kurulan ilişkinin tehditkar ıstırabının yanında, nesneyi ve bağları tümünden dışlayan, kibirle örölü radikal bir bağımsızlık da ilişkisizlik halini doğuracak ve o da acı verecektir. Bu hamle sonrasında kişi yalıtılmış bir ruhsallıkta, bir süre sonra yalnızlık ve değersizlik duygularıyla yeniden baş başa kalır (Padar, P., 2015).

Anna Ferruta (2012), Green'in söz ettiğı özne ile nesne arasındaki salınımın ancak aynadaki imgenin canlılığıyla oluşabileceğinin altını çizer. Bu salınımı öncelikle nesnenin yapabiliyor olması gerekir. Narsisizmde ise bu aynadaki donuk ilk nesneye takılıp kalma olduğunu öne sürer. Aynadaki bu donuk imge çocuğun kendiliğinin gelişimini engeller ve hassas ruhsal dokusunu yırtar. Aynadaki bu donuk ve cansız imgeye hapsolan kendilik, güvenilir ve serbest bir hareket alanı bulamaz ve nesneye takılmış olur. Aynada kendisini göremeyen çocuk anne imgesi tarafından yutulur artık nesne koruyucu nitelikte değil, tehditkar niteliktedir. Bu nedenle çocuk kendisinin olmadığı sadece tümgüçlü annenin olduğu bu aynaya sevillebilir bir nesne olduğunu ispatlamak için onu baştan çıkarmaya çalışan, bunu yaparken de özgüvenini ve gururunu korumak için sürekli mücadele veren birine dönüşecektir.

Görme- Görölme ilişkisine vurgu yapan bir diğer psikanalist Roussillon'a göre bu ilişkinin temeli olan imgesel dünya narsisizmin

dokusunu teşkil eder. Simgesel dünya geliştikçe imgesel olan ağırlığını yitirecektir. Artık çocuk aynanın farklı ve ayrı bir varlık olduğunu kavrar ve ondan yansıyan kendi imgesi olduğunu anlar. Ancak simgesel dünyanın gelişiminin temelinde ayrılma ve kendi başınalığı kabul etmek zorunluluğu vardır. Bu gelişimin zorlu yoludur. Çeşitli sebeplerle her zaman göze alınamaz. Bu sebeple birey tekrar aynanın cazibesine kapılır ve önceki adımlara geriler. Yine “gören- gösteren ve görülen” bir araya gelirler. Ve birey bir bütün olmaya veya ikizliğe meyleder (Roussillon, 2004).

Narsisizmi açıklamada karşı karşıya gelen iki teorisyen: Kernberg ve Kohut’tur. Kernberg patolojik narsisizmden bahsederken Kohut, kendilik psikolojisinden bahseder. Kohut’a göre narsisizm kişinin ruhsal gelişimin bir dönemindeki takılmadır (Kohut,1984). Kernberg’e göre ise narsisizm ruhsal gelişimdeki yapısal bir bozukluktur (Kernberg, 1976). Şimdi ise narsisizm konusundaki önemli bir tartışma olan bu iki teorisyenin görüşleri daha ayrıntılı açıklanacaktır.

Sınır kişilik örgütlenmesiyle ilgili önemli çalışmaları, önemli katkıları bulunan Kernberg, sınır kişilik örgütlenmesi çalışmaları sırasında tam olarak sınır kişilik örgütlenmesi göstermeyen ancak sınır kişilik özelliklerini de içerisinde barındıran farklı bir hasta grubu tarif etmiş ve bunları da sınır kişilik spektrumunda ele almıştır. Tanımladığı narsisistik yapıdaki hastalar sınırda kişilik yapısı göstermektedir ancak aradaki fark şudur; sınır kişilik bozukluğunda kendilik nesne tasarımları ya bütünüyle iyi ya bütünüyle kötü olarak tanımlanırken narsisistik kişilik organizasyonunda ise kendilik tasarımları gelişmiştir ama bu gelişim patolojiktir (Kernberg, 1975). Ona göre narsistik hastalar, kendilik ve nesne arasındaki herhangi bir farkı veya ayrılmayı göz ardı edip tümgüçlülük yönünde tam iyi, arkaik bir kısmi nesne içselleştirmiş ve bu nesneye kendi kendiliklerini yansıtmıştır. Bu yöntemle hastalar, dış

nesneye yönelik tüm bağımlılık gereksinimlerini yadsıyabilirler (Kernberg, 1989).

Kernberg de Klein ve Rosenfeld gibi narsisistin gelişimindeki hayal kırıklığına vurgu yaparak narsisizmi: “çocuğun erken nesne ilişkileri yaşantılarında uğradığı ciddi hayal kırıklıklarına karşı geliştirdiği bir savunmadır.” diye tanımlamıştır. Sevilme ihtiyacı ve nesneye yapılan yatırım ile nesnenin kullanımının; narsistik dengeyi onarmak ve devam ettirmek amacını gütmektedir. Kernberg’e göre bu hastalarda sınır kişilik bozukluğundan farklı olarak, benliğin sınırları belli ve sabittir ancak; idealleştirilmiş kendilik (ideal self), idealleştirilmiş nesne (ideal object), gerçek kendilik (actual self) imagoları, dış gerçekliğin kabul edilemeyen kısmına karşı savunma olarak kaynaşmıştır. Bu da annenin patolojik tutumuna karşı savunmadır. Kendiliğin kabul edilemeyen kısımları dışarıya yansıtılır. İdealleştirilmiş kendilik (ideal Self), İdealleştirilmiş nesne (ideal object) ve gerçek kendilik (actual self) imagolarının savunmacı olarak kaynaşması bir yandan dış nesnelerin değersizleştirilmesi ve yıkıma sebep olurken aynı zamanda içsel nesnelerin de değersizleştirilmesi ve yıkımına yol açar. Bu durum Kernberg’e göre gelişimsel bir evre değil patolojik bir gelişimdir (Kernberg, 1992). Gerçek kendilik çocuğun erken dönem yaşantıları sayesinde güçlenmiş özellikleri iken idealleştirilmiş kendilik; küçük çocuğun oral evrede yaşayıp kırgınlık, kıskançlık ile tepki verdiği engellenmelerin zararlarından korunmak için güç zenginlik ve güzellikle donanmış kendilik imgesi, idealleştirilmiş nesne; sınırsızca veren annenin düşlemsel imgesidir (Volkan, 2007).

Narsisizmi kendiliğin gelişimindeki bir ruhsal tıkanma olduğunu ve analiz ile düzeltilebileceğini düşünen Kohut’a göre çocuğun birincil narsisizminin dengesi bozulduğunda çocuk iki şey yapar. Bir; büyüklenmeci kendilik gelişir, böylelikle iyi olan her şey kendine, kötü

olan her şey dışarıya yansıtılır. İki; idealleştirilmiş ebeveyn imagosu gelişir, böylelikle anne babayı tamamen bir mükemmellik, güç kaynağı olarak görür. İdealleştirilmiş ebeveyn imagosu çocuğun birincil narsisizminin devamıdır (Konut, 1971). Kendilik hasarının temelini çocukluktaki normal büyülenmeciliğe ya da diğer dönem ihtiyaçlarına, özellikle aynalamaya, yüceleştirme ihtiyaçlarına, döneme uygun cevap veremeyen anne baba hatalarına bağlar (İmbesi, L.,1999). Anne babadan yatırım alamayan kendilik bütün yatırımı kendine yaptığında grandiyözite ortaya çıkar. Çocuğun kendilik patolojisi aslında anne babanın kendilik patolojisidir. Kohut'a göre nesneye narsistik yatırım yapıldığında nesne kişinin uzantısı gibi algılanır ve nesne üzerindeki kontrol kaybı, öfke ortaya çıkarır (Anlı, İ. 2010). Narsistik hastalardaki temel patolojiyi içsel yapılardaki kendilik bütünlüğünü ve özsaygıyı devam ettiremeyecek şekilde olan eksiklikler ya da hasarlar olarak görür ve bu hasarların veya eksikliklerin terapötik ilişki içerisinde giderilebileceğini belirtir.

Heinz Kohut, Ernest Wolf (1978) ile birlikte narsistik kişilik tiplerindeki beş alt grubu tanımlamışlardır:

1-Ayna açlığı olan kişiler: içsel değersizlik duygularından kurtulmak için sürekli nesnenin hayranlığını elde etmeye çalışırlar.

2- ideal açlığı olan kişilikler: bu kişiler idealleştirecekleri kişiler veya fikirler ararlar ve onların bu özelliklerinden kendilik kuvveti elde etmeye çalışırlar.

3-alter-benlik kişilikler: kendi eksikliklerini benzerlikleri üzerinden tamamlayacak ötekiler bulurlar. Bu yönelimler bir tür ikizleşme süreçleridir.

4-Kaynaşma açlığı içindeki kişilikler: psişik yapılarının sallantılı hallini payandalamak için ötekileri tümünden kontrol edecek gayretlerde

bulunurlar. Adeta ben ve öteki arasındaki farkı tümünden ortadan kaldırmak ister gibilerdir.

5- Temastan kaçan kişilikler: ötekilere yönelik bağımlılık ihtiyaçlarından korunmak için her türlü ilişkisel temastan kaçınırlar. (Kohut,H. & Wolf, E. 1978)

Benzer şekildeki bir sınıflandırmayı da Akhtar ve Thomson (2009) yapmıştır. Onlara göre narsistik kişilik bozukluğunda açık veya örtük olarak ruhsallığın altı alanında tanımlayabilecek temel özellikler görülür:

- 1-Kendilik
- 2-Kişiler arası ilişkiler
- 3-Sosyal uyum
- 4-İdealler
- 5-Bilişsel stil
- 6-Aşk ve cinsellik.

Narsistik yapılanmanın temel unsurlarından biri bireyleşme sürecindeki aksamadır; bireyleşme-ayrılma sürecindeki aksama en tipik haliyle sınırda kişiliklerde görünür durumdadır. Sınırdaki kişilik yoğun bir bağımlılık durumu yaşar. Yoğun açlığı bağımlı olduğu nesneye haset duymasına da sebep olur (Nasio, 2018). Nesneyi bu hasetle tahrip etme ve bağımlı olduğu nesne tarafından yutulma ikilemi yaşar (ya işgal ya terk). Özünde sınırda kişilik örgütlenmesinin özelliklerine sahip ancak bu özelliklere yönelik savunmacı düzenekler geliştirmiş narsist ise nesneye bağımlı olmak bir yana onu umursamaz, ondan kopuk bir görüntüdedir. Narsisistin bu görüntüsü bireyleşme-ayrılma sürecini başarılı tamamlamış gibi bir görüntü verebilir. Ancak onun durumunda olgun bir ayrılmadan değil bir kopmadan söz edebiliriz. Bağlanamayan ayrılmaz, zaten kopuktur. İlişkisizinin yalnız hissetmesi bize doğal görünür; ama bağımlının

yalnızlığını anlamakta güçlük çekebiliriz. Bağımlı, ilişkisel değirmenini taşıma suyla döndürme gayretindedir. İç dünyasındaki ıssızlığı sürekli dış katkılarla gidermeye çalışır. Narsistik bir iç dünya ise patolojik bir yalnızlığın, yani kimsesizliğin acısından kaçmak için bir kendini kutsamadır (Erten, 2015).

Narsisizmdeki ayrılma-bireyleşme'ye dikkat çeken bir diğer isim ise Margaret Mahler'dir. Ayrılma-bireyleşme dönemini simbiyotik dönemden sonraya yerleştiren Mahler'e göre bu dönem bir nevi ikinci doğumdur. Bu dönemde çocuk kendi bedenini deneyimler ve dış dünya ile ilk teması gerçekleşir. Mahler'e göre bu dönem kimlik oluşumu için önemli bir dönemdir ve ebeveynlerin yatırımları ile çocuk bağımsızlığını elde edebilmeli bunu yaparken de nesne kaybı korkusunu minimum düzeyde yaşamalıdır. Bu dönemde çocuktaki ambivalans duruma dikkat çeker. Çocuk bir yandan anneye aşıktır ama bir yandan da ona bağımlı olduğu için haset eder ondan ayrılmaya başladığı için ona öfkelenir. Annenin bu dönemde çocuğa hem yatırım yapması hem de çocuğu bağımsızlığa teşvik etmesi gerektiğini düşünür. Ancak bu dönemde bir düş kırıklığı yaşanır, çocuğun hissettiği tümgüçlülük birden yıkılırsa narsisizmin ortaya çıkacağını savunur (White, 1980).

İKİNCİ BÖLÜM

2. DİL, SÖYLEM ve SOSYAL İNŞACILIĞA DAİR GÖRÜŞLER

Ruh sağlığı alanında, insan ruhsallığı bilinçdışı-önbilinç-bilinç topoğrafisinde ya da zihinde konumlandırılır. Buradaki tüm oluşumlar, değişimler ruh sağlığını etkiler. Buradaki oluşumları ve değişimleri dışarı yansıtan ise dildir (Stevens, 1996). Bu yüzden de insanın ruhsal yapısının

anlaşılmaya çalışıldığı birçok araştırmanın nesnesi dildir. Dili bir araştırma nesnesi olarak ele alırken de dilin büyük bir kısmını oluşturan konuşmalar ele alınır. Konuşmalar zihinsel süreçlerin yansıtıldığı bir vasıta değil, bir eylem olarak düşünülür. Bu sayede araştırmanın nesnesi haline getirilebilir.

Sosyal inşacılara göre dil, sosyal gerçekliği inşa eder (Burr, Akt. Arkonaç, 2012). İnsanlar konuştukları dilde kavramlar oluşturur ve bu kavramlar zamanla dilde bir gerçeklik haline gelir. Gerçeklik haline gelen bu kavramlar da başka kavramların oluşmasını sağlar bu şekilde bir gerçeklik kurulur. Sözelimi doğada kişilik diye bir şey yoktur ancak dilde bir olguyu açıklamak için ‘kişilik’ kavramı oluşturulmuştur ve zamanla bunun üzerinde kuramlar geliştirilmiştir. Bu oluşturulan kavramlarla insanlar kendilerini anlamaya ve anlatmaya çalışmıştır. Psikanalistlere göre ise bilinçdışı birçok yönden dili etkiler. Bazen dil sürçmelerinde bu etkileri görürüz bazen de dilin kullanım şeklinde veya kelime seçimlerinde görürüz. O halde bu değerli görüşler ışığında baktığımızda bilinçdışı dili etkiler ve dil de sosyal gerçekliği kurar. Yani dil hem bilinçdışı tarafından etkilenen hem de gerçekliği etkileyen konumundadır. Bu yüzden de dil incelendiğinde hem bilinçdışına dair bilgiler hem de gerçekliğin nasıl inşa edildiğine dair bilgiler elde edilebilir.

Önemli psikolinguistlerden Vygotsky (1962) ve Sapir & Worf’a göre dil, düşünmenin temel aracıdır ve insan, dilindeki kaynaklara göre düşünebilir. Bu kaynaklar kişinin düşünme kapasitesini belirler. Buradaki dilsel kaynaklardan hem dilin mevcut dünyayı anlatırken kullandığı kelimelerin sayısı ve niteliği hem de dilin sahip olduğu dilbilgisi kurallarının sağladığı imkanlar olarak anlaşılabilir. İnsan zihnindekileri dışavurmak için kelimeleri/dili kullanır. Bunun temel aracı dildir. Dil içinse en önemli yapılar kelimelerdir çünkü fonemlerin oluşturduğu ve

anlamın ilk yer edindiği yer kelimelerdir. Kelimeler düşünceleri yansıtmak için bir kalıba ve bir sıraya girerler. Bilinçdışı, bilinçli düşünceyi etkileyebiliyorsa o zaman bu kelimelerin sıralanışını ve kullanımını da etkileyecektir.

Bu kısımda ise öncelikle Wittgeinstein'in düşünceleriyle dilin felsefi altyapısı anlaşılmalı çalışılacaktır. Ardından söylemin ne olduğu, söylemin neyi ifade ettiği, sosyal inşacıların söylemdeki inşaları nasıl ele aldığı anlatılacaktır. Son olarak da Harre ve arkadaşlarının *Konumlandırma (Positioning) Teorisi* anlatılıp bu teori ışığında dilde kullanılan stratejik konumlandırmalarla sosyal gerçeklikte nasıl inşalar kurulduğu, bu inşalarla ne gibi icraatlar yapıldığı anlatılacaktır.

2.1 Dil Felsefesi-Wittgeinstein

Wittgeinstein'a göre dil, dünyanın resmidir. En önemli eserlerinden biri olan *Tractatus Logico-Philosophicus*'ta (TLP) şöyle açıklar: “İnsan cümleler kurarak bir durumu betimler veya bir olgunun resmini yapmaya koyulur” (Wittgeinstein, 2013). Onun bu resim metaforu düşünce silsilesini devam ettirdiğimizde aslında konuşurken bir yandan gerçeklik inşa edilirken bir yandan da gerçekliğin resmi çizilmeye çalışılıyordur. Ancak nasıl ki bir objeyi farklı akımlardan etkilenen ressamlar farklı farklı görünümde çiziyorlarsa kendi bilinçdışından etkilenen insan da gerçekliği ona göre resmediyor. Yani bir konuşma bütünü aslında o bağlamın dondurulup çizilmiş bir resmidir diyebiliriz. Bu resmin doğruluğu mu yanlış mı betimlediğini onu gerçeklikle karşılaştırdığımızda bilebiliriz (TLP 2.224 ve 2.223). Sözelimi dışarıda yağmur yağıyor denildiğinde zihnimizde bir resim canlanır ancak bu resmin gerçekten dışarıyı resmedip resmetmediğini pencereden dışarı bakarak karar veririz.

“Dil bizim organizmamızın bir parçasıdır ve ondan daha az karmaşık değildir.” (Wittgeinstein, 2013) der bu eserinde. Buradan birçok anlam çıkarılır ancak temel olarak anlaşılması gereken nokta bizim için bir organ kadar önemli bir parçamız olduğudur. Aynı zamanda canlı ve kompleks bir yapıdadır. Dilin karmaşık yapısına değinen Wittgeinstein’a göre kullanılan cümleler de bir sözcük karışımı değildir aksine cümle eklemli bir yapıdadır (TLP 3141). Bu eklemli yapılar cümlenin öğeleridir, cümlede kullanılan kelimelerdir ve anlamlı bir bütün oluşturmak için bir araya gelirler. Organizmamızın bir parçası ve aynı zamanda eklemli bir yapıya sahip olan dil, aslında bizim ruhsal yapımızın da bir parçasıdır. Yukarıda da açıklandığı üzere bilinçdışı ile dil arasında büyük bir etkileşim vardır. Aslında Wittgeinstein dili dünyanın resmi olarak görürken buna paralel olarak psikanalistler, terapistler konuşmaya bakarak insanın ruhsal yapısını anlamaya çalışırlar. Ruhsal yapının bir parçası olan dile bakarak veya onun karmaşık yapısını bir cerrah titizliğiyle inceleyerek konuşanın ruhsal yapısı hakkında bilgi sahibi olunabilir.

Cümlenin, insanın zihninde canlandırdığı gerçekliğin modeli(TLP 4.01 ve 4.021) olduğunu düşünen Wittgeinstein’a göre yalnız başına duran hiçbir cümle yoktur çünkü cümle denilen şey bir dildeki bir oyun pozisyonudur (Wittgeinstein, 1969). Sözelimi konuşma bir oyun alanıdır ve tabiri caizse kelimeler ise bu oyunda kullanılan araçlardır. Konuşan bu oyun alanında kelimeleri farklı farklı şekilde ve sıralamada kullanarak dilin sağladığı ölçüde bir pozisyon alır. Bu oyun alanındaki pozisyonlar değişince kavramlar ve sözcüklerin anlamları da değişir (Soykan, 2006). Araştırmanın devamında R. Harre ve arkadaşlarının, Wittgeinstein’ın da bahsettiği, söylemdeki konum alışların ne ifade ettiği, bu konum alışlarla nelerin inşa ve icra edildiği anlatılacaktır. Ancak

öncesinde Harre ve arkadaşlarını daha iyi anlayabilmek için söylemden ve sosyal inşadan bahsedilecektir.

2.2 Söylem ve Sosyal İnşacılık

Söylem kelimesinin kökü söyle‘dir. ‘-m’ yapım ekini alarak ‘söyle-‘ fiili isim haline gelmiştir ve söylem olmuştur. Söylemin temelini kelime kökünde de gördüğümüz gibi söylemek, konuşmak oluşturur. Ancak birçok teorisyene göre de konuşmanın yanında başka öğeleri de vardır. Garry Marks (2001), *Küçük Anlambilim Sözlüğü*’nde söylemden :”Belirli bir toplumsal pratiğin türüne bağlı olarak kodlanmış dil kullanımları bütünü.” diye bahsetmiştir. Yani konuşanın belirli bir bağlamda dili kullanım tarzıdır.

Söylemden bahseden araştırmacılar, söylemin farklı noktalarına odaklanmışlardır. Kimi söylemde kullanılan dile, kimi söylemin arkasındaki ideolojiye kimi ise kullanıldığı bağlama odaklanmıştır. Bu konudaki en iyi tanımlamalardan birini yapan Sibel Arkonaç’a (2016) göre söylem üç cepheli bir kavramdır; eylem yönelimlidir, inşa edicidir (aynı zamanda inşa edilendir) ve bağlama gömüktür.

Bunları daha da açmak istersek eylem yönelimlidir derken söylemin harekete geçiriciliği ve hareketi belirleyiciliği vurgulanmak istemiştir. Sözelimi akademisyenlik söylemi üzerinden konuşan birinden akademisyenliğin zorunluğu kıldığı bazı eylemleri, bir şeyler okumak, yazmak veya öğretmek gibi, yerine getirmesi beklenir.

Söylem inşa edicidir aynı zamanda inşa edilendir. Konuşmalar esnasında anlatılanlar, bu anlatılanlar sırasında uyulan gözetilen ve ihlal edilen kurallar, kurulan anlam ortaklıkları, kısacası etkileşimin tüm yapısal ve sosyal nitelikleri bu inşaya hizmet eder. Sosyal inşacılığın da temelini oluşturan bu düşünceye göre insanlar konuştuğça sosyal

gerçekliği inşa ederler bu sebeple de dili kullanışımız bir eylem biçimidir. (Burr, 2012). Bir psikanalist olan R. Roussillon(2004)'a göre de İnsan özne, diğer öznelerle karşılaşma yoluyla ve bu karşılaşma içinde kendisini tanır, inşa olur ve kendisini keşfeder. Bu öznelerle kendisini yapılandırır.

Söylem bağlama gömüktür. Yani söylemi anlamak ve anlamlandırmak için o söylemin bağlamını yani söylendiği ortamı bilmek gerekir. Sözgelimi bir emir cümlesi düşünelim, bu emir cümlesini ast üst ilişkisinin olmadığı bir ortamda veya bir kafede duyduğumuzda bunu kabalık olarak anlamlandırırız ancak bunu bir askeri ortamda duyduğumuzda emir-komuta zinciri deyip gayet normal ve olması gereken bir söylem olarak anlamlandırırız. Buradan anlayacağımız şey söylemin anlamı ve değeriendirilmesi bağlamı oluşturan bütün faktörlerin etkisi altındadır. Bağlam değıştikçe söylemin anlamı da değışir.

Söylem, bilinç ve bilinçdışı dillerin, toplumsal simgelerin ve düşünme özneliliğinin bir kesişim noktasıdır (Tekelioğlu,1983). Söylem başta kültürü ve toplumsal olayları anlamaya çalışmanın bir yolu iken daha sonraları öznenin arzularını, bilinçdışını dolayısıyla psikanalizi ve bireyin tüm toplumsal pratiklerini hesaba katarak, fikirleri, işaretleri, düşünce sistemlerini ve muhakeme yeteneklerini parçalara ayırıp önce analiz sonra da bu parçaları takip ederek sentezlemek için üretilmiş bir kavramdır (Elbirlik, T. 2015). Bu çalışmada da yapılmaya çalışılan budur. Elbirlik (2015)'e göre de söylemin üç ana boyutu vardır; dil kullanımı, inançların-kognisyonların iletimi, toplumsal durumlarda etkileşimler. Ona göre söylem incelemelerinin genel görevi söylemin bu üç boyutuna bütünleşik bir tanımlama sağlamayı amaçlar: Karşılıklı olarak, etkileşimsel ya da inançların etkisiyle dil nasıl kullanılır? Etkileşimin bakış açıları nasıl etkinleştirilir? İnsanlar nasıl konuşur? Etkileşimde dil kullanımını inançlar nasıl kontrol eder? Söylem çalışmaları konusunda dünyanın önde gelen araştırmacılarından biri olan Teun Van Dijk (1997)'a

göre de söylem çalışmaları, etkileşim, inançlar ve dil kullanımı arasındaki meydana gelebilecek olan ilişkileri açıklamak için kullanılmalıdır. Van Dijk'a göre söylem analizi edilirken metnin 3 yapısı ele alınır: küçük yapısı (micro sturcture), büyük yapısı (macro structure) ve üst yapısı (superstructure). Küçük yapı diyerek metindeki tümceler arası düzenlemeyi sağlayan metnin bağıntıları, eylemler, belirteçler, çıkarsamalar gibi gramatik yapılardan bahsetmektedir. Büyük yapı diyerek paragraf, bölüm, cilt gibi yapılardan bahsetmektedir. Üst yapı olarak da öğretici, dramatik, destansı, mektup gibi daha genel tanımlamaları olan yapılardan bahsetmektedir.

Bu çalışmada da narsisistik kişilik bozukluğu tanısı almış kişilerin inançları (bilinçdışı) ile dil kullanımları arasındaki bağı anlamak için söylem analizi kullanılmıştır.

2.3 Konumlandırma

Sosyal alanın temeli konuşmalardır. Sosyal dünya konuşma içinde kurulur. Konuşmada sosyal gerçeklik tekrar tekrar inşa edilir ve icra edilir. Bu inşa ve icra sürecinin oluşmasını sağlayan öğelerden biri de konumlandırmalardır. *Konumlandırma Teorisi*'nin kurucularından R. Harre ve arkadaşlarının görüşleri temel alınarak bu kısımda konumlandırmanın ne olduğu ve söylemdeki icraatı açıklanmaya çalışılacaktır.

Konum ve konumlandırmanın ortaya çıkış alanlarından biri pazarlamadır. Pazarlama stratejilerini açıklamak için kullanılan bu kavramlar, kişinin bir pazarda bir ürünü rakiplerinden daha çok satabilmesi veya daha fazla maddi kar elde edebilmesi için rakiplerine göre aldığı stratejik pozisyonları ifade ederler. Sosyal bilimlerde ise ilk olarak Hollway (1984) tarafından heteroseksüel ilişkiler alanında

öznelliğin inşası ile ilgili bir incelemede kullanılmıştır. Ne tesadüftür ki bu çalışmada ele alınan narsisistik yapıdaki kişi için de öteki, pazarlama alanında olduğu gibi hep bir alt edilmesi gereken bir rakiptir ve narsisist kavramı ilk olarak cinsellikle ilgili bir meseleyi anlamak için kullanılmıştır.

Söylemler, öznelerin konum alacakları elverişli konumlar yaratır. Bu konumlar diğer konumlarla ilişki içindedir. Tıpkı bir cümlemin nesnesi ile öznesi gibi (Hollway, 1984). Her söylemde satrançtaki taşların pozisyonları gibi pozisyonlar vardır ve buradaki taşların ifade ettiği anlamlar, yapabilecekleri hareketler başlangıçtaki pozisyonları ile eşleşmiştir. Bir konuşmadaki konum ise kişinin konuşmacı olarak “ahlaki” ve kişisel atıflarının konsantre bir şekilde bir araya getirilmesine ilişkin metaforik bir kavramdır. Her söylemde de farklı konumlar vardır ve bu konumlar söylemdeki hikayede bir anlam ifade ve inşa eder. Konumlandırma ise bu konumlarda ötekine karşı pozisyon alma veya konuşan tarafından o pozisyona konulmadır. Konumlandırmalar sürekli değişebilir çünkü insanlar içinde bulundukları durumla baş etmek için genelde sabit roller yerine değişen konumlandırmaları tercih ederler.

Konuşmaların yapısı üç kutupludur; konumlar, hikaye çizgileri ve görece belirli konuşma edimleri (Harre, 1999). Kişilerin konuşma içinde girdikleri konumlar, konuşmadaki hikaye çizgisine bağlanır. Bir kişi konumlandırıldığında ya da kendini konumlandığında bu konumlandırma her zaman hikaye çizgisi içinde hem ahlaki hem de kişisel bir konumlandırmayı kapsayacaktır. Konumlar söylem tarafından doğal bir şekilde verilebilir bazen de konuşmadaki baskın kişinin ilk lafı kapması diğer konuşmacıları istemedikleri konuşma konumlarına adeta iter. Ancak diğer konuşmacılar bu başlangıçtaki konumlandırmalara meydan okuyabilir ve konuşmacılar bazen bu suretle tekrardan konumlandırılır. Yine satranç benzetmesi üzerinden gidersek rakibin

hamlesini kabul edebilir veya ona karşı hamleler yaparak rakibin taşlarının avantajlı konumlarda olup olmasını değiştirebilirsiniz. Yani konuşmacı konuşmaya başladığında ötekine karşı bir konum almış olur çünkü konuşmada sürekli bir sosyal gerçeklik inşa edilir ve konuşan kendini ahlaki ve kişisel bir pozisyona oturtur. Karşı taraf ya bunu kabul edip devam ettirir ya da reddedip yeni konumları teklif eder (Harre ve ark., 2009). Kişi kendini konumlandığında elde etmek istediği bir hedefi veya amacı olduğu düşünülür. Yani her konumlandırma bir amaca ulaşmak için atılmış birer stratejik adımlardır. Bu yüzden insanların bir olayı ya da durumu anlatışı, o olaydan ya da durumdan ne beklediğine göre değişecektir. Bu araştırmada da merak edilen konu budur: bağlamda oluşan hikaye çizgisini ve konumlandırmaları kişinin nasıl stratejilerle oluşturacağıdır.

Son olarak konumlandırma söylemsel bir uygulamadır. Yukarıda da belirtildiği gibi, bir konuşma içinde her bir konuşmacı her zaman hem kendini hem ötekini konumlandırır. Konumlandırma karşılıklı bir etkileşimdir yani kişi, ötekini konumlandığında bu konumlandırma her zaman kişinin kendini konumlandırmasına da işaret eder buna Harre (1999) '*Ben ve Ötekinin Konumlandırması*' der. Bu araştırmada Türkçe konuşmalardaki cümle kurulumlarında kullanılan fiillerin, konuşanın konuşma içerisindeki konum alışlarına yardım ettiği düşünülüp bu konu çalışılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TÜRKÇESİNDE FİİLLER

3.1-Fiilin Tanımı ve Genel Özellikleri

Yukarıdaki kısımlarda araştırmamız için söylemin, bağlamın ve dilin önemi vurgulanmıştır. Bir sözlü veya yazılı metin, söylem analizine tabi tutulacaksa konuşulan veya yazılan dil içerisinde düşünülmesi gerektiği düşünülmüştür. Bu yüzden de araştırmamızın odak noktası olan fiillerin Türkiye Türkçesi içerisinde nasıl tanımlandığı ve nasıl ele alındığı bu bölümde açıklanacaktır.

Arapça kökenli bir sözcük olan ‘fiil’; iş, davranış demektir. Dilimizdeki yaygın tanımı ise “bir eylemi, durumu veya oluşu anlatan sözcüklere fiil denir.” şeklindedir. Bu tanımın oluşmasında desteği olanlardan biri olan Banguoğlu(2007)’a göre fiil; bir kılış, bir durum veya oluşu, toplu bir deyimle olup biteni anlatan kelimedir. Günay Karaağaç (2019)’a göre ise varlıktaki değişime eylem denir. Bu değişim zamanla ve mekanla ilişkilidir ve bu değişimleri anlatan kelimeler de fiillerdir.

Zeynep Korkmaz (2003) da fiillerin iş ve hareket bildiren sözcükler olduğunu, karşıladıkları hareketler ile zaman ve mekan kapsamı içinde nesne ve kavramlarla ilgili her türlü oluş, kılış, kılınış ve durumları bildirdiğini anlatır. Hengirmen (1999) ise eylemlerle ilgili şunları ifade etmektedir: “Sözcük türleri içerisinde en önemli öge eylemlerdir. Çünkü eylemler, tanımlardan da anlaşılacağı gibi varlıkların yaptıkları işleri, oluşları, hareketleri ve içinde bulundukları durumları bildirirken, kişi, zaman ve yargı kavramları verir.” Fiillerin dolaylı bir şekilde de olsa önemini vurgulayan bir kişi de Prof. Günay Karaağaçtır. Bu araştırmada cümledeki yüklemde kullanılan fiillere odaklanılacaktır.

Karaağaç(2019)'a göre de yüklemeler nitelendirilmiş eylemlerdir ve cümlelerin temel öğeleridir. İkinci öge öznedir, diğer öğeler ise yüklemi daha açık hale getirmek, onun anlamını desteklemek için cümlede bulunurlar. İnsanın ruhsal yapısını dili kullanım şekli üzerinden anlamaya çalıştığımız bu çalışmada da bu yüzden cümlelerin temel ögesi olan fiiller ele alınmıştır.

Fiil veya eylem, varlıkların yaptığı işi, oluşu, hareketi çeşitli ekler alarak şahıs ve zamana bağlı olarak anlatan kelimelerdir. Aşağıda bu fiillerin Çağdaş Türkiye Türkçesinde nasıl sınıflandırıldığı anlatılacaktır.

3.2-Çağdaş Türkiye Türkçesinde Fiillerin Sınıflandırılması

Çağdaş Türkiye Türkçesinde fiiller, birçok dilbilimci tarafından farklı farklı şekillerde sınıflandırılmıştır (Hacıeminoğlu, 2016; Karaağaç, 2019; Ediskun, 1963). Ancak ülkemizde öğretilen dilbilgisi derslerinde de akademik çalışmalarda da en fazla kullanılan sınıflandırma şekli, fiillerin yapılarına, çatılarına, anlamlarına ve aldığı eklere göre sınıflandırılmasıdır. Bu çalışmada da yaygın kullanılan bu sınıflandırma şekli kullanılarak fiillerin sınıflandırılması konusunda bir temel oluşturulmaya çalışılmıştır.

3.2.1 Fiillerin Yapı Bakımından Sınıflandırılması

Fiiller yapı bakımından 3 bölüme ayrılırlar: Basit fiiller, Türemiş fiiller, Birleşik Fiiller. Kimi dilbilimcilere göre birleşik fiiller içerisinde ele alınan fiil öbekleri konusu ayrı bir yapıdır bu yüzden de fiiller yapı olarak dörde ayrılır ancak bu çalışmada fiil öbekleri birleşik fiiller başlığı altında ele alınacaktır.

3.2.1.1 Basit Fiiler

Hiçbir yapım eki almamış, kök halindeki fiillerdir. Gencan (2001) basit fiilleri, “yalınç eylemler” olarak adlandırıp: “Bir eylemin yalınç olup olmadığı şöyle denir: Sonundaki ekler, takılar (eylemlilik, kip, kişi ekleri, takıları) çıkarılır; geriye kalan kısım, başka bir sözcükten ekle türememiş ve bileşme yoluyla var olmamışsa köktür, yani asıl eylemdir.” şeklinde açıklamıştır.

3.2.1.2 Türemiş Fiiler

Ad ya da fiil kök ve gövdelerinden yapım ekleriyle türetilmiş, yeni anlama sahip olan fiillerdir. Türemiş fiiller iki çeşide ayrılır:

- a)Adlardan ve ad görevli sözcüklerden türemiş fiiller
- b)Fiillerden türemiş fiiller

3.2.1.3 Birleşik Fiiller

Birden çok sözcüğün, bir eylemi ya da oluşu bildirmek üzere birleşmesinden oluşan fiillere birleşik fiil denir. Kahraman (2009), birleşik fiilleri “yeterlilik fiilleri”, “tezlik fiilleri”, “sürerlik fiilleri”, “yaklaşma fiilleri” adlandırmasıyla dört bölümde incelemektedir. Bu çalışmada birleşik fiiller; kurallı birleşik fiiller, yardımcı fiille kurulan birleşik fiiller ve deyimleşmiş birleşik fiiller olarak 3 grupta incelenecektir.

3.2.1.3.1 Kurallı Birleşik Fiiller

İki fiilin belli kurallara göre birleşmesiyle oluşan birleşik fiillerdir. Kurallı birleşik fiiller de kendi anlamından uzaklaşarak ana fiile “yeterlilik,

tezlik, yaklaşma, süreklilik” gibi anlamlar katar. Kurallı birleşik fiiller her zaman birleşik yazılır.

Kurallı birleşik fiiller dörde ayrılır:

-Yeterlik Fiili : Bir fiile “-ebil(mek)” yardımcı fiili getirilerek yapılır. Cümleye “gücü yetme” veya “olasılık” anlamı katar. Soru olarak kullanıldığı bazı durumlarda ise “rica” anlamı katar.

- Tezlik Fiili: Bir fiile “-iver(mek)” yardımcı fiili getirilerek yapılır.

Cümleye “çabukluk (tezlik), birdenbirelik ve kolaylık ” anlamı katar.

-Yaklaşma Fiili: Bir fiile “-eyaz(mak)” yardımcı fiili getirilerek yapılır. Fiile “hemen hemen, az kalsın” anlamı katar. Fiilin gerçekleşmesine çok yaklaşıldığı anlamı taşıdığı için buna “yaklaşma fiili” adı verilmiştir.

-Süreklilik Fiili: Fiile “-edur(mak)”, “-ekal(mak)” ve “-egel(mek)” yardımcı fiillerinin getirilmesiyle oluşur. Cümlelere işin, oluşun hareketin bitmediği, devam ettiği anlamı katar.

3.2.1.3.2 Yardımcı Fiiller İle Kurulan Birleşik Fiiller

İsim soylu sözcüklerden sonra gelen “**etmek, olmak, kılmak, yapmak, eylemek ve buyurmak**” yardımcı eylemlerinin kendisinden önceki isimle birleşmesiyle oluşur.

3.2.1.3.3 Deyimleşmiş Fiiller

En az iki sözcüğün genelde gerçek anlamından uzaklaşarak kaynaşmasıyla oluşan fiillerdir. Deyimler anlamca kaynaşmış birleşik fiiller grubuna girer; kulak asmak, göz gezdirmek, küplere binmek gibi.

3.2.2 Fiillerin Anlamlarına Göre Sınıflandırılması

Fiiller anlamlarına göre, iş fiilleri, oluş fiilleri ve durum fiilleri olmak üzere üç grupta ele alınır.

- **İş Fiilleri:** Öznenin kendi isteği ile gerçekleşen ve öznenin bir nesneyi etkilediği fiillerdir. Bu fiillerde öznenin yaptığı işten etkilenen bir nesne (varlık) vardır.
- **Oluş Fiilleri:** Öznenin kendi iradesi dışında geçirdiği değişimi bildiren fiillerdir. Oluş fiillerinde daha çok “zaman içerisinde kendiliğinden olma” söz konusudur. Oluş fiilleri, bir durumdan başka bir duruma geçildiğini veya geçilmekte olduğunu bildirirler.
- **Durum Fiilleri:** Öznenin süreklilik gösteren bir durumunu anlatan fiillerdir. Durum fiillerinde öznenin yaptığı işten etkilenen bir nesne (varlık) yoktur.

3.2.3 Fiillerin Çatı Bakımından Sınıflandırılması

Fiil çatısı, cümledeki özne ile nesne arasındaki ilişkiyi ifade eder. Özneye ve nesneye göre olmak üzere iki şekilde ele alınır.

1.2.3.1 Öznelerine Göre Fiillerin Çatısı

Burada öznenin, eylemin bildirdiği işi nasıl yaptığına bakılır ve 4'e ayrılır:

-**Etken Fiil:** İş yapan gerçek bir öznenin bulunduğu fiillerdir. Örneğin:” Bu kitabı dün okudum.”

-**Edilgen Fiil:** İş yapan gerçek bir öznesi olmayan fiillere edilgen fiil denir. Edilgen çatılı fiillerde özne işi yapan değil, yapılan işten etkilenen durumundadır. Edilgen fiiller, fiil kök veya gövdelerine “-I” veya “-n” eklerinin getirilmesiyle oluşturulur. Edilgen çatılı fiillerde nesne, sözde özne olur. Örneğin:” Bu kitap dün okundu”.

-**Dönüşlü Fiil:** Dönüşlü fiiller, tıpkı edilgen çatılı fiiller gibi “-I” ve “-n” eklerini alarak oluşur. Edilgen fiillerle dönüşlü fiillerin farkı şudur: Edilgen fiillerde işi yapan belli değildir, yani özne yoktur. Fakat dönüşlü

fiillerde özne bellidir ve özne aynı zamanda işten etkilenendir. Örneğin:” Çocuklar hazırlandı. Kadın süslendi.”

-İşteş Fiil: eylemin birden fazla kişi tarafından “birlikte” veya “karşılıklı” olarak yapıldığı anlamını ifade eden fiil çatısıdır. İşteş fiiller, “-ş” ekini alırlar. Örneğin:” Geçen gün dostlarla gülüştük. İki kişi sokak ortasında atıştı.”

3.2.3.2 Nesnelere Göre Fiillerin Çatısı

Fiiller kullanılırken nesneye ihtiyaç duyup duymamasına göre 4’e ayrılır:

-Geçişli Fiiller: Nesnesi olan ya da nesne alabilen eylemlere geçişli eylem denir. Örneğin:” Bu kitabı okudu.”

-Geçişsiz Fiiler: Nesne alamayan fiillerdir. Fiile sorulan ‘neyi? Kimi?’ sorularına cevap alınamaz. Örneğin:” Dün çok güldük.”

-Oldurgan Fiiller: Geçişsiz bir fiilin “-t, -Ir, -DIr” eki alarak geçişli hale gelmesidir. Fiile getirilen eklerle fiilin nesne alabilir hale getirilmesidir. Örneğin:” Dün bizi çok güldürdü.”

-Ettirgen Fiiller: Geçişli bir fiilin “-t, -Ir, -DIr” eki alarak geçişsiz bir hale gelmesidir. Fiile getirilen eklerle fiilin nesne alamaz hale getirilmesidir. Örneğin:” öğretmen mektup yazdırdı.” Ettirgen ile oldurgan fiiller arasındaki fark, ettirgen fiillerde işi yapan bir aracı bulunurken, oldurgan fiilde böyle bir aracı bulunmaz, özne doğrudan fiili kendi gerçekleştirir. Güneş (1997) bizim “ettirgen çatı” adıyla ifade ettiğimiz çatı türünü, “yaptırgan çatı” başlığı altında incelemiş ve şöyle tanımlamıştır: “iş gerçekleştirme görevini bir varlıktan başka bir varlığa aktaran, yani “yapma” değil “yaptırma” ifade eden çatıdır.”

3.2.4 Fiil Çekimi

Kahraman (2009) fiil çekimleri için: “Fiiller, tek başlarına anlam taşıdıkları halde, yalın olarak kullanılmazlar; karşıladıkları eylemleri yapan kişiye, bu eylemin yapılış zamanına ya da yapılma dileğinin niteliğine göre çeşitli biçimlere girip çekimlenerek kullanım alanına çıkarlar. Türkçede fiil çekimi, fiillerin sonlarına ulanan eklerle yapılır. Bunlar, kip ekleri, kişi ekleri ve soru ekidir.” demektedir.

3.2.4.1 Fiilde Kişi

Kahraman (2009)’a göre bir fiilin bildirdiği eylemi yapan, yapacak olan, yapması tasarlanan varlığa – kavrama o fiilin kişisi denir. Fiillerin kişileri; ben, sen, o, biz, siz, onlar zamirleridir. Fiilin kişisini belirleyen fiile eklenen eklerdir. Kişi ekleri fiillerin, kişi kavramlarına bağlanmalarını sağlayıp, bunların bildirdikleri eylemleri yapan veya oluşların içinde bulunan varlıkları – kişileri gösterirler.

3.2.4.2 Fiilde zaman ve Kip Kavramları

Kahraman (2009) “Fiillerde Zaman” başlığıyla: “Fiillerin bildirdikleri eylemler dört ana zamanda yapılabilirler. Bunlar; geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman ve bu üçünü kapsayan geniş zamandır. Geçmiş zaman; içinde yapılan eylemin, “yapılırken görülmesi”, “yapılışının başkasından işitilmesi ya da sonradan farkına varılması” niteliklerine göre ikiye ayrılır.” demektedir. Kip kavramını ise “Fiilde Kip” başlığıyla şöyle açıklar: “Fiillerin “zaman” ya da “dilek” anlamı yüklenerek anlatımda kullanılabilecek kalıplara girmiş ve bir kişiye bağlanmış biçimlerine “kip” denir.” Dilek kipleri de; şart(-sE), istek (-E), gereklilik(-mEli), emir() kipleri olarak 4’e ayrılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA

4.1 AMAÇ

Konuşmada anlam, kimlik vs sürekli hem inşa edilir hem de bu inşadan elde edilen kimlik vs icra edilir (Edwards, 2008, 2012; Potter, 2012, Burr, 2012). Bu inşa ve icra süreci boyunca konuşanlar kendiliklerini ve gerçekliklerini kurarken birtakım farklı stratejilere başvururlar (Arkonaç, 2015). Bu çalışmada ise Narsisistik patolojiye sahip kişilerin öngörüme, Rorschach ve Tematik Algı Test'ine verdiği cevaplarda kullandığı fiillere bakarak, bu fiilleri kullanım şekilleri ile ruhsal işleyişlerini testin sunduğu bağlamda nasıl inşa ve icra ettiklerini anlamak amaçlanmaktadır. Yan amaç olarak da fiil kullanımlarının bir patolojinin söylemini belirlemedeki rolünü anlamaya çalışmaktır.

4.2 Hipotezler

4.2.1 Kuramsal Hipotez

Narsisistik kişilik bozukluğu tanısı olan kişinin, konuşurken cümle içinde kullandığı fiilleri farklı yapı ve fiil çatılarında kullanarak kendisini söylem içinde ruhsal yapısına uygun olarak konumlandırması beklenir.

4.2.2 İşlemsel Hipotezler

- Katılımcıların Rorschach ve TAT kartlarına cevap verirken kartların onlara sağladığı ruhsal bağlam içerisinde eksiklik, yetersizlik ve olumsuz bir duygulanımdan bahsederken fiilleri edilgen, isimfiil olarak veya yardımcı fiiller kullanması beklenmektedir.

-Katılımcıların Rorschach ve TAT kartlarına cevap verirken kartların onlara sağladığı ruhsal bağlam içerisinde narsisistik yapıyı destekleyici durumları anlatırken fiilleri etken veya (doğrudan) kullanması beklenmektedir.

4.3 Yöntem

Bu çalışmada, herhangi bir psikiyatri servisinde Narsisistik Kişilik Bozukluğu tanısı almış 7 yetişkin ile çalışılmıştır. Hastaların ek bir tanısının olmamasına dikkat edilmiştir. Hastaların yaşları 21-50 yaş aralığındadır. Bu yaş aralığındaki 7 kişiden 2'si kadın, 5'i erkektir. Bu kişilere Esenyurt Devlet Hastanesi Psikiyatri Polikliniğinde tanı koyulmuştur ve yine burada her biriyle ayrı ayrı ortalama 2 saat süren bu çalışma yapılmıştır. Test aşaması iki kısımdan oluşmuştur. İlk kısımda öngörüşme soruları sorulmuş ve Rorschach testi yapılmıştır. Ardından 15 dakikalık mola verilip sonrasında Tematik Algı Testi (T.A.T) yapılmıştır. Bu görüşmelerden elde edilen veriler psikanalitik kurama uygun bir şekilde Fransız Okulu'na uygun içerik analiziyle ele alınmıştır. Daha sonra bu görüşmelerde ve teste verilen cevaplarda kullanılan fiiller literatürde anlatılan fiillerin sınıflandırılmasına paralel olarak sınıflandırılıp söylem analizine tabi tutulmuştur. Söylem analiz edilirken Van Dijk'ın da belirttiği gibi küçük yapılarda mikro söylem analizi yapılmıştır. Beaugrande ve Dressler'e (1981) göre bu mikro analizde bağlaşıklık (cohesion) dikkat edilmesi gerekir. Bunu yapmak için de söz dizimine, metni oluşturan; sözcük gruplarına, yan cümleciklere ve cümlelere bakılması gerekir. Bu öğeler arasındaki makro ve mikro bağların incelenmesi gerekmektedir. Guy Cook (1989) ise dil kullanımlarını analiz edebilmek için dilin dışındaki öğeleri (bağlamı) ve dilin içindeki öğeleri (dil bilgisini) analiz etmek gerekir der. Dilin içindeki öğeler olarak da fiil biçimlerini (verb form) örnek verir. Bu çalışmada da birbiriyle bağlantılı ve bağlantısız bu öğelerin nasıl oluştuğu, bir şeyi bir şeyle nasıl ilişkili veya ilişkisiz yaptığını anlamak için bu küçük yapılara mikro söylem analizi uygulanmıştır.

4.3.1 Kullanılan Araçlar

4.3.1.1 Psikanalitik Öngörüşme Formu

Çalışmaya katılan hastalarla öncelikle psikanalitik öngörüşme yapılmıştır. Projektif testler öncesi yapılması gereken bu öngörüşme ile hastaların gerçek hayattaki ilişkilerini anlamak, bu ilişkilerin niteliğini anlamak ve ötekinden bahsederken hangi fiilleri nasıl kullanacağını görmek amaçlanmıştır. Bu yüzden katılımcıyla ilgili olarak geçmişi, ailesi, eğitim durumu, mesleği, rüyaları ve bir çocukluk anısı sorulmuştur. Buradan elde edilen bilgiler Rorschach ve TAT'den elde edilen bilgilerle birlikte ele alınacaktır.

4.3.1.2 Rorschach Testi

Bu test Hermann Rorschach tarafından Zürih'te geliştirilmiştir. H. Rorschach'nın bu testi geliştirirkenki amacı sağlıklı veya patolojik kişilerdeki algısal süreçleri incelemektir.(Tunaboğlu-İkiz, 2013) ve bunu da 1921'de yayımladığı 'Psikodiagnostic' adlı eserinde yayınlamıştır.

Her yaştan kişiye uygulanabilen Rorschach testi mürekkep lekelerinden oluşan 10 adet karttan oluşur. Herbir kart gizli ve görünür içerikler taşıırken, ayrı ayrı ruhsal bağlamlara işaret ederler. Her kartın gizli bir içeriği vardır, ruhsal işleyişte veya psikoseksüel gelişimde işaret ettiği bir konu vardır. İşte bu kartların testi alan kişiye sunduğu ruhsal bağlamdır. Bu kartlardan I, IV, V, VI, VII numaralı kartlar siyah; II ve III numaralı kartlar siyah ve kırmızı; VIII, IX, X numaralı kartlar tamamen renkli kartlardır. Bu kartların ortak özellikleri ise Simetrik ve bir eksen etrafında oluşmuş olmalarıdır. Test uygulanırken testi alan kişiye gördüğü

her şeyi söylemesi belirtilir. Kişinin verdiği yanıtlarla birlikte davranışları, kartlarla ilişkisi, cevap verme/vermeme süresi de not alınır.

Ülkemize Yani Anastasiadis tarafından getirilen 2009'da Tevfika Tunaboğlu-İkiz ve arkadaşları tarafından yetişkin standardizasyonu yapılan bu testten elde edilen veriler, iki farklı şekilde yorumlanır. Bunlardan biri Amerikan Okulu'dur. Amerikan Okulu'nda John Exner tarafından bir yöntem geliştirilmiştir. Bu yönteme göre yanıtlar algısal-bilişsel kavramlarla açıklanır ve önemli olan yanıtların yapısal nitelikleri ve puanları arasındaki ilişkidir (Tunaboğlu-İkiz, 2001). Bu çalışmada da kullanılacak olan Fransız okuluna göre psikanalitik kuram temel alınmıştır ve sadece cevapların niteliği değil söylemin niteliği, sürekliliği ve yorumu da büyük önem taşır (Tunaboğlu-İkiz, 2001). Bu okulun öncülerinden olan Anzieu'ya göre projektif testler, psikanalitik sürecin bir özetidir (Roman, 1997).

Bu Çalışmada da Rorschach Testi cevapları Fransız Okulu'na özgü içerik analizi yöntemiyle yorumlanmıştır. Kodlamaları ise Türkiye'de yapılan standardizasyon çalışmalarına göre yapılmıştır. Yanıtların niceliğinden çok niteliklerine dikkat edilmiştir.

4.3.1.3 Tematik Algı Testi (TAT)

Tematik Algı Testi bir İngiliz olan Murray tarafından 1935 yılında geliştirilmiştir. Bu testin ilk halinde 31 kart bulunur ancak 1953'ten beri Vica Shentoub'un düzenlemeleri ile birlikte sadece 16 kart kullanılır. Resimlerden oluşan bu kartların Rorschach Testi'nde olduğu gibi gizil ve görünür içerikleri vardır. Herbiri testi alan kişiye farklı ruhsal bağlam sunar. Bu kartların çoğunluğu ortak bir şekilde herkese verilirken bazıları sadece kadınlara, bazıları sadece erkeklere verilir. Bu kartlar sırayla, tek

tek hastaya verilir ve hastadan bu kartlarla ilgili başı ve sonu olan bir hikaye oluşturması beklenir. Burada önemli olan yanıtların içerikleri, klinisyenle ilişki, testin ele alınış biçimidir (Tunaboşlu-İkiz, 2016).

Hastalar bu testte hikayeler kurarak, kartların onlara sunduğı bağlamda kendi içsel süreçlerini, ruhsal işleyişlerini bu kartlara yansıtır (Tunaboşlu-İkiz, 1999). Türkçeye Yani Anastasiadis tarafından çevrilen bu test Rorschach Testi'nde olduğı gibi Fransız Okulu'na özgü, psikanalitik kurama göre yorumlanacaktır. Daha sonra burada kurulan hikayelerdeki fiil kullanımları kartın sunduğı ruhsal bağlam içerisinde söylem analizine tabi tutulacaktır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR

Yapılan araştırmada katılımcılarla bir ön görüşme, bir Rorschach Testi ve bir Tematik Algı Testi yapılmıştır. Öncelikle bu görüşmelerdeki sorulan sorulara verilen cevaplardaki fiiller, yapı bakımından, çatı bakımından, çekim ekleri bakımından ve fiilin isimleştirilmesi açısından sınıflandırılmıştır. Fiillerin bu farklı kullanımları sınıflandırıldıktan sonra söylem analizine tabi tutulmuştur ve yorumlamaları Fransız Okulu'na özgü psikanalitik içerik analiziyle yapılmıştır.

5.1 Yapı Bakımından Fiil Kullanımlarının Bulguları

Verilen yanıtlar incelendiğinde Narsisistik kişilik bozukluğu tanısı almış hastalarının, sorulara verdikleri cevaplarda fiilleri kullanırken fiillerin yapılarını belli bir stratejide düzenledikleri görülmektedirler. Katılımcılar fiillerin yapısını kullanarak söylem içerisinde konum almaya çalışmaktadırlar. Katılımcının konuşmalarını bir nehir gibi düşünürsek,

narsisist özne fiillerin yapısını düzenleyerek bu nehir yatağında tabiri caizse suyun üstünde kalmaya çalışmaktadır. Anlatılan iş, oluş veya hareket, negatif bir duygulanım içeriyorsa katılımcı orada bu negatif duygulanım ile araya mesafe koymak için veya eylemin eylemliliğini değiştirmek için ‘etmek, olmak, yapmak’ gibi yardımcı fiiller kullanarak fiili birleşik bir fiil olarak veya fiili isimleştirip yardımcı fiil ile birlikte kullanmaktadır. Eğer anlatılan durum, oluş veya hareket, pozitif bir duygulanım içeriyorsa katılımcı orada fiili, basit veya türemiş bir fiil yapısında kullanıp hiçbir yardımcı fiil kullanmamaktadır. Bu şekilde tıpkı iyi olan her şeyi kendine yansıttığı veya kendindeki iyi şeyleri vurguladığı gibi eylemin eylemliliğini üstlenmeye çalışır.

İslam, 27 yaşındadır. Hastaneye öfke kontrolünde zorlandığı için gelmiştir. İnsanların kötü olduğundan dem vurarak bir insanın bir insana neden kötülük yaptığını anlamadığını ve bunu kaldıramadığını belirtmiştir. Katılımcı hastaneye geliş sebebini anlatırken negatif bir durumdan bahsederken fiili basit bir yapıda kullanmak yerine yardımcı fiille kullanmıştır. Alkol ve uyuşturucu kullanma eyleminden bahsederken ‘olmak’ yardımcı fiilini kullanmıştır. Ancak alkol ve uyuşturucu kullanmadığını belirtirken kullanma fiilini basit bir yapıda kullanmaktadır. Bir negatif duygulanım olarak gördüğü asabileşmek ve agresifleşmek fiillerini kullanırken bu fiilleri isimleştirip donduruyor. Bu sayede eylemin eylemliliğini donduruyor. yardımcı fiil kullanarak da eylemle arasına mesafe koymaktadır. Bunu yaparak söylemde eylemi yapan konumundan çıkıp böyle bir niteliğe sahip biri konumuna kendini oturtuyor. Yani asabilesen konumundan asabiyeti olan konumuna oturuyor. Aralarındaki fark ise eylemin yüklediği sorumluluktur.

Öfke kontrolü olarak şey yaptım öyle söylediler. Devamlı gelişen bir durum yok ya da herhangi bir kriz durumu yok. Sadece bazen belki de her

*insan kadar ama yani benim daha önceden şey durumum vardı ben şu an. Bir rahatsızlığım var. Yakın zamanda bir kuzenimi kaybettim. Eskiden belli bir ara **alkol uyuşturucu dönemim oldu** ama bir iki sene ve çok aşırı diyemem. Ama yani şu anda herhangi bir şekilde öyle bir etki yok ve öyle bir şey yok. **Etkisi mutlaka vardır** da ama kullanmıyorum yani hiçbir şekilde **alkol de sigara da uyuşturucu da kullanmıyorum** tertemizim. Yani bunlar büyük ihtimalle bende birazcık **asabiyet yapıyor**. agresyon, **agresiflik yapıyor**. Yani onun dışında bir şey yok hassasım birazcık sadece yani duygusal bir insanım.*

Sinan, 27 yaşındadır. Hastaneye öfke kontrolü şikayetinden dolayı başvurmuştur. Çok fazla sinirlendiğini, yabancı ortamlarda kasıldığını ve biri onun özel hayatıyla ilgili bir soru sorduğunda art niyet aradığını belirtmiştir. Öngörüşmede hastaneye geliş sebebini anlatırken bir kadının ona gülmesinin ondaki negatif duygulanımını anlatırken ‘sinirlenmek’ fiili yerine ‘sinirine gitmek’ fiilini kullanmıştır. Kadının gülüşü katılımcıya annesiz ve babasız büyümenin verdiği negatif duygulanımı çağrıştırmıştır ve aşağılanmış hissetmiştir. Bu negatif duygulanım sonrası bu duygulanımı ve eksikliği çağrıştıran şeyi ortadan kaldırmak için eyleme geçmiştir. Ancak bunu hikayeleştirirken bu negatif duygulanımla arasına mesafe koymak için ‘sinirlendim’ demek yerine ‘sinirime gitti’ şeklinde fiilin yapısını değiştirmiştir.

*Ailemden uzak olduğum için işte kadıköyde bir apart tuttum orda takılıyom böyle canım sıkılıyor gidiyom bara içki içmeye. İşte bir gün orda bir kadınla oturduk içti içti gülmeye başladı işte bu da benim acayip **sinirime gitti** orda aldım şişeyi bunun yüzüne vurdum orda da beni bi dövdüler. İşte bunu şey yapmışım anne baba ayrılmış kendimi her şeyden yozlaştırmışım. bir şeyde gözüm yok öyle ha varlığım ha yok. Öyle*

yaşayan bir ölü gibiydim. Takıntı. O haldeyim yani bir ara borcum vardı allah razı olsun yine baba ödedi. O hep böyle bana parayı verdi parayı verdi dedi zaten annesiz büyüyor parayı verdi gittim gezdim. Sonra yine borcun altına.

Sinan, dürtü yatırımı ve dürtü organizasyonu hakkında bilgi veren 13MF’de, yıkıcı dürtüleri nesneye yansıtmış ve nesneye olan öfkesini karttaki hikayeye bir cinayet hikayesi anlatarak yansıtmıştır. Ötekine karşı yıkıcı bir eylem olan ‘öldürmek’ fiilinin yükünden kurtulmak için önce bu fiile ‘olmak’ yardımcı fiilini ekleyip zamansal olarak da geçmiş zaman eki ‘-miş’ kullanarak fiille arasına hem zamansal mesafe koyup hem de yardımcı fiille mesafe koymaya çalışmıştır ancak öldürme eylemi çok çığ bir şekilde dürtünün dışavurumu olduğu için tek bir yardımcı fiil bu eylemin yükünü bastırmaya yetmemiş ve ‘-e bilmek’ yardımcı fiilini de kullanarak ‘öldürmüş olabilir’ fiilini kullanarak bu negatif duygulanımı bi birleşik fiille anlatmıştır. Burada katılımcılar için sanki sözcükler soyut kavramlardan ziyade somut şeylermiş gibi kullanılmaktadır. İstenilmeyen veya rahatsız edici bir durum, oluş ve hareketle arasına koyduğu birer somut nesneler gibi kullanılıyor yardımcı fiil sözcüklerini. Rahatsızlık derecesine göre de fiilin basit haline yardımcı fiiller ekleniyor. Kartta anlatılan hikayenin sonunda ise kadını öldüren adamın vicdani hesaplaşması yine katılımcıda suçluluk ve negatif duygulanım oluşturmuştur ki ‘düşünme’ fiilini basit bir yapıda kullanmak yerine ‘düşünce yapmak’ şeklinde yardımcı bir fiille birlikte kullanmıştır.

Kart 13mf: Bu eşi galiba veya eşi de olmayabilir. Belki bir kaçamak yapmaya gelmiş olabilir. Belki kadınla arasında bir sorun oldu kadını öldürmüş olabilir. Kadın hareketsiz duruyor. Göğüsleri açık bir şekilde de duruyor olabilir ne bilim. Pek otel odası gibi de durmuyor ama belki

eşini öldürmüş olabilir belki eşiyile bir şey içmişlerdir. Bu kadın bir şey içmiş ölmüş olabilir. Adam pişmanlık duyuyor olabilir yüzünü de kapatmış. Evde herhangi bir suç aleti yok ama boğarak öldürmüş olabilir. Kadın hareketsiz bir şekilde. Kadın ölmüş kesin ama neyden ölmüş belli değil. Adam ilaç mı verdi ne verdi. Adam ayakta duruyor niye duruyor bilmiyorum ama. Teslim mi olim acaba onu öldürdüm beni hapse atacaklar ben de kendimi öldirim mi diye düşünce mi yapıyor. Her şey olabilir. Hareketsiz yatıyor.

Onur, hastaneye depresyon ve mutsuzluk şikayetiyle gelmiştir. TAT’de Kart1, testi alan kişiye yeterlilik yetersizlik konusunda bir bağlam sunar. Katılımcı bu ruhsal bağlamda bir yetersizlik hissetmiştir ve bu negatif duygulanımdan kurtulmak için ‘planlamak’ fiilini ‘yapmak’ yardımcı fiiliyle birlikte kullanarak ‘planlar yapıyor’ şeklinde kullanarak fiilin yapısını değiştirmiştir. Bu sayede keman çalamamanın verdiği negatif duygulanım yerine katılımcı planlar yapan bir konuma kendini yerleştirmiştir.

Kart1: Keman başında oturan bir çocuk var. 10 yaşları civarında . Düşünceli bir şekilde kemana bakıyor. Muhtemelen istediği şekilde keman çalmada ilerleyemediği için kendini nasıl geliştireceğini düşünüyor ve oturmuş bakarak planlar yapıyor.

Yadigar (40), sınırlı bir yapıya sahip olduğu için hastaneye başvurmuştur. Onu hastaneye getiren sebepleri anlatırken pozitif durum, oluş ve hareket bildiren fiillerin hepsini basit veya türemiş yapıda kullanırken negatif duygulanım ifade eden fiilleri birleşik bir yapıda kullanmıştır. Tümgüçlü bir şekilde ‘Gücümün yettiğini de yapardım yetmediğini de yapardım’ da olduğu gibi pozitif duygulanım içeren bütün

fiilleri basit bir yapıda kullanmıştır. Ancak psikolojisinin bozulmasından bahsedeceği sırada fiili basit bir şekilde ‘birikti’ şeklinde kullanmak yerine, ‘birikmek’ fiilini isimleştirip ‘birikim’ haline getiriyor ve ‘olmak’ yardımcı fiili ile birlikte ‘birikim oldu’ şeklinde kullanıyor.

*Sorumlulukları çok üstüme alan birisiyim evliyim iki çocuğum var her şeyi ben yaparım yani ben yaparım derken yapılmayan şeyi beklemem yani biraz fırsat vereyim de yapılınsın falan demem yaparım. Gücümün yettiğini de yapardım yetmediğini de yapardım. Eşim biraz daha rahat bir yapıya sahip. Sorumluluk çok aşırı alan birisi değil. Ben her şeyi mükemmelliyetçi bir insanım. Ondan hepsi **birikim oldu** benim psikiyatrimi.*

Katılımcılar geçmiş zamandaki bir durum, oluş veya hareketi anlatırken negatif duygulanımlar ifade eden fiilleri basit yapıda kullanabiliyor. Çünkü geçmişten bahsedildiğinde araya zamansal bir mesafe konulduğu için özne tekrar o duygulanıma mesafe almaya gerek duymuyor. Ancak anlatılan ile arada zamansal bir mesafe olmadığında negatif duygulanımlar içeren fiiller burada bahsediyor olduğumuz bazı stratejilere maruz bırakılıyor. Yadigar(40i), annesiyle simbiyotik bir ilişki yaşamaktadır ve ilerleyen yaşına rağmen fırsatını buldukça hala annesiyle uyumaya çalışmaktadır bir yandan da annesinden tümgüçlü bir şekilde bahsetmiştir. Belirgin bir şekilde anne katılımcı için idealize edilmiş tümgüçlü bir nesnedir. Annesel ilişkiye gönderme yapan 7GF kartında hasta idealize ettiği anne imgesiyle kendi tümgüçlü düşlemleri arasında çatışmaya girmiştir. Bunu da hikayeyi geçmiş zamanda kurgulayarak çözmeye çalışmıştır. Eylem/fiil ile kendisi arasına zamansal mesafe koyarak fiilin negatif yükünden kurtulmaya çalışan hasta bu sayede negatif duygulanımlar ifade eden fiilleri basit yapıda kullanabilmiştir.

Kendisini anaç biri olarak tanımlayan katılımcıda anne imgesinin öznenin tam anlamıyla ayrılmamıştır. Bu durumda annenin tümgüçlülüğü öznenin tümgüçlülüğü, annenin yetersizliği öznenin yetersizliğidir. Bu sebeplerden ötürü idealize edilen nesneyle ilgili durumlarda fiil kullanımları bu şekilde olabilmektedir.

Kart 7GF: bir anne kız varmış bu anne kızına bir şeyler öneriyormuş ama kızı mutsuzmuş bir türlü mutlu olamıyormuş. Bebeği varmış kızın. Annesi kızına çok iyi bakıyormuş üstü başı çok güzel temiz. Durumları da iyiymiş ama kızı hiç mutlu olamıyor kırılgan bir şekilde onu dinliyor. Halbuki annesi de onun iyiliğini düşünüyormuş. Bu kadar.

Rorschach kartlarından kart 3, testi alan kişinin kendisiyle ve nesne ilişkileriyle ilgili bilgi verir (Tunaboğlu-İkiz, 2017). Yadigar (40), bu kartta öncelikle simbiyotik bir ilişkiyi anlatan iki insan cevabı vermiştir. Birbirleriyle aynı olan ve aynı şeyi yapan iki insan. Ancak bu insan tasarımları sabit kalamadığında öncelikle tasarımı ‘insan kafası’ diyerek parçalara ayırıp kontrol etmeye çalışmış ancak başarısız olduğunda ‘-ebilmek’ yardımcı fiilini ve olumsuz halini kullanarak bu tasarımın değişkenliği ile kendisi arasına bir mesafe koymaya çalışmıştır. Kartın ilişkisel tarafı tasarımların değişmesine ve bir ötekinin varlığına sebep olmuştur ve narsisist özneyi kaygılandıran da budur. Katılımcı bu kaygıyla baş edemeyince kartı tamamen reddedip kendine dönmüştür ve sadece kendini anlatmaya başlamıştır.

*Kart3: Bunları yapmışsınız işte bir şeyler gözüküyor. Bu iki insan sanki. Su mudur önlerindeki ellerini mi koymuşlar içine. Çok bir şeyi **benzetemiyorum**. Ama insan kafasına benzetiyorum en yakın. Yoksa yine mi kuşa benzetiyorum. (?) Yani şurada bir insan gibi kuş da **diyebilirim**.*

Şurda leğen gibi bir şey var var. Şurda oturuyorlar. Gördüğüm bunlar :)) başkaları da başka bir şeyler görüyor dimi hocam. Ama kuş mu acaba karşılıklı kanatlarını suya mı koymuşlar. Yanlarına da kalp mı yapmışlar. (?) Sevgiyi ifadesi, her iki tarafta da kalp. Bunlar da kaba taslak sincap gibi kırmızılar da. (?) E bunlar da sincapa benziyor sanki. En çok benzeteceğim şey. Ama bu kuyruğu hariç. Kafam bazen çok dalgın oluyor. Bir şey düşünüyorum hop başka yere gidiyor. Bazen namaz kılıyorum mesela namaza başlamışım bu aralar. Namaz kılıyorum dua ediyorum aklım başka yere gidiyor. Beynim çok çabuk dalgalanıyor konudan konuya atlıyor beynim.

5.2 Çatı Bakımından Fiil Kullanımlarının Bulguları

“Bir fiilin belli bir yapıcı veya belli bir etkilenici isteyip istemediği, yapıcı ile etkileniciyi kendinde birleştirip birleştirmede, kendi hareketinin birden fazla yapıcı tarafından meydana getirilip getirilmediği o fiilin kök veya gövdesinden anlaşılabilir.” der Haydar Ediskun (1963) fiilde çatı kavramını açıklarken. Tahir Nejat Gencan (2001)’a göre ise eylemlerin nesnelere ve öznelerine göre özellikleridir eylemin çatısı. Yani en genel ifadeyle bir eylemin çatısı o eylemin özneye ve nesneye olan ilişkisidir. Yani aslında eylemin özneye ve nesneye göre konum alışıdır aynı zamanda eylemin özneyi veya nesneyi bir konuma oturtmasıdır. Eylem çatısıyla özneye etken veya edilgen bir rol, bir anlam verebilir. Nesneyi ise cümle içerisine kabul edip var edebilir veya kabul etmeyip cümle içine almayabilir. Narsisistik yapıya sahip kişilerin öngörüşmedeki ve projektif testlere verdiği cevaplardaki kullandığı fiillerin çatısı incelendiğinde, fiillerin çatılarını belirli stratejilerle söylem içerisinde konum almak için kullandığı görülmüştür. Narsisist özne eylemin çatısını farklı stratejilerde kullanarak ya kendini tümgüçlü bir

konuma oturtuyor ya da negatif duygulanım içeren durumlardan kendini azad ediyor.

5.2.1 Özneye Göre Çatı Kullanımlarının Bulguları

Fiilin çatısı eylemle özne arasındaki ilişkiyi bize verir. Türkçe dilbilgisinde anlatılan cümlelerin öğeleri, aslında söylemdeki kalıplaşmış konumlardır. Fiilin çatısı da özneyi bu cümle içerisindeki bir pozisyona oturtur ve ona etken veya edilgen bir anlam verir. Yani ya eylemi yapan ya da eylemden etkilenen bir pozisyona oturtur özneyi. Fiil çatısına göre özneyi etken, edilgen, işteş veya dönüşlü bir pozisyona oturtur. Bir eylemin etken bir şekilde kullanımı öznesinin, yani eylemi yapanın belirli olduğunu gösterir. Edilgen bir şekilde kullanımı öznenin o eylemden etkilenen olduğu eylemi yapanın nesne olduğunu gösterir. İşteş bir şekilde kullanımı eylemi özneyle nesnenin birlikte yaptığını gösterir. Dönüşlü bir çatıdaki eylemde ise özne hem eylemi yapandır hem de eylemden etkilenendir. Bu araştırmada yapılan incelemelerde Narsisist öznenin nesne ilişkilerini fiillerle söylemde nasıl inşa ettiği görülmektedir. Tümgülü fantezilerini kurgulamak ve vurgulamak için pozitif duygulanımlar içeren durumlarda genelde etken fiil kullanırken, negatif duygulanımlar içeren durumlarda fiilleri edilgen bir çatıda kullanarak eylemi yapan konumuna nesneyi koymakta ve eylemden etkilenen konumuna kendisini koymaktadır.

İslam (27) ile yapılan öngörüşmede ötekiyle olan ilişki kurma biçimini anlamak için, ilişkisel bir durumda ne tür fiilleri kullanacağını ve bu fiilleri nasıl kullanacağını anlamak için ilişkileri sorulmuştur. İlişkilerini anlatırken baktığı her yerde kendini görme ihtiyacı ona burada da kendisini anlattırmıştır. Kendisini anlatırken kullandığı fiillerin çatısına

baktığımızda etken bir çatıda fiiller kullandığı görülmektedir. İstese de istemese de bir ilişkisinin olduğunu çünkü çok dikkat çektiğini belirten katılımcı bilmemenin de öğrenmemenin de ayıp olduğunu bir dil sürçmesi ile anlatarak eksikliğe dair tahammülsüzlüğünü de belirtmiştir. Kendisini sürekli dikkat çeken ve bilgi aşığı biri pozisyonunda konumlandırıran katılımcı bunu yaparken de söylemde kullandığı bütün fiilleri etken bir yapıda kullanarak kendi tümgüçlülüğünü vurgulamaya çalışmıştır.

Oluyor, ciddi olmuyor yani. İstemiyorum yani ben kendim istemiyorum. İlişkim oluyor ister istemez. Çünkü ben bir yerde konuştuğum zaman herhalde dikkat çekiyor bir de ben çok konuda konuşmayı severim yani diyelim bir yerde bir konu oldu mesela onu bilmiyorum ya onu gidip böyle ansiklopediye kadar incelerim yani. Severim yani. Bir şeyi bilmemek, öğrenmemek ayıp diye bir şey var ya ona göre öğrenirim yani. Seviyorum yani öğrenmeyi ben. Sürekli bilgi üstüne bir şey katmayı çok seviyorum yani.

İslam (27), öngörüşmede annesinden bahsederken annesinin isteklerinin kendisi için çok önemli olduğunu belirtmiştir. Annesine yüklediği anlamlara da bakıldığında katılımcının annesiyle simbiyotik bir ilişki içinde olduğu ve annesini idealize ettiği görülmektedir. Bir bebeğin annesinin yüz ifadelerine bakarak kendini anlamlandırıldığı gibi katılımcı da annesine yüklediği tümgüçlü anlamlarla kendi tümgüçlülük arzularını doyurmaktadır. Bunda ruhsal manada ayrışmamış ilişkileri de kolaylaştırıcı bir etmendir. Katılımcıya annesiyle olan ilişkisi sorulduğunda, öncelikle annesinin tümgüçlülüğünden bahsetmiştir ardından ise evlenme konusuyla devam etmiştir. Hem annenin idealizasyonu hem de anneyle olan bir sınır problemi katılımcıya, enstet yasağını ve anneyi konumlandırıldığı o tümgüçlü pozisyona kimseyi

koyamayacak olması çağrıştırmıştır ve burada evlenememeyi bir yetersizlik/ gücü yetmeme olarak algılamıştır. Bu negatif duygulanımdan kendini kurtarabilmek için ‘evlenmek’ önce dönüşlü bir yapıda kullanmıştır ardından da ‘-ebilmek’ yardımcı fiiliyle birlikte kullanmıştır. Anlatılan durumda öteki, anne veya annenin yerine imgesel olarak geçebilecek olanlardır. Narsisist öznenin eksikliği yetersizliği ötekine yansıtması beklenir ancak burada öteki, öznenin idealize ettiği, kendi tümgüçlülüğünü üzerine inşa ettiği bir kişiye bu onda bir çatışma yaratır. Kendini bu yetersizlik bildiren pozisyonda etken bir şekilde kullanamayan, ötekine de bu yetersizliği yansıtamayan katılımcı fiili dönüşlü bir çatıya çevirerek hem etkilenen hem etkileyen olmuştur bu sayede hem tümgüçlü olup hem de yetersizliğin verdiği yük hafiflemiştir. Ancak bunu da yeterli bulmayıp yukarıda da bahsedildiği gibi bir de yardımcı fiil kullanarak eylem ile arasına mesafe koymuştur ki ardından evlenme konusunu değiştirip annenin tümgüçlülüğünü anlatmaya devam etmiştir. Annenin tümgüçlülüğünü anlattığı cümlelerde kullandığı fiillerin tamamı da etken çatılı fiillerdir.

*Annem çok sağlam bir insan çok güçlü bayağı güçlü bir insandır yani. Acayip güçlü biri. Ben belki **evlenemezsem** o yüzden dolayı **evlenemeyebilirim** yani. Mesela Öyle güçlü kadınları hayatımda şey yerine koyduğum için. Acayip güçlü bir kadın yani. Şey olarak yani. Maddi manevi ne olursa olsun. Şey yani onun annesi babası çok erken yaşta ölmüş. O evin büyük ablası olduğu için hani böyle 7 kardeşler sürekli kardeşleriyle ilgilenmiş. Abilerine bile yeri geldiği zaman onları bile çekip çevirmek zorunda kalmış. Sonradan işte gelmiş amcam, rahmetli olan amcamdan halama kadar okula göndermiş felan hani. Ya çok güçlü bir karakter yani acayip güçlü bir karakter. Onun dışında torununa bakıyor sabah beşte kalkıyor akşam yediye sekize kadar yani saçını süpürge ediyor yani. Acayip güçlü bir karakter.*

TAT'deki Kart 8BM testi alanlara, kastrasyon edişesini ve sonucunda babaya olan saldırganlık dürtülerinin işlendiği bir bağlam sunar. Burada bir kastrasyon hikayesi anlatan katılımcı İslam (27), babaya olan saldırganlık dürtülerini anlatırken 'vurmak' fiilini, 'vurulmak' şeklinde edilgen bir çatıda kullanmıştır. Annenin tüm bakışlarına sahip olmak isteyen narsisistik özne, annenin bakışlarında olan ötekine haset etmektedir ve bu da babaya saldırganca dürtülerin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Çünkü baba, yasak demektir ve yasak sınırlama getirir, eksikliği çağırıştırır. Bu durumda babaya olan saldırganca düşlemlerle katılımcı öncelikle bu kastrasyona karşı babayı 'kadavra' diyerek öldürmüştür ancak daha sonra doktor ve çocukla özdeşim kurarak kendini tümgüçlü bir pozisyona oturtup 'kadavra'yı hayata döndürmüştür. Babaya olan bu saldırganca düşlemlerle arasına mesafe koymak için de 'vurmak' fiilini edilgen bir çatıda kullanarak eylemi yapanı belirsizleştirmiştir. Yani adam vurulmuştur ama vuran belirli değildir sadece 'vurma' eyleminden etkilenen bellidir. Eylemi edilgen çatıda kullanıp eylemi yapanı belirsizleştirerek aslında babaya olan saldırganca düşlemlerini gizlemiştir. Ardından özdeşim kurulan doktor ve çocuk üzerinden yine tümgüçlülük senaryoları anlatılmaya devam edilmiş ve burada sadece etken çatıda fiiller kullanılmıştır.

*Kart 8BM: bu kadavra ya. Gerçi kadavraların yüzü düz olur bildiğim kadarıyla. Yok bu da düz. İnceleyen bir hekim heyeti var. Ölüm sonrası şey yapıyorlar... belki tüfekte **vurulmuş** bir adam var. Tüfekte **vurulmuş** bir adam işte şey yapıyorlar. Şu da doktor herhalde. Şu çocuk doktorun gençliği olan olabilir. Ordaki kadavrayı açan doktor. Çok böyle bir ameliyathane ortamı yok ama belki de şey yapıyorlar adam ölmemiş son bir can havliyle adamı şey yapıyorlar çünkü çok ameliyathane ortamı yok yani. Şu çocuk da doktorun gençliği olabilir yani. Çocukta çünkü*

*kararlı bir bakış var yani. Bunun için doktor olmuş gibi yani son anda bir insanı kurtarmak yada bu bir kadavraysa bundan sonraki insanlar için en azından tıbbi bir netice **söyleyecek** yani. Hani ne derler kadavraların sonucu çıkar ya. Yani en azından sonraki insanlar için bilim adına bir şeyler **yapacak**. Yani mutlaka dünyaya kalıcı bir şeyler **bırakıcam** yani. Acil bir durumsa adamı **kurtarıcam**. Acil bir durum değilse bundan sonraki nesiller için olumlu şeyler **bırakıcam** bakışı var. Ya her türlü pozitif sonuçlanmalı çünkü kararlı bir hekim varsa mutlaka ve mutlaka oradan en iyi sonuç çıkacaktır. Eğer kadavraysa bilim için en iyi sonucu alır değilse yaralıysa onu **kurtaracaktır** yani.*

Yadigar (40), öngörüşmede babasının o doğmadan genç yaşta öldüğünü onu hiç hatırlamadığını anlatmıştır. Annesiyle ise uzunca bir süre birlikte uyuduğunu hala da onunla birlikte uyumayı çok özlediğinden bahsetmiştir. Testi alan kişiye ödipal bir bağlam sunan TAT'nin 2. kartında katılımcı önce 'eski çağlar' diyerek bu ödipal ilişki çağrışımını değersizleştiriyor hem de arasına zamansal bir mesafe koyuyor. Kartta üç kişiyi algısal olarak görüyor ancak bunlar arasında bir ilişki kurmuyor. Ancak katılımcı, öteki kadını hamile olarak gördüğünde ilişki erotize ediliyor. Bu erotizasyon katılımcıyı kaygılandırıyor. 40 yaşında olmasına rağmen hala annesiyle birlikte uyumayı arzulayan katılımcı için annenin hamile oluşu bir ötekinin varlığını düşündürüp onu kaygılandırıyor. Bunu da eylemi çatı olarak edilgen bir şekilde eylemi gerçekleştireni belirsizleştirerek yapıyor.

Kart2: Bunlar da eski çağlarda sanki köylerde mi eski çağlarda mı yaşayan bir kız varmış. Allahım bu beni de şey yapıyor (gülüyor). Kızın elinde kitap öğretmen mi acaba? Öğretmen olmuş. Adam atları var

*atlarına bakıyor. kadın, oradan başka bir kadın bakıyor sırtını dayamış bir ağaç gibi bir şeye. kadın da hamile gibi **görünüyor**.*

Mehmet (21), hastaneye konsantrasyon sorunuyla ilgili başvurduğunu belirtmiştir. Öngörüşmede babasından, babasının narsisistik bir yapıda olduğundan ve çok kastratif biri olduğundan bahsetmiştir. Annesinden ise babasının bu baskın durumuna nazaran daha kendi halinde biri olarak tarif etmiştir. TAT'nin 6BM kartı, testi alan kişiye ödipal yasağı çağrıştıran bir ruhsal bağlam sunmaktadır. Katılımcı resimdeki erkek kişi için 'evin zengin oğlu' diyerek narsisistik bir yatırım yaparken, resimdeki kadına ise temizlikçi diyerek tümgüçlü düşlemlerini yansıtır aralarında bir hiyerarşik ilişki kuruyor. Ancak karttaki nesil farkı hiç belirtilmiyor. Ödipal yasağı vurgulayan bu kartta katılımcı yasağı içselleştiremediği için arzusuna sınır koyamıyor ancak tümgüçlü, kastre edici baba imgesi karşısında bu yasağı arzulamak suçluluk hissine sebep oluyor. 'suçluluk hissetme' eylemi narsistik yapıya sahip katılımcı için negatif bir duygulanım içerdiği için öncelikle bu eylemi 'suçluluk hissi' diyerek isimleştiriyor. Daha sonra ise kapmak fiilini 'kapılmak' şeklinde edilgen bir çatıda kullanıyor. Eylemi bu şekilde edilgen çatıda kullanarak eylemin yapanı değil etkileneni oluyor bu negatif duygulanım ise nesneye atfediliyor. Bu negatif duygulanıma sebep olan yasağı arzulamak değil de yasağı koyan oluyor.

*Kart 6BM: yani sanki şey, saçma ama evin zengin oğlu yanlışlarını temizlikçiden duyuyor gibi ve suçluluk hissi, temizlikçiden yanlışlarını duyduğu için suçluluk hissine **kapılıyor**. Bu kadar.*

Rorschach testine verilen deri yanıtları, narsisistik koruyucu zarf olarak düşünülmektedir (Düşgör-Pirim, 2007). Kart6, gizli içerik olarak

anneler üstbenliğe, kastrasyon edişesine gönderme yapan bir karttır. Mehmet (21), bu kartta öncelikle deri yanıtı vermiştir. ‘içi oyulmuş, kolları, kafası ikiye bölünmüş’ diyerek yoğun kastrasyon endişesini yansıtmaktadır. Bu endişeye karşı savunmacı bir tavır olarak deri yanıtı veren katılımcı, kullandığı fiilleri edilgen bir yapıda kullanmıştır. Anneler üstbenlik ise masum görünmesine rağmen bir o kadar da tahakküm eden, nüfuz eden bir üstbenliktir. Bu zulmedici üstbenlik ve bu üstbenliğin oluşturduğu yoğun kastrasyon edişesi karşısında benliğin yeterince koruyucu olamamasından ötürü sınıra gönderme yapan deri yanıtı üzerinden pasif bir durumda kendini konumlandırmıştır.

*Kart6: Ayı postu. Zengin evlerinde olur ya onun gibi.(?)yani şey açılmış, içi oyulmuş. Kolları kafası ikiye **bölünmüş** yerde böyle uzanıyor. Derisi **yüzülmüş**. Bir de şey şurda kelebek gibi şey ama masum olmayan, kanatlarını açmış dağ gibi bir yerde her şeye hükmetmeye çalışan gören göz var ya onun gibi bir şey. Her şeye hükmetmeye çalışıyormuş gibi. Ama kadın yani erkek değil.(?) Dağın tepesinde kanatlarını açmış böyle. Kadın, erkeksi bir yüzü yok. Ama dikkatli bakınca da sakalları varmış gibi.*

Cihan (30), depresif bir ruh halinde olduğunu ve işlerinin, ilişkilerinin bitme noktasına geldiğini anlatıp onu hastaneye getiren sebeplerin bunlar olduğunu belirtmiştir. Birileriyle iletişime geçmek istemediğini, biriyle bir ilişki kurmanın kişiye bazı sorumluluklar yüklediğini ve bu sorumlulukların ona baskı uyguladığını belirtmiştir. Onu depresyona sokan şey ise babasıyla birlikte kurduğu bir işte iflas sonucunda üzerinde çok yüksek miktarda borç kalmasıdır. Babasıyla olan ilişkisinden bahsederken babasının katılımcı küçük yaşta iken evi terk edip başka bir aile kurduğunu söylemiştir. Bu sebepten ötürü de bağlarının pek kuvvetli olmadığını belirtmiştir. Kart 7BM’de baba ve

oğulun ilişkisi alınmaktadır. Baba ve oğul arasındaki rekabet ve çatışmaların yansıtıldığı bu kartta katılımcı, bir dolandırma ve çatışma hikayesi anlatmaktadır. Babasal olanla çatışmasını yansıtan katılımcı, babanın tümgüçlülüğü karşısında negatif bir duygulanım yaşadığını hikayedeki gencin ‘kendi içinde karşı çıkıyor’ diyerek pasif direnişi üzerinden anlatmaktadır. Cihan’ın hikayede kullandığı fiiller incelendiğinde babaya ait pozitif durumları anlatırken edilgen bir fiil çatısı kullandığı görülmektedir. Babanın tanınmış olmasını ve insanların ona saygı duyduğunu anlatırken ‘tanınmış’ ve ‘saygı duyulmuş’ şeklinde edilgen fiil çatıları kullanıyor. Hatta bu fiil çatısı özne ile uyuşmayarak bir anlatım bozukluğuna sebep olmuştur. Cümlelerin anlamı, cümle için en hayati bir konudur ve burada anlamı bozmaya yönelik bir çatı kullanılmıştır. Buradan babasal olanla çatışmanın ne derece agresyon içerdiğini görebiliriz. Katılımcı babaya dair pozitif durumlarda kullandığı fiilleri edilgen bir yapıda kullanarak babayı eylemi oluşturan, yapan olarak değil de eylemden etkilenen kişi olarak pasif bir pozisyonda konumlandırmaktadır. Aynı şekilde hikayede özdeşim kurduğu genç, bir yandan bir dümen döndüğünün farkında ve bir yandan da buna karşı çıkamayıp içsel bir çatışma yaşıyor. Bu gençle ilgili kullandığı dönüşlü çatıdaki bir fiil olan ‘kabullenmiş’ fiiliyle bu içsel çatışmayı anlatmıştır aslında çünkü dönüşlü çatıdaki bu fiilde, özne hem eylemi yapandır hem de eylemden etkilenendir. Son olarak da bu geç ile ilgili etken bir kullanmıştır çünkü pozitif bir duygulanımdan bahsediliyordur.

*kart 7BM: burada dönen bir dümen var. Sanki yanlış bir şeyler var. Adam bunu fark ediyor; bıyiksız olan, genç olan. Bir fikir çatışması yaşıyor. Kendi içinde karşı çıkıyor; içinde bir direniş var. Fakat yanındaki adam bıyıklı olan çok rahat, tecrübeli, süreçlere hakim ve gencin fikirlerini değiştirmeye çalışıyor. Onun gibi çok insan **tanınmış** ve saygı **duyulmuş** da bir adam. Ama genç karakter bir türlü ne derler kendine*

yediremiyor. **Üzgün.** Bu sebepten dolayı üzgün. Nasıl sonuçlanacak diye sorarsanız adam **kabullenmiş.** Bu dümene ortak olmak zorunda olduğunu biliyor ama bir çıkış yolu her zaman **arayacak.**

5.2.2 Nesneye Göre Çatı Kullanımlarının Bulguları

Çağdaş Türkiye Türkçesinde kullanılan fiillerin bazıları kullanılırken bir nesneye ihtiyaç duyar, bazıları ise bir nesne olmadan da kullanılabilir. Diğer bir deyişle Çağdaş Türkiye Türkçesinde bazı fiiller kullanıldığı cümlede nesneye yer açarken bazı fiiller kullanıldığı cümlede nesnenin yer edinmesine izin vermez. Türkçede bu konu fiilde çatı başlığı altında ele alınmıştır. Bir fiilin nesne alıp almadığı 4 farklı çatı olarak açıklanmaktadır. Geçişli fiiller nesne alabilen fiiller, geçişsiz fiiller nesne alamayan fiiller, oldurgan fiiller aslında nesne alamayan ancak bazı eklerle nesne alabilir duruma getirilen fiiller, ettirgen fiiller ise kök halindeyken de nesne alabilirken bazı eklerle nesne alabilirliğini daha da güçlendiren, vurgulayan fiillerdir. Bu araştırmada ise narsistik yapıya sahip katılımcıların, fiildeki bu çatıları kullanarak bağlamda kendi nesne ilişkilerini inşa ettiği görülmüştür. Ötekiyle olan ilişkisini bu çatı kullanımları ile söylemde kurgulamaya ve nesneyi istediği şekilde söylemde konumlandırmaya çalışmıştır. Pozitif bir duygulanım içeren cümlelerde kendisinden bahsederken nesne alamayan fiiller kullanıp aslında iyi olan her şeyi kendine yansıtmaktadır. negatif duygulanım içeren cümlelerde nesne alabilen fiiller kullanarak cümlede nesneye yer açıp negatif duygulanımları, eksikliği, kötülüğü nesneye yansıtmaktadır.

Yadigar (40), öngörüşmede geçmişinde büyük sıkıntılar çektiğini ancak bunların üstesinden tek başına geldiğinden bahsetmiştir. İlkokuldayken kendi ebeveyn görüşmesine kendisi gitmekteymiş.

Katılımcının, hayat hikayesi dinlenildiğinde hep bir zorluktan bahsetmektedir ve bu zorluğun altından tek başına nasıl geldiğinden bahsetmektedir. Aslında yaşadığı zorluklardan başardığı şeyleri anlatmak için bahsetmektedir. Aşağıda da öngörüşmeden bir kesit alınmıştır. Bu kesit ele alındığında anlatılan olayda kendi yaşadığı zorluklardan bahsederken nesne alamayan, geçişsiz fiiller kullanmaktadır. Çünkü narsisistik tatmini bahsedildiği gibi önce bir eksiklikten bahsedip sonra o eksikliğin üstesinden nasıl geldiğini anlatarak sağlamaktadır. Yani aslında geçmişteki eksiklikler katılımcı için negatif bir durum değil narsisistik tatmini sağlamak için kullanılan bir araçtır. O yüzden de geçmişte anlattığı olaylarda da nesneye izin vermeyebilmektedir. Aşağıdaki pasajda da aynı şekilde negatif bir durumdan, bir eksiklikten bahsederken başlarda geçişsiz, nesne alamayan fiiller kullanmaktadır. Ancak ardından narsisistik tatmini sağlayacak bir başarı öyküsü gelmediğinde kaygılanmış ve kendi kendini kastre ederek cümleyi yarım bırakmıştır. Ardından anlatılan hikayedeki bütün fiiller ise geçişli, nesne alabilen çatıda fiillerdir. Çünkü burada kullandığı fiiller ile söylemde nesneye yer açmıştır. Daha sonra ise var olan nesneyi, bu eksikliğin ve yetersizliğin sebebi olduğu bir konuma yerleştirmiştir. Yani bir eksiklik var, yiyecek bir şeyleri yok ancak bunun sebebi paylaşımcı olmayan, cimri amcadır.

*Teyzemin yanında kalıyordum 4 çocuğu vardı. O zaman çok etkileniyordum çok üzülüüyordum. Bir de biz incirtepede oturuyorduk giriş katta oturuyorduk. Yağmur yağdığında o yağmur hep içeri girerdi. Ben de yalnız kalırdım, o suyu kendim temizlemeye korkardım üzülüürdüm. Çok ya bir sürü benim ... ///bir de çocuktum hiç unutmuyorum. Annem dediki git amcanlardan mercimek getir ama amcan kapıdadır görmesin dedi. Evin arkasından git yengenden iste. Onu bazen kendi kızıma da **anlatıyorum** kendi hayatımın çocukluğu . karın içine **girmiştım** buralara kadar kadın vermişti.*

İslam (27), öngörüşmede çocukluğundan bahsederken amcasının öldürülmesinden bahsetmektedir. Ölmek fiili nesne alamayan, geçişsiz bir fiildir. Ötekiyle ilgili olumsuz bir durumdan bahseden katılımcı, ötekinin kötülüğünü vurgulamak için bu cümledeki fiili nesne alabilir hale getirmiştir. Geçişsiz fiil olan ‘ölmek’ fiiline ‘-dür’ eki ekleyerek onu oldurgan bir hale getirip nesne alabilen bir fiil haline getirmiştir. Nasıl ki Narsisistik özne, olumlu durumlarda nesne almayan fiiller kullanarak olumlu olan her şeyi kendine yansıtıyorsa ötekiyle ilgili olumsuz durumlarda da ötekinin kötülüğünü vurgulamak için fiili nesne alabilen bir çatıda kullanmaktadır. Yani ‘amcam öldü’ yerine ‘pkk amcamı öldürdü’ diyerek ötekinin kötü eyleminden etkilenen nesneyi de göstererek aslında terör örgütünün kötülüğünü daha da vurgulamaktadır.

Ya benim çocukluğum neşeli geçmiştir ya. Ama belli ufak tefek travmalarım var. Amcam vefat etti mesela. 7-8 yaşındaydım amcam pkk terör örgütü onları gasp etti öldürdü yani öyle söylüyüm. benim için de derin bir acı yani. Ailemizde uzun süre ismini bile anmamışızdır. Çünkü üzüntü sebebiydi. Çocukluğuma dair hatırladığım en büyük travma bu olabilir... ama genel olarak mutlu bir çocukluk geçirdim.

Onur (24), Rorschach kartlarından 2.kartı cevaplamamıştır. Bu kart cinselliğe ve biseksüaliteye gönderme yapan bir karttır ve katılımcı bu kartı reddetmiştir. Psikiyatriye cinsel tercihlerinden ötürü de başvurduğunu belirten ancak daha fazla açıklama yapmayan katılımcı ikinci kartta kartın sağladığı gizli mesajı anladıktan sonra bu gizli mesajın çağrışımlarını bastırmak için ‘anlamlandıramadım’ fiilini kullanmıştır. ‘anlamak’ fiilini önce edilgen bir hale getirip sonra nesne alabilmesi için oldurgan bir hale getirmiştir. Anlayamamanın verdiği negatif duygulanım karşısında bu fiili yapamayan değil bundan etkilenen konumuna kendini

yerleştirmiştir. Sonra bu yapılamayan fiili ötekine yansıtmak için fiili oldurgan bir çatıda yaparak nesne alabilir hale getirmiştir. Bir yandan da gerçek cinsel tercihlerini teste yansıtamamasının sebebi kendisinin bu konudaki yetersizliği değil üstbenliğinin kastre edicili olduğunu belirtmektedir.

Kart2: Yani çok bir şey anlamlandıramadım ama illa ki en benzetebildiğim şey söylemem gerekirse sanki birisi bi resim çizmeye çalışmış boyalarla da yapamamış gibi. Birisi tablo çizmeye çalışmış çizememiş bir şey.

Narsisistik yapıdaki kişiler, Rorschach testlerinde boşluğa karşı hassastırlar. Boşluk, hem narsisistik kırılganlığı hem de eksikliği, yatırım yapmayan nesneyi çağrıştırmaktadır. Katılımcı Cihan (30) kart2’de bir surat yanıtını vererek karttaki boşlukları bu surattaki ağız olarak görmüştür. Boşluğun ifade ettiği eksiklik ve narsisistik kırılganlık karşısında bu boşluğu oto-erotizmin ilk gerçekteştiği bölge olan oral bir yanıtla doldurmuştur. Burada kullandığı fiiller ele alındığında bu boşluklarla ilgili olarak ‘korku ve mutsuzluk çağrıştırıyor’ demektedir. Cihan (30), burada boşluğun hissettirdiği negatif duygulanımların üstesinden gelebilmek için nesne alamayan, geçişsiz olan ‘çağrışmak’ fiilini, nesne alabilen, oldurgan bir fiil olan ‘çağrıştırmak’ fiiline dönüştürmüştür. Bu sayede boşluğun ifade ettiği değersizlik, eksiklik gibi negatif duygulanımlara karşı cümlede bir nesneye yer açmıştır. Bu olumsuz duygulanımların söylemde oluşturduğu konuma da nesneyi oturtmaktadır.

*Kart2: Genel itibari ile de bir surat olabilir mutsuz somurtkan. (?)
Gördüğüm iki yüz, ağız canlandı. İki kırmızı kısım gözleri ifade ediyor
ortadaki boşluk da korku ve mutsuzluğu çağrıştırıyor.*

5.3 Çekim Eklerine Göre Fiil Kullanımlarının Bulguları

Fiillerdeki kişi ekleri, fiilde bildirilen işi, oluşu ya da hareketi kimin yaptığını belirten eklerdir. Yapılan ön görüşmelerde ve projektif testlerde verilen cevaplara bakıldığında, narsisistik yapıya sahip katılımcılar bu kişi eklerini belirli bir strateji içerisinde kullanmaktadır. Narsisist özne eksikliği, yetersizliği ve negatif duygulanım içeren hiçbir şeyi kendiliğine kabul etmez. Yetersizliği, eksikliği ve negatif duygulanım içeren her şeyi ötekine projekte ettiği gibi iyi olan, tümgüçlülüğe hitap eden ve pozitif duygulanım içeren her şeyi kendisine yansıtır. Kişi ekleri özne üzerinden düşünüldüğünde bir kesişimi olan iki farklı küme gibidir. 1.tekil şahısı içeren Ben kümesi, 2. Ve 3. Tekil ve çoğul şahısları içeren Öteki kümesi bir de bu iki kümenin kesişimi olan 1.çoğul kişi olan ‘biz’. Araştırmada katılımcıların iyi olan, tümgüçlülüğe işaret eden, pozitif duygulanım içeren bütün durumlarda kişi eki olarak 1. Tekil şahıs eki kullandığı görülmüştür. Eksiklik , yetersizlik veya negatif duygulanım içeren bütün durumlarda ise ötekiyi çağrıştıran 2. Ve 3. Tekil ve çoğul şahıs eklerini kullandığı görülmektedir. Bu sayede nesne ilişkilerini yine söylemde inşa edebilmektedir. İyiye dair her şeyi kendiliğine yansıtırken kötüye, eksikliğe dair her şeyi ötekine yansıtmaktadır.

Zübeyde (33), yaşında ve mesleği açısından önemli bir sınavı geçemedikten sonra depresif duruma girmiştir. Ailesiyle olan çatışmalarından sonra buna daha fazla dayanamayıp psikiyatriye başvurmuştur. TAT’deki kart 12BG, resimde insan olmamasından ötürü testi alan kişiyi regrese eden bir karttır. Bu kart testi alan kişiye yalnızlığı,

yalnız kalma kapasitesini ve ayrılığı çağrıştıran bir ruhsal bağlam sunar. Katılımcı yalnızlık ve ayrılığın oluşturduğu negatif duygulanımdan uzaklaşmak için nesne alamayan bir fiil olan 'çağrış-' fiiline '-dîr' eki getirmektedir bu sayede nesne alabilen 'çağrıştır-' fiilini kullanmıştır. Amacı fiil ile nesneye yer açıp bu negatif duygulanımı nesneye yansıtmaktır ancak bir ötekini hikayeye getirememiştir. Bu da bize, katılımcının erken dönemde annesel ilişkisinin pek kapsayıcı olmadığını gösterebilir çünkü katılımcı kötü bir şeyi yansıtmak için dahi olsa bir ötekine ihtiyaç duyduğunda onu hikayeye getirememiştir. Daha sonra ise bütün eylemlerin eylemliliğini kastre edip hepsini isimleştirmiş veya kök halinde bırakmıştır. 'kaybediş, yok oluş, kaybetmek, bilmek' gibi fiilleri ya kök halinde ya da isim halinde kullanmaktadır bu sayede eylemin eylemliliğini kastre etmektedir. Çünkü eylem bir süreçtir iş, oluş, hareket bildiren bir süreçtir. Bu sayede o süreci kesintiye uğratmıştır. 'düşündüğünüz gibi olumsuz gelmiyor bana' cümlesinde olduğu gibi olumsuz düşüncüyü ötekine yansıtmaktadır ve kişi eki olarak 2. Çoğul şahıs eki kullanmaktadır. Önce bu yalnızlığa, ayrılığa karşı olduran bir fiil çatısı ile mesafe alan katılımcı daha sonra eylemlerin eylemliliğini kastre etmiş ve olumsuz olan şeyleri ötekine yansıttıktan sonra kendini söylemde tümgüçlü bir konuma oturtmuştur. Bu tümgüçlü pozisyonda ise ötekine neler yap(ıl)ması gerektiğini anlatmaya devam etmektedir bu sayede bu yalnızlığın ve ayrılığın içinde olan bu çatışmayı yaşayan biri değil de bu yalnızlığa ve ayrılık durumuna hakim neler yapılması gerektiğini bilen konumuna kendini oturtmaktadır.

kart 12BG: aslında bu fotoğraf ilkbaharla ilgili ama bana nedense sonbaharı çağrıştırıyor. Sonbaharın o her şeyi kaybedişi, ağaçların yapraklarını kaybedişi, gökyüzünün güneşi daha az görmesi, aslında bir şeylerin yok oluşu sonbahar. Kaybetmek. Ama aynı zamanda zamanı

geldiğinde tekrar onlara kavuşacağını **bilmek**. Hem ayrılık hem buluşmak için sözleşmek gibi. Ama sonbahar aslında **düşündüğünüz** gibi olumsuz gelmiyor bana. Yani insanlar ilkbaharda ay çiçekler uçuyor işte hayat yeniden hareketleniyor gibi düşünse de sonbahar da aslında öyle. Baktığınız zaman bir şeylerin biçimi yenilense de aynı zamanda yeni bir şeylerin başlangıcı. **Çünkü sonbaharı yaşamazsanız, kışı atlatmazsanız ilkbaharı göremezsiniz.** Bu bazen zorlukları atlamak. Ya sabretmek gerekiyor. O savaşa **devam etmek** gerekiyor. Aynı zamanda huzur da var burda. Aslında şey gibi bir yere gitmek için size bir araç da sunuyor. Sadece o aracı kullanmayı bilmeniz lazım. Yaşam da böyle aslında önümüzde aslında birçok seçenek sunuluyor varmamız gereken yere. Ama biz çoğu zaman yanlış olanı seçiyoruz. Ya da doğru olanı seçsek bile onunla nasıl ilerleyeceğimizi **bilmiyoruz**. Zorluklara göğüs germek **sanırım bize** daha zor geliyor başarma isteğimiz olsa bile. Sonuç olarak o **kayığa binmek**, binmeye cesaretiniz varsa ve onu doğru şekilde **kullanabilirseniz** kürekleri sağlam bir şekilde **çekebilirseniz** varacağınız noktaya **gidersiniz**. Sadece o gücü bulmak gerekiyor.

Arzular ve yasaklar arasında dürtü organizasyonunun nasıl yapılacağına dair bilgiler veren TAT'nin 13MF kartında katılımcı Zübeyde (33), cinsel bir hikaye anlatıp bir reddetme-reddedilme, cinsel ilişkiye cesaret edememe hikayesi anlatmıştır. Hikayedeki cesaret edememe ve ötekine güvenememe katılımcıyı kaygılandırmıştır. Negatif duygulanım içeren bu durumlardan bahsederken eksikliği, yetersizliği çağrıştıran bütün fiilleri 2.tekil şahıs eki kullanarak öteki üzerinden anlatmaktadır. 'kendine güvenmezsen devam ettiremezsin, götüremezsin, sonuca varamazsın.', ' Güvenip bir adım atmazsan, ya da korkularını bastırmazsan devam edemezsin ve istediğin şeyi elde edemezsin.' şeklinde eksiklik ve yetersizlik içeren bu fiilleri kullanırken ötekini bu

eylemlere konumlandırarak 2.tekil şahıs ekleri kullanmıştır. Katılımcı kendisini ise söylemde bu eksikliklerin ve yetersizliklerin farkında olan, bunların üstesinden nasıl gelineceğini bilen bir konuma oturtmaktadır.

Kart 13MF: vazgeçiş, kaybetmek, aynı zamanda başarısızlık. Kendine güvenmemek. Yani aslında daha çok böyle cinsellik anlamında erkeğin, şey gibi kadın her şey için hazır ama erkek korkuyor güvenmiyor birleşmekten. Arkasını dönmek daha kolay geliyor. Aynı zamanda kadını kaybetmiş çünkü kadın da ona karşı dönmüş, vazgeçmiş. Belki öldü yatakta bilmiyorum çok böyle şey hissettirmiyor. Sadece kaybetmenin, başarısızlığın ağırlığını yaşıyor erkek. Belki arkasını dönse güvense kendine bir şeyler daha yolunda gidebilir ama kendine karşı çok eleştirme. Yapamayacağını çok düşünüyor sanırım. O yüzden de kararsız. Sonuç olarak bazen bir şeyler için ortam hazırlanır, ne olursa olsun ama eğer kendine güvenmezsen, devam ettiremezsin götüremezsin sonuca varamazsın. Çünkü her konuda insanın kendine güvenmesi gerekiyor. Güvenip bir adım atmazsan ya da korkularını bastırmazsan devam edemezsin ve istediğin şeyi elde edemezsin. Bu kadar.

Katılımcı İslam (27), kart 8BM’de tüfekle vurulmuş bir adama yapılan tıbbi müdahaleyle ilgili bir hikaye anlatmaktadır. Hikayedeki adamın vurulmasıyla ilgili kullandığı fiillerde, ameliyat anıyla ilgili kullandığı fiillerde kişi eki olarak hep ötekini işaretleyen 2. Veya 3. Tekil veya çoğul kişi ekleri kullanmıştır. Kişi ekleri olarak özneyi işaretleyen 1.tekil şahıs eklerinin kullanıldığı yerlere bakıldığında katılımcının bunları sadece pozitif duygulanımlarda, tümgüçlülüğü çağrıştıran “dünyaya kalıcı bir şeyler bırakmak, adamı kurtarmak, sonraki nesillere olumlu şeyler bırakmak” gibi cümlelerde kullandığı görülmektedir.

*Kart 8BM: bu kadavra ya. Gerçi kadavraların yüzü düz olur bildiğim kadarıyla. Yok bu da düz. İnceleyen bir hekim heyeti var. Ölüm sonrası şey yapıyorlar... belki tüfekle vurulmuş bir adam var. Tüfekle vurulmuş bir adam işte şey yapıyorlar. Şu da doktor herhalde. Şu çocuk doktorun gençliği olan olabilir. Ordaki kadavrayı açan doktor. Çok böyle bir ameliyathane ortamı yok ama belki de şey yapıyorlar adam ölmemiş son bir can havliyle adamı şey yapıyorlar çünkü çok ameliyathane ortamı yok yani. Şu çocuk da doktorun gençliği olabilir yani. Çocukta çünkü kararlı bir bakış var yani. Bunun için doktor olmuş gibi yani son anda bir insanı kurtarmak yada bu bir kadavraya bundan sonraki insanlar için en azından tıbbi bir netice **söyleyecek** yani. Hani ne derler kadavraların sonucu çıkar ya. Yani en azından sonraki insanlar için bilim adına bir şeyler **yapacak**. Yani mutlaka dünyaya kalıcı bir şeyler **bırakıcam** yani. Acil bir durumsa adamı **kurtarıcam**. Acil bir durum değilse bundan sonraki nesiller için olumlu şeyler **bırakıcam** bakışı var. Ya her türlü pozitif sonuçlanmalı çünkü kararlı bir hekim varsa mutlaka ve mutlaka oradan en iyi sonuç çıkacaktır. Eğer kadavraya bilim için en iyi sonucu alır değilse yaralıysa onu kurtaracaktır yani.*

Sinan (27)'a öngörüşmede onu etkileyen bir çocukluk anısının olup olmadığı sorulmuştur. Katılımcı çocukluk anısını anlatırken 'güzel futbol oynamak, dans etmek, ellerinin üzerinde yürümek' gibi pozitif duygulanım içeren bütün durumlarda fiilleri birinci tekil şahıs kişi ekiyle kullanmıştır. Katılımcı için negatif duygulanım içeren 'alkol içmek, bir kıza tutulmak' gibi durumlarda ise eylemi 1.çoğul şahıs ekiyle birlikte kullanmıştır. Bu sayede bu negatif duygulanım içeren eylemlerin yükünü tek başına üstlenmeyip ötekine de yansıtmaya çalışmaktadır.

Nasıl yani şey mi. Mesela çok güzel futbol **oynuyordum** futbolcuydum parmakla **gösteriliyordum**. Kendimden büyüklerle futbol **oynuyordum**. hocamız da babamı çağırdı. Yaşar dedi bu çocuk çok güzel futbol oynuyor sen dedi bu çocuğu bi altyapıya falan yazdır. Tişörtün arkasına Cristiano Ronaldo falan **yazardım**. Giderdim toplara sanki gerçek maçıymış gibi. Her şampiyonalar ligi başladığında sanki ben o maça çıkarmış gibi **gidiyordum** orda topla **oynuyordum**. Çocukluk. Sanki ben **çıkacakmışım** gibi. Çok takip ederdim Fotomaç gastesi alırdım futbola çok **ilgiliydim**. Dans ediyordum müziği açıp ellerimin üzerinde **yürüyordum**. O da dedi ki sen dedi topu burda oynuyon ya aha dedi lise var işte orda oynuyon ya. Altyapıya falan gerek yok. Ya belki futbolcu olacam ben kendimi ilerde futbolcu olarak **görüüyordum**. En kötüsünden bir amatör ligde futbol **oynardım** yani. çünkü kendimden büyüklerle futbol oynuyordum ya. Biz o köşede duruyorduk bize diyorlardı gel sinan gel diyorlardı. O zamanlar iyiydik hiç kötü alışkanlığım yoktu. Toplumda çekincelerim yoktu iyiydim. Kendimi başarılı **buluyordum**. Dansçı **olacam** diyordum bir ara kendimi dansa verdim. Nasıl yapabilirim diyordum. Kafamda yol çizmeye çalışıyordum. Bir hedef yapmaya çalışıyordum. Şimdi o hedeflerin hiçbiri yok. Sonra cayıyorum. Diyom sen zamanında kendine bunu yaptın. Yani insanları küçümsemek istemiyom da benden düşük, düşük değil de yani Allaha şükür boyum posum yerinde diyom her şeyi kendi kendime yaptım böyle mesela bekçi **olurdum** asker **olabilirdim**. Uzman çavuş da değil teğmen, yüzbaşı olurdum. İşte ne olduysa o boşluk zamanında babayla iletişim kuramadığım için içime attığım için o dönemlerde yalnız hissettiğim için Müslüm gürsesi baba olarak görmeye başlamıştım onun söylediklerini dinliyordum. **Alkol içiyorduk**. Bir kıza **tutulduk**. Onun ismini şuraya **yazmıştık**. Ayşenur yazmışım duruyor.

5.4 Fiillerin İsimleştirilerek Kullanımlarının Bulguları

Dikkat çeken bir başka fiil kullanımı ise fiillerin isimleştirilip kullanılmasıdır. Fiilin isimleştirilmesi ya isim-fiil ekleri kullanılarak yapılmakta ya da fiil yerine o eylemi, durum olarak izah eden bir ismin varlığı-yokluğu üzerinden yapılmaktadır. İsmi Türkçe'deki karşılığı; canlı ve cansız varlıkları tanıtan, onları ifade etmeye yarayan kelimelerdir. Yani bir varlığın gösterenidir isim. Bir fiilin isimleşmesi ise onun dondurulması ve bir varlık haline getirilmesi ile oluşur çünkü fiil, iş oluş hareket bildiren bir süreci tanımlar. Narsisistik yapıya sahip katılımcılar ise kendileriyle ilgili negatif duygulanımlarda veya negatif durumlarda kullandığı fiilleri isimleştirip eylemi dondurarak eylemsizleştirmeye çalışmaktadırlar. Pozitif duygulanım veya durumlarda ise fiili isimleştirmeden kullanmaya devam etmektedir.

TAT'deki Kart 8BM testi alanlara, kastrasyon edişesini ve sonucunda babaya olan saldırganlık dürtülerinin işlendiği bir bağlam sunar. Burada bir kastrasyon hikayesi anlatan katılımcı Mehmet (21), babasının katı duruşundan ve kastre edici biri olduğundan öngörüşmede bahsetmiştir. Bu kartta babasına olan saldırgan dürtülerini açığa çıkarmıştır. Ebeveyne yöneltilen bu agresif dürtünün dolayı üstbenlikssel baskının çıkardığı suçluluk hissinden ise '*hiçbir suçluluk hissetmiyor*' demek yerine '*hiçbir suçluluk ifadesi yok.*' demektedir. '*suçluluk hissetmek*' eylemini '*suçluluk ifadesi*' şeklinde isimleştirip eylemi dondurmuştur. Eylemi dondurarak eylemsizleştirmiş ve bir ifade haline getirmiştir. Bu sayede de eylemin yükünden kurtulmaktadır. Üstbenliğin baskısını üzerinde hissetmemektedir.

*8BM: şurdaki silah sanki. çocuk babasını vurmuş. **Hiçbir suçluluk ifadesi yok.** Babası ameliyat masasında can çekişiyor. Doktorlar da onu*

iyileştirmeye çalışıyor. Kurşunu çıkarmaya çalışıyor. Çocuk öğrenci kravatı var.

Arzular ve yasaklar arasında dürtü organizasyonunun nasıl yapılacağına dair bilgiler veren TAT'nin 13MF kartında katılımcı Mehmet(21), bir cinayet, bir saldırganlık hikayesi anlatmaktadır. Katılımcının dürtülerini agresif bir şekilde organize ettiği görülmektedir. Ötekine yönelttiği bu agresyonun ortaya çıkardığı negatif duygulanımdan ise fiili isimleştirerek yapmaktadır kurtulmaya çalışmaktadır. '*pişman olmak, pişman hissetmek*' eylemlerini '*pişmanlık*' şeklinde isimleştiririp eylemi, eylemsizleştirmiş ve dondurmuştur. Pişmanlık hissetmek veya pişman olmak öznenin kendi içinde yaşadığı bir duygulanımı belirtirken '*pişmanlık var*' demek aslında eylemin yükünü boşaltmasıyla birlikte aslında duygulanımı öznenin dışında bir yere konumlandırmaktır.

*13MF: kadını öldürmüş. Yani şey bu kadın dediğim gibi metresi. öldürmüş. Ne yaptım ben diye **pişmanlık var**. Ben bu durumu nasıl toparlicam der gibi.*

Cihan (30), yalnızlık, tek başına kalma ve kayıp temalarını çağrıştıran kart 12BG'de bir hikaye anlatamayıp betimleme yapmıştır. Psikiyatriye geliş sebeplerinden biri olan yalnızlık teması katılımcıyı kastre etmiştir ve anlatırken bazı cümleleri bitirememiştir. Bu karta verdiği cevapta '*izole yaşamak*' fiilini '*dİğİ*' isim-fiil eki kullanarak isimleştirip kullanmıştır. İzole yaşamak, testin gizil içeriği olan yalnızlığı ve kaybı katılımcıya çağrıştırmıştır ve bunlar karşısında hissettiği negatif duygulanımları dondurmak için fiili isimleştirmiştir. Hatta cümleyi bozmak pahasına fiili isimleştirmiştir ve cümle yarım kalmıştır. Fiili

isimleştirdikten sonra anlatıyı da hikaye anlatmaktan bir fotoğrafı betimlemeye çevirmiştir.

*Kart 12BG: göl kenarında kıyıya çekilmiş bir balıkçı teknesi görüyorum. Son baharı temsil ediyor. Yakınlarda bir yerde bir kültürün var olduğunu. Fakat bu toplumun diğer toplumlardan **izole yaşadığı**. Kendi emekleriyle yaşayan bir kültür var burada. Sadece bir yaşam şekli. Burada herhangi bir olay yok sadece bir an, fotoğraf var.*

Cihan (30), öngörüşmede okul hayatından bahsederken ilkokul çağlarında okuldan kaçtığında saatlerce yürüdüğü bir anıyı anlatmaktadır. Yürürken hayaller kuran katılımcı zamanla kendi fantezi dünyasında iken kaybolmaktadır. Bu kayboluşlar katılımcıda korku ve paniğe neden olmuş ancak katılımcı bu negatif duygulanımlardan bahsederken ‘*korku ve panik yaşadığımı hatırlıyorum*’ şeklinde bahsetmiştir. ‘yaşamak’ fiilini isim-fiil eki olan ‘*dİğİ*’ ekini kullanarak isimleştiren katılımcı bu olumsuz duygulanımları dondurarak cümlelerin nesnesi haline getirmiştir. Bu duygulanımları donduran ve bu duygulanımlarla kendiliği arasına mesafe koyan katılımcı bunu o zaman da yapabildiğini ‘*bu duruma alıştım hiçbir şey hissetmemeye başladım.*’ sözleriyle anlatmaktadır.

*Liseye kadar yaklaşık on kez sanırım kaybolmuşum. Belki daha fazla. Bilmiyorum ama hatırladığım bu. Düşünürken nereye **gittiğimi hatırlamıyorum** kendimi bir yerde buluyorum sadece. Neresi olduğunu **bilmiyorum**. İlk başlarda **çok büyük bir korku yaşadığımı hatırlıyorum**. **Korku ve panik yaşadığımı hatırlıyorum** ama daha sonra bu duruma alıştım hiçbir şey hissetmemeye başladım.*

TAT’deki kart5, erken dönemdeki anne ile olan ilişkiye, anne imagosuna ve birincil sahneye gönderme yapan bir karttır. Kart5’in

sağladığı bu bağlamda katılımcı Zübeyde (33), ambivale duygular ve amaçlar içinde olan aynı zamanda zulmedici olan ve kapsayıcı olmayan bir anne imagosundan bahsetmektedir. Öngörüşmede annesiyle olan çatışmalı ilişkisinden de bahseden katılımcı, anlattığı hikayedeki zulmedici ve kapsayıcı olmayan anne karşısında negatif duygulanımlara kapılmıştır. Bu negatif duygulanımlardan kurtulmak için ‘çocuklarını anlayamamak’ fiiline ‘-dîğî’ fiilden isim yapan ekini getirerek eylemi dondurmuş ve cümlenin nesnesi haline getirmiştir.

*Kart 5: anne, bir yandan şey gibi çocukları rahat duruyor mu diye kontrol eden bir anne bir yandan da onlara sevgi besleyen biri. Ama daha çok kontrol etmek isteyen biri gibi. Yani ortalık düzgün mü dağınık mı kavga mı ediyorlar. Bunları kontrol etmek isteyen aynı zamanda çocuklarının onun orda olduğunu görmelerini istiyor hissetmelerini. Belki korkutma amaçlı belki güvende hissetmeleri amaçlı bilmiyorum. Ama daha çok ağır basan şey korkutma amaçlı. Önceliğini tam olarak kestirememiş. Yani önceliği tam olarak çocuklarının mutlu olmaları mı yoksa ortalığın dağılması mı. Aslında bir yandan da o da aynı şeyleri yaşamış. Sadece mutlu olmayı eğlenmeyi bilmiyor. Bu yüzden çocuklarını **anlayamadığını** düşünüyorum. sonuç olarak empati yeteneği olmalı, burda **olmadığını** düşünüyorum.*

Öngörüşmesinde ilişkisel bazı sorunlar yaşadığını, ilişkide ötekine güvenmekte zorluklar yaşadığını belirten Zübeyde (33), arzular, yasaklar ve dürtü organizasyonu hakkında bilgi veren kart 13MF’de de bu zorlanmayı yaşamıştır. Kartın sağladığı bu cinsel, ilişkisel bağlam katılımcıda negatif bir duygulanıma sebep olmuştur ve hikayeye başlarken kullanacağı bütün fiilleri isimleştirip ‘vazgeçiş, kaybetmek, başarısızlık, güvenmemek’ şeklinde kullanmıştır. Negatif duygulanımlara

sebebi olan bu eylemleri isimleştirek eylemsiz kılmıştır. Bu negatif duygulanımların yükünden kurtulduktan sonra hikayeyi anlatabilmiştir.

Kart 13MF: vazgeçiş, kaybetmek, aynı zamanda başarısızlık. Kendine güvenmemek. Yani aslında daha çok böyle cinsellik anlamında erkeğin, şey gibi kadın her şey için hazır ama erkek korkuyor güvenmiyor birleşmekten. Arkasını dönmek daha kolay geliyor. Aynı zamanda kadını kaybetmiş çünkü kadın da ona karşı dönmüş, vazgeçmiş. Belki öldü yatakta bilmiyorum çok böyle şey hissettirmiyor. Sadece kaybetmenin, başarısızlığın ağırlığını yaşıyor erkek. Belki arkasını dönse güvence kendine bir şeyler daha yolunda gidebilir ama kendine karşı çok eleştirme. Yapamayacağını çok düşünüyor sanırım. O yüzden de kararsız. Sonuç olarak bazen bir şeyler için ortam hazırlanır, ne olursa olsun ama eğer kendine güvenmezsen, devam ettiremezsin götüremezsin sonuca varamazsın. Çünkü her konuda insanın kendine güvenmesi gerekiyor. Güvenip bir adım atmazsan ya da korkularını bastırmazsan devam edemezsin ve istediğin şeyi elde edemezsin. Bu kadar.

SONUÇ

Bu çalışmada narsisistik kişilik bozukluğu tanısı almış kişilerin kendileriyle yapılan öngörüşmede ve kendilerine uygulanan projektif testlerde verdiği cevaplarda kullandığı fiiller ele alınmıştır. Merak edilen konu, konuşan kişinin ruhsal manada nesneyle olan ilişkisini söylemine nasıl yansıttığıdır. Gerek Türkçede eylemin temel bir noktada oluşu (Sibel Arkonaç- son yazısı) gerek bazı teorisyenlerin (Bion, 1959; Pasche, 1965) fiil kullanımına dikkat çekmesinden ötürü, fiiller ele alınmıştır. Ruhsallığın bir şeye yansıtılabilmesi için o şeyin esnek bir yapıya sahip olması gerekmektedir ki özne onu kendi ruhsal yapısına göre

şekillendirebilsin. Türkçede fiillerin oluşturulması ve kullanımı birçok farklı seçimler içerebildiği için bu esneklik bu sayede özneye sunulmaktadır. Bu sebeplerden ötürü öznenin nesne ilişkilerini söylemine nasıl yansıttığını incelemek için söylemde kullanılan fiiller ele alınmıştır.

Narsisizm kavramı Freud öncesinde bazı teorisyenler tarafından kullanılsa da günümüzdeki anlamını onun düşünceleri sayesinde kazanmıştır. Freud'a göre narsisizm başlarda erkek eşcinsellerin nesne seçimini açıklamak için kullandığı bir kavram olsa da daha sonraları kişideki narsisizmin koruyucu etkisini fark etmiştir. Ona göre her insanın psikoseksüel döneminde sadece kendine yatırım yaptığı, bir ötekinin olmadığı ve kişinin kendi kendini tatmin ettiği bir bebeklik dönemi vardır. Bu döneme 'birincil narsisizm' demektir. Buradaki önemli nokta kişinin dürtüsel yatırımı sadece kendisine yapmasıdır. Bu dönemin sonunda bebek gittikçe nesneye olan ihtiyacını fark eder ve nesneyle olan ayrılığı idrak etme süreci başlar. Nesneyle olan bu ayrılık dürtü yatırımının da farklılaşmasına sebep olur. Artık dürtü sadece benliğe değil aynı zamanda nesneye de yatırılır. Ve burada Freud, nesneyle kendilik arasında bir yatırım alışverişi olduğundan bahseder. Ancak bebeğin yatırımı nesne tarafından kabul görmüyorsa, nesneden de bebeğe gelen bir yatırım yoksa bebek burada dürtüsel yatırım nesneyi yok sayarak sadece benliğine yapacaktır. Bunun bir nesne ilişkisi haline gelmesine de Freud, ikincil narsisizm demektir. Tam da burada narsisizmin koruyuculuğundan bahsetmektedir. Nesne tarafından yatırım yapılmayan özne, kendini değersiz hissedip ötekine olan ihtiyacı daha belirgin olacaktır. Bu negatif duygulanımlara karşı hayatta kalabilmek için kendi benliğinde bir öteki yaratacak ve kendi kendine yatırım yapacaktır. Daha sonra gelen teorisyenler ise narsisizm nesne ilişki üzerinden veya dürtü yatırımı üzerinden ele alacaklardır. Nesne ilişkisi üzerinden ele alan Klein ve onu takip eden teorisyenlere göre Narsisist özne, pozitif olan, tümgüçlü

hissettiren her şeyi kendine yansıtırken negatif olan, eksiklik ve yetersizlik hissettiren her şeyi nesneye yansıtacaktır. Narsisizmi dürtü yatırımı üzerinden ele alan F.Pasche gibi teorisyenlere göre de yaşam dürtüsüne dair bütün dürtüsel yatırımı kendiliğine yaparken ölüm dürtüsüne ait bütün dürtüsel yatırımı nesneye yapmaktadır. Buradaki ortak amaç nesneye olan bağımlılığı ve öznenin hissettiği yetersizliği ortadan kaldırmaktır.

Peki narsisistin bu ruh dünyası diline nasıl yansımaktadır? Freud, *Benlik ve Altbenlik* (1923) metninde “Bir şey nasıl bilince çıkmaktadır?” diye sorar. Bion ise ona *Bağlara Saldırı* (1959) metninde “Ona karşılık gelen sözel imgelerle bağlanarak” sözleriyle cevap verir. Sosyal inşacı teorisyenlerin görüşleriyle psikanalitik teori birlikte ele alındığında Bion’un bu düşüncesine ulaşılabilir. Sosyal inşacılara göre dil, sosyal gerçekliği inşa eder.(Burr, 2012). İnsanlar konuştukları dilde kavramlar oluşturur ve bu kavramlar zamanla dilde bir gerçeklik haline gelir. Özne bu kavramlarla bir şeyleri anlar ve anlamlandırır. Psikanalistlere göre ise bilinçdışı dili etkiler. Örneğin Bion (1959), psikotik hastaların düşünce yapılarını açıklarken hafif bir ruhsal bozukluğa sahip kişilerin “*Düşünüyorum*”, “*İnanıyorum*” dediği durumlarda, ağır ruhsal bozukluğa sahip kişilerin “*Öyle görünüyor*” gibi ifadeleri daha sık kullandığını belirtmiştir. Francis Pasche (1965), narsisistik yapıdaki kişilerin nesne alamayan fiilleri daha çok kullandığını belirtmiştir. Bu iki alan birlikte ele alındığında bilinçdışı sözel imgelere bağlanarak bilince çıkar ve bilinçteki bu bilinçdışı nüveler dildeki yapılarla ve bu yapıların kullanımıyla gerçekliği kurar.

Bu çalışmada kaynağını bilinçdışından alan ruhsallığın dil vasıtasıyla gerçeklikte nasıl tekrardan inşa edildiği anlaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmada 21-40 yaş aralığında olan 2’si kadın, 5’i erkek 7 katılımcıyla öncelikle psikanalitik bir öngörüşme yapılmış, ardından da

katılımcılara Rorschach Testi ve T.A.T (Thematic Apperception Test) uygulanmıştır. Öngörüşme yapılmasında, katılımcılarının kendileri ve ötekiyle ilişkisi hakkında vereceği cevaplarda fiilleri nasıl kullanacağını anlamak amaçlanmıştır. Rorschach ve T.A.T uygulanmasında ise katılımcıların ruhsal yapıları ve nesne ilişkileri hakkında bilgi veren bu testlere verdiği cevaplarda fiilleri nasıl kullandığını anlamak amaçlanmıştır. Bu sayede hem gerçeklikten bahsederken hem de düşlemsel dünyasından bahsederken katılımcının fiilleri nasıl kullandığı görülmüştür.

Projektif testlerin araştırmayı kolaylaştırıcı veya zorlaştırıcı bir etkisi oldu mu? Projektif testler aynı anda hem kişinin kendisini hem de nesneyle olan ilişkisini yansıtmaları için birer araçtır. Rorschach testinde daha çok ötekiyle ilişkiyi, kastrasyonu çağıştıran kartlara dikkat edilmiştir. Bu çağrışımların narsisist özneyi ruhsal manada uyaracağı ve harekete geçireceği düşünülmüştür. Fiiller, bir söylem içerisinde bunlarla alınan konumlara bakılarak anlamlandırılmıştır. Ancak Rorschach testinde bir hikaye anlatmaktan ziyade sadece tasarımlar dile getirildiği için fiil kullanımı kısıtlı olmuştur. Testi alandan sadece gördükleri ve ona çağrıştırdıklarını söylemesi beklendiği için katılımcı çoğu kez nesneyi cevaplarına dahi etmemiştir. Ancak bir öteki olarak testör anket sorusu yönelttiğinde fiillerin farklı kullanımları dile gelmiştir.

T.A.T'nin araştırmayı kolaylaştırıcı veya zorlaştırıcı etkileri nelerdir? Resimlerin daha net olması ve yönergesinde bir hikaye oluşturulmasının istenmesi araştırmaya ne gibi etkileri olmuştur?

T.A.T'deki her bir kart katılımcıya bilinçdışı düşlemleri uyaracak, hareketlendirecek ruhsal birer bağlam sağlar. Buradaki ruhsal bağlamdan kasıt kartların sağladığı ödipal ilişki, anne veya baba imgesiyle ilişki, depresif konuma tepki, yalnızlık veya kastrasyona karşı tepki gibi bağlamları testi alan kişiye sunmasıdır. Bu bağlamlarda katılımcının bir

hikaye oluşturması, söylemde katılımcının dilini analiz etmeyi kolaylaştırmıştır. Söylem araştırmalarındaki bağlamın etkileri olarak da kartların sağladığı bu ruhsal bağlamlar temel alınmıştır. Resimlerdeki içeriğinde insanların olması, bu insanların mimiklerinin olması, bir olayı çağrıştırması hikaye oluşturmayı kolaylaştırmıştır. Bu anlatılan hikayenin çizgisi ve bu hikaye çizgisi içerisindeki konumlara bakılarak söylemin analiz edilmesi kolaylaşmıştır.

Rorschach ve T.A.T’de özellikle dikkat edilen kartlar var mıydı? Katılımcının fiilleri söyleminde nasıl bir stratejide kullandığını anlamak için pozitif duygulanımlardan bahsederken de negatif duygulanımlardan bahsederken de hangi fiilleri nasıl kullandığına bakılmıştır. Bu amaç doğrultusunda bütün kartlara aynı düzeyde dikkat edilmiştir. Bu sayede pozitif duyulanımların olduğu anlatılarda kullanılan fiillerin özellikleri ile negatif duyulanım içeren anlatılarda kullanılan fiillerin özellikleri karşılaştırıp bazı bulgular elde edilmiştir.

Çalışmada elde edilen bulgular araştırmanın hipotezlerini doğrular niteliktedir. Çalışmada bir kavramsal hipotez, iki tane de işlem hipotez vardır. Kavramsal hipotezde, narsisistik kişilik bozukluğu tanısı almış katılımcınının, öngörüşmede veya projektif testlere verdiği cevaplarda fiilleri belirli stratejilerde kullanacağı öne sürülmüşür. Katılımcılar da fiilleri öngörüşmede ve peslere verdiği cevaplarda belirli stratejilerde kullanmışlardır. Narsisistik özne bu sayede kendi ruhsal yapısını ve nesne ilişkilerini testlere yansıtmış ve kendiliğini buradaki söylem içerisinde inşa etmiştir. Pozitif duygulanım içeren anlatılarda katılımcılar, daha çok basit yapıda, etken çatıda, nesne alamayan, fiilleri birinci tekil şahıs ekini kullanarak anlatmışlardır. Negatif duygulanım içeren anlatılarda ise daha çok birleşik yapıda, edilgen bir çatıda, nesne alabilen fiilleri birinci tekil şahıs dışındaki şahıs eklerini kullanarak anlatmışlardır.

Narsisizmde F. Pasche'ın da bahsettiği gibi kendiliğe yapılan aşırı bir yaşam dürtüsü vardır. Narsisistin amacı nesneyle birliğin olduğu, bütün yatırımın oto-erotik bir şekilde kendiliğe yapıldığı, öznenin kendini tümgüçlü hissettiği birincil narsisizme dönmektir. Çalışmadaki narsisistik yapıya sahip katılımcılar da bu bilinçdışı amaçlarını testlere fiilleri kullanarak yansıtmaktadır. Pozitif duygulanım içeren, tümgüçlülüğü ve fallik özne konumunu çağrıştıran bütün durumlarda kendinden bahsederken fiilleri basit yapıda, etken çatıda, nesne alamayan fiilleri birinci tekil şahıs ekiyle kullanmıştır. Eylemler iş, oluş, hareket bildirirler. bir değişime sebep olan her şey eylemdir. Aynı zamanda eylemler öznenin niteliğini belirler, ona bir anlam verilmesine sebep olur. Örneğin depresif eylemlerde bulunan kişiye depresyonda denir veya riskli davranışlarda bulunan kişiye cesur denir. Toplumun yapısı, kuralları ve işleyişi üzerine düşünen ve çalışan kişiye sosyolog, bireyin ruh sağlığıyla ilgilenen kişiye de psikolog denir. Görüldüğü üzere eylemler ve bunların Türkçedeki kavramsal karşılıkları fiiller, öznenin anlamlandırılmasına sebep olmaktadır. Peki narsisist özne fiilleri bu şekilde kullanarak ne yapmaktadır? Ne elde etmeye çalışmaktadır? Katılımcılar pozitif duygulanım içeren anlatılarda kendisiyle ilgili fiilleri yukarıda bahsedildiği şekilde kullanarak tümgüçlü düşlemlerini söylemine yansıtmaktadır. Söylem içerisindeki fallik konumlara sadece kendini oturtturarak aslında pozitif duygulanımın sebep olduğu libidinal enerjiyi sadece kendiliğine yatırmaktadır. Buradaki amaç, düşlemlenen birincil narsisizme ulaşmaktır ancak matematikteki bir limit problemi gibi ne kadar ilerlense de aslında sona varılamaz.

Bu pozitif duygulanım içeren, yeterliliği ve tümgüçlülüğü çağrıştıran durumlarda eğer bu konumda bir öteki varsa burada narsisistin nesne ilişkileri devreye girmektedir. Bu durumlarda fiilleri daha çok birleşik bir yapıda, edilgen bir çatıda, nesne alabilen fiilleri kullanmaktadır. Çünkü

H.Segal'in (1983) dediği gibi haset ve narsisizm madalyonun iki yüzü gibidir. Söylemdeki pozitif duygulanım içeren bu konumlarda ötekinin olması narsisistik özneye ütöpik düşlemlerinin gerçek olmadığını gösterip narsisistik kırılana sebep olur. Bu duruma mahal vermek istemeyen katılımcılar ötekini pasif bir pozisyonda konumlandırmak için fiilleri bu şekilde kullanmaktadır.

Negatif duygulanım içeren, eksiklik veya yetersizlik hissettiren anlatılarda ise eğer katılımcılar kendinden bahsediyorsa burada birleşik fiil yapısında, edilgen bir çatıdaki nesne alabilen fiilleri kullanmaktadır. Bu sayede bu negatif duygulanım içeren eylemler veya durumlar karşısında ya kendini pasif bir konuma yerleştirerek bu negatif duygulanıma sebep olan değil de bundan etkilenen olur. Negatif duygulanıma sebep olan olarak nesneyi konumlandırır. Tıpkı kötü olan her şeyi nesneye atfeden bir şizoparanoid dönem bebeği gibi. Ya da 'etmek, olmak, yapmak vs.' gibi yardımcı fiillerle birleşik yapıda fiiller kullanarak bu negatif duygulanıma sebep olan eylemle arasına mesafe koymaktadır. Bu sayede eylemin yükünden de kurtulmaktadır.

Negatif duygulanım içeren, eksiklik veya yetersizlik hissettiren anlatılarda ise katılımcılar ötekinden bahsediyorsa bu durumda fiilleri basit fiil yapısında, etken bir çatıda, nesne alamayan fiilleri kullanmaktadır. Bu sayede bu negatif duygulanım içeren fiilin bütün sorumluluğunu ötekine yüklemektedir. M.Klein'in bahsettiği narsisistik öznenin hissettiği yetersizliği ve değersizliği nesneye projekte etmesi gibi bu negatif duygulanım içeren fiilde fırsatını bulan katılımcı, bu durumun bütün olumsuz yükünü yıkıcı bir şekilde nesneye yükler.

Bu çalışmada katılımcıların fiilleri farklı gramatik yapılarda kullanarak ne yapmayı hedefledikleri anlaşılmaya çalışılmıştır. Hastaların anlatılarda kullandığı fiiller ele alındığında, bu fiilleri 4 farklı stratejide kullandıkları görülmektedir. Ya fiilin yapısında değişiklik yapılmaktadır,

ya fiilin çatısında değişiklik yapılmaktadır, ya fiile gelen eklerde değişiklik yapılmaktadır ya da fiil isimleştirilmektedir. Kullanılan bu 4 stratejinin her biri, bir amaca hizmet etmektedir.

Peki hastalar öngörüşmede veya projektif testlerde verdiği cevaplarda fiillerin yapısını bağlama göre değiştirerek neyi amaçlamaktadırlar? Hastaların verdiği cevaplar incelendiğinde fiilleri bazı durumlarda basit veya türemiş yapıda kullanırken bazı durumlarda birleşik bir yapıda kullandığı görülmektedir. Birleşik fiil haline getirirken de daha çok ‘etmek, olmak, kılmak, yapmak, -ebilmek’ gibi yardımcı fiiller kullanmaktadır. Ya da fiili isimleştirip bu yardımcı fiillerle birlikte kullanmaktadır. Örneğin ‘üzülüyorum’ demek yerine ‘üzücü buluyorum’ demek gibi. Çalışmada hastaların kendileriyle ilgili veya nesneyle ilgili fiilleri negatif veya pozitif duygulanım içeren durumlarda nasıl bir yapıda kullandığı irdelenmiştir. Katılımcılar kendileriyle ilgili pozitif bir duygulanım oluşturan durum veya olaylarda fiilleri temel haliyle basit yapıda kullanmaktadır. Tümgüçlülüğü çağrıştıran, kişinin kendisine libidinal yatırım yaptığı bu durumlarda fiilleri basit bir yapıda kullanarak fiilin karşıladığı eylemin bütün pozitif yükünü üstlenmektedir. Bu durum veya olaya sebep olan, eylemi eyleyen olarak söylemde kendini konumlandırmaktadır. Kendileriyle ilgili negatif duygulanım içeren durum veya olay anlatırken de fiilleri birleşik yapıda kullandıkları görülmektedir. Eksiklik, yetersizlik, nesneden ayrılık gibi negatif duygulanım içeren durumlarda veya olaylarda fiilleri birleşik yapıda kullanarak ya bu duygulanım ve düşüncelerle arasına mesafe koymakta ya da bu duygulanıma sebep olan eylemi eylemsizleştirmektedir.

Melanie Klein’ı psikanaliz tarihine geçiren şeylerden biri, ruhsal olayları bir bebeğin düşünce sistemi içerisinde ele alabilmesidir. Yani bebekle ilgili bir durumu yorumlarken, bebeğin o dönem zihninde olan ‘yemek, dışkılamak’ kavramlarla yorumlamaktadır. Klein’a göre

narsisizm yaşamın erken dönemlerinde bir hayal kırıklığı sonrası egonun nesneye yaptığı yatırımı geri çekip benliğe yöneltmesidir.(tarih). Yani Klein narsisizmi, bebeğin gelişim aşamalarında oturttuğu yer erken dönemdir. Hastaların fiilleri bu şekilde kullanması Kleinyen bir açıdan ele alınırsa, narsisizmin konumlandığı dönemde bebeğin dilinde soyut ve somut ayrımı yoktur. Gerçek anne ile anne imgesi aslında bir bütündür, ayrılmamışlardır. Fiillerin birleşik yapıda kullanılmasına bakıldığında da bir fiile bir başka fiil eklenmektedir sanki konuşmacı o eylemle kendi arasına bir eylem daha koymaktadır. Bu sayede o negatif duygulanım içeren fiille arasına mesafe koymaktadır. Hastalar fiili isimleştirip ona başka bir fiil eklediğinde, eylemin yükünü azaltarak bir nevi eylemsiz kılmaktadırlar.

Hasta dürtü yatırımı ve dürtü organizasyonu hakkında bilgi veren T.A.T'nin 13MF kartında, karttaki erkekle özdeşim kurarak nesneye olan yıkıcı dürtülerini çığ bir şekilde dışavurup bir cinayet hikayesi anlatmaktadır. Ancak ötekine yöneltilen bu yıkıcı dürtünün getirdiği suçluluk gibi negatif duygulanımla arasına mesafe koymak için 'öldürmek' fiilini yardımcı bir fiille kullanarak 'öldürmüş olabilir' şeklinde kullanılmaktadır. Hikayenin sonunda ise ötekine yöneltilen bu yıkıcı dürtünün adamda oluşturduğu düşünce karmaşıklığından bahsederken 'düşünüyor' demek ' düşünce yapıyor' demektir. 'Düşünme' eylemini isim haline getirip yanına 'yapmak' fiili eklemektedir. Bu sayede 'düşünme' eylemi dondurularak eylemin yükü azaltılıyor ve 'düşünce' haline geliyor.

Kart 13mf: Bu eşi galiba veya eşi de olmayabilir. Belki bir kaçamak yapmaya gelmiş olabilir. Belki kadınla arasında bir sorun oldu kadını öldürmüş olabilir. Kadın hareketsiz duruyor. Göğüsleri açık bir şekilde de duruyor olabilir ne bilim. Pek otel odası gibi de durmuyor ama belki

eşini öldürmüş olabilir belki eşiyile bir şey içmişlerdir. Bu kadın bir şey içmiş ölmüş olabilir. Adam pişmanlık duyuyor olabilir yüzünü de kapatmış. Evde herhangi bir suç aleti yok ama boğarak öldürmüş olabilir. Kadın hareketsiz bir şekilde. Kadın ölmüş kesin ama neyden ölmüş belli değil. Adam ilaç mı verdi ne verdi. Adam ayakta duruyor niye duruyor bilmiyorum ama. Teslim mi olim acaba onu öldürdüm beni hapse atacaklar ben de kendimi öldürüm mi diye düşünce mi yapıyor. Her şey olabilir. Hareketsiz yatıyor.

Katılımcılar kendileri ile ilgili pozitif duygulanım içeren durum veya olaylarda ise aşağıda görüldüğü gibi fiilleri ‘yaparım, beklemem’ şeklinde basit bir yapıda kullanmaktadır. Bu sayede söylemdeki kendi tümgüçlülüğünü vurgulamaktadır. Ancak psikiyatriye geliş sebebinden bahsederken ruh sağlığının bozulması gibi negatif duygulanım içeren bir durumdan bahsederken ‘birikmek’ fiilini, ‘birikim oldu’ şeklinde kullanmıştır. Burada da fiil önce isimleştirilip yanına ‘olmak’ yardımcı eylemi eklenmektedir. ‘birikmek’ eylemini isimleştirerek bu eylemi dondurup eylemin negatif yükünden kendini kurtarmaya çalışmaktadır.

Sorumlulukları çok üstüme alan birisiyim evliyim iki çocuğum var her şeyi ben yaparım yani ben yaparım derken yapılmayan şeyi beklemem yani biraz fırsat vereyim de yapılınsı falan demem yaparım. Gücümün yettiğini de yapardım yetmediğini de yapardım. Eşim biraz daha rahat bir yapıya sahip. Sorumluluk çok aşırı alan birisi değil. Ben her şeyi mükemmelliyetçi bir insanım. Ondan hepsi birikim oldu benim psikiyatrimi.

Testi alan kişinin kendisiyle ve nesne ilişkileriyle ilgili bilgi veren Rorschach kartlarından kart3’te hasta öncelikle narsisistik yapıdaki

hastaların protokollerinde sıklıkla görülen simbiyotik bir ilişkiyi anlatan iki insan cevabı vermiştir. Çünkü farklılık, ayrılığı çağırıştır. Ayrılık da narsisisti kaygılandırır. Ancak bu insan tasarımları sabit kalamadığında öncelikle tasarımı ‘insan kafası’ diyerek parçalara ayırıp kontrol etmeye çalışmış ancak başarısız olduğunda ‘-ebilmek’ yardımcı fiilini ve olumsuz halini kullanarak bu tasarımın değişkenliği ile kendisi arasına bir mesafe koymaya çalışmıştır. Katılımcı bu kaygıyla baş edemeyince kartı tamamen reddedip kendine dönmüştür ve sadece kendini anlatmaya devam etmiştir.

*Kart3: Bunları yapmışsınız işte bir şeyler gözüküyor. Bu iki insan sanki. Su mudur önlerindeki ellerini mi koymuşlar içine. Çok bir şeyi benzetemiyorum. Ama insan kafasına benzetiyorum en yakın. Yoksa yine mi kuşa benzetiyorum. (?) Yani şurda bir insan gibi kuş da **diyebilirim**. Şurda leğen gibi bir şey var var. Şurda oturuyorlar. Gördüğüm bunlar :)) başkaları da başka bir şeyler görüyor dimi hocam. Ama kuş mu acaba karşılıklı kanatlarını suya mı koymuşlar. Yanlarına da kalp mı yapmışlar. (?) Sevgiyi ifadesi, her iki tarafta da kalp. Bunlar da kaba taslak sincap gibi kırmızılar da. (?) E bunlar da sincapa benziyor sanki. En çok benzeteceğim şey. Ama bu kuyruğu hariç. Kafam bazen çok dalgın oluyor. Bir şey düşünüyorum hop başka yere gidiyor. Bazen namaz kılıyorum mesela namaza başlamışım bu aralar. Namaz kılıyorum dua ediyorum aklım başka yere gidiyor. Beynim çok çabuk dalgalanıyor konudan konuya atlıyor beynim.*

Kendinden veya kendisiyle ilgili kullandığı bu stratejilerin tersini nesneyle ilgili durumlarda kullanmaktadır. Yani nesneyle ilgili pozitif duygulanım içeren bir durum veya olayda fiilleri birleşik yapıda kullanarak o eylemin pozitif yüküyle nesne arasında mesafe oluşturmaya

çalışmaktadır. Bu sayede nesneye yönelebilecek libidinal bir yatırımı engellemeye çalışmaktadır. Rosenfeld(tarih) narsisistin ötekine yönelttiği bu yıkıcılığı ‘Negatif Narsisizm’ kavramıyla açıklamıştır. Nesneyle ilgili eksiklik, yetersizlik, suçluluk gibi negatif duygulanım içeren durum veya olaylarda ise fiilleri basit bir yapıda kullanarak nesnenin kötülüğünü, değersizliğini vurgulamaya çalışmaktadır.

Peki hastalar fiilleri farklı çatılarda kullanarak ne yapmaya çalışmaktadırlar? Bir eylemin çatısı, öylemi yapanı ve o eylemden etkileneni gösterir. Yani bu durumda aktif ve pasif olmak üzere temelde iki konum vardır. Özneye ve nesneye göre çatı kullanımları vardır. Hastalar özneye göre çatı kullanımlarında kendisiyle ilgili bir durumdan veya olaydan bahsederken eğer bu durum pozitif duygulanım içeriyorsa burada etken bir fiil çatısı kullanılmaktadır. Fiili etken bir çatıda kullandığında bu pozitif duygulanıma sebep olan eylemin eyleyicisi konumuna kendini yerleştirmektedir. Bu sayede eylemin ortaya çıkardığı libidinal enerjiyi kendisine yatırmaktadır. Freudun dediği gibi:” Ben’e yapılan yatırım arttıkça nesneye yapılan yatırım düşer.”. Bu yüzden de nesneyle ilgili durumda pozitif duygulanım içeren bir fiil varsa bu fiil edilgen bir çatıda kullanılmaktadır. Bir cümledeki bir fiilin edilgen bir çatıya dönüşmesi demek dil bilgisi açısından, cümledeki öznenin nesne, nesnenin özne olması demektir. Yani öznenin elinden eylemin eyleyliciliği nispeten alınır. Bu durumda da hastalar, nesneyle ilgili bu pozitif duygulanım içeren fiilleri, edilgen bir çatıda kullanarak nesneyi eylemi yapan konumundan alıp libidinal yatırımlardan uzaklaştırmaya çalışmaktadır. Burada tekrar haset ve narsisizmin nasıl iç içe geçtiği görülmektedir.

Katılımcı öngörüşmede ilişkilerinden bahsederken anlatıda kendini arzu edilen kişi konumuna koyarak istese de istemese de ilişkisinin

olduğundan, bilgili olduğundan ve bir şeyler öğrenmeyi sevdiğinden bahsetmektedir. Libidinal yatırım içeren bu durumların hepsinde fiilleri ‘severim, olur, incelerim vs.’ gibi etken bir çatıda kullanarak bu eylemlerin eyleyicisi olarak kendini göstermektedir.

Oluyor, ciddi olmuyor yani. İstemiyorum yani ben kendim istemiyorum. İlişkim oluyor ister istemez. Çünkü ben bir yerde konuştuğum zaman herhalde dikkat çekiyor bir de ben çok konuda konuşmayı severim yani diyelim bir yerde bir konu oldu mesela onu bilmiyorum ya onu gidip böyle ansiklopediye kadar incelerim yani. Severim yani. Bir şeyi bilmemek, öğrenmemek ayıp diye bir şey var ya ona göre öğrenirim yani. Seviyorum yani öğrenmeyi ben. Sürekli bilgi üstüne bir şey katmayı çok seviyorum yani.

Bir başka hasta ise ödipal yasağı çağrıştıran T.A.T’nin 6BM kartında, bir eylem sonucu oluşan negatif duygulanımdan bahsederken fiili edilgen bir çatıda kullanarak anlatıda kendini bu eylemi yapan değil de eylemden etkilenen konumuna yerleştiriyor. Bu sayede suçluluk hissinin negatif yükünden kendini kurtarmaya çalışmaktadır.

*Kart 6BM: yani sanki şey, saçma ama evin zengin oğlu yanlışlarını temizlikçiden duyuyor gibi ve suçluluk hissi, temizlikçiden yanlışlarını duyduğu için suçluluk hissine **kapılıyor**. Bu kadar.*

Bir diğer hasta ise T.A.T’nin babasal ilişkiyle ilgili bilgi veren 7BM kartında nesneyle ilgili libidinal bir durumu ifade eden ‘tanımak’, ‘saygı duymak’ gibi fiilleri kullanacakken bu fiilleri edilgen bir çatıda kullanarak bu eylemlerin libidinal yükünü nesneden uzaklaştırmaya çalışmaktadır.

Kart 7BM: burada dönen bir dümen var. Sanki yanlış bir şeyler var. Adam bunu fark ediyor; bıyiksız olan, genç olan. Bir fikir çatışması

*yaşıyor. Kendi içinde karşı çıkıyor, içinde bir direniş var. Fakat yanındaki adam bıyıklı olan çok rahat, tecrübeli, süreçlere hakim ve gencin fikirlerini değiştirmeye çalışıyor. Onun gibi çok insan **tanınmış** ve saygı **duyulmuş** da bir adam. Ama genç karakter bir türlü ne derler kendine yediremiyor. **Üzgün**. Bu sebepten dolayı üzgün. Nasıl sonuçlanacak diye sorarsanız adam **kabullenmiş**. Bu dümene ortak olmak zorunda olduğunu biliyor ama bir çıkış yolu her zaman **arayacak**.*

Hastalar, ruhsallıklarını söyleme yansıtmak için fiillerin nesne alıp alamama niteliklerini değiştirmektedirler. Bunu da fiillerin çatılarını nesneye göre değiştirerek yapmaktadırlar. Nesneye göre fiil çatıları; geçişli, geçişsiz, ettirgen ve oldurgan olmak üzere 4 kategoride ele alınır. Ancak temel mesele fiillerin nesne alabilen veya nesne alamayan fiiller olmasıdır. Çağdaş Türkiye Türkçesinde bazı fiiller kullanıldığı cümlede nesneye yer açarken bazıları ise nesneye yer açmaz. Geçişli fiiller nesne alabilen fiiller, geçişsiz fiiller nesne alamayan fiiller, oldurgan fiiller aslında nesne alamayan ancak bazı eklerle nesne alabilir duruma getirilen fiiller, ettirgen fiiller ise kök halindeyken de nesne alabilirken bazı eklerle nesne alabilirliğini daha da güçlendiren, vurgulayan fiillerdir. Bu araştırmada ise narsistik yapıya sahip katılımcıların, fiildeki bu çatıları kullanarak bağlamda kendi nesne ilişkilerini inşa ettiği görülmüştür. Hastalar kendisiyle ilgili pozitif duygulanım içeren bir durum veya olayı anlatırken genelde nesne alamayan fiiller kullanmaktadır. Bu sayede bu durum veya olayı libidinal yükünü sadece kendiliğine yatırmaktadır. Tümgüçlülüğünü vurgulayıp bu omnipotant durumun sürekliliğini sağlamaya çalışmaktadır. Bu fiil kullanımı Green'in 'Yaşam Narsisizmi' kavramını akıllara getirir. Green'e göre Yaşam Narsisizmi, nesnelere yaklaşımdan, kendiliği desteklemek amacıyla illüzyonel ilişkilerle sınırlı zayıf bir benlikle yaşamının bir yoludur. Hastalar kendileriyle ilgili negatif duygulanım içeren bir durum veya olay anlatırken daha çok nesne

alabilen fiiller kullanmaktadır. Bu sayede cümlede nesneye yer açarak negatif duygulanıma sebep olan fiilin agresif yükünü nesneye yansıtabilmektedir.

Narsisistik yapıdaki hastalar, Rorschach testlerinde boşluğa karşı hassastırlar. Boşluk, hem narsisistik kırılganlığı hem de eksikliği, yatırım yapmayan nesneyi çağrıştırmaktadır. Hasta, Rorschach Testi'nde Kart 2'de bir surat yanıtını vererek karttaki boşlukları bu surattaki ağız olarak görmüştür. Boşluğun ifade ettiği eksiklik ve narsisistik kırılganlık karşısında bu boşluğu oto-erotizmin ilk gerçekleştiği bölge olan oral bir yanıtla doldurmuştur. Burada kullandığı fiiller ele alındığında bu boşluklarla ilgili olarak 'korku ve mutsuzluk çağrıştırıyor' demektedir. Boşluğun hissettirdiği negatif duygulanımların üstesinden gelebilmek için nesne alamayan, geçişsiz olan 'çağrışmak' fiilini, nesne alabilen, oldurgan bir fiil olan 'çağrıştırmak' fiiline dönüştürmüştür. Bu sayede boşluğun ifade ettiği değersizlik, eksiklik gibi negatif duygulanımlara karşı cümlede bir nesneye yer açmıştır. Bu olumsuz duygulanımların söylemde oluşturduğu yeni konuma da nesneyi oturtmaktadır.

*Kart2: Genel itibari ile de bir surat olabilir mutsuz somurtkan. (?)
Gördüğüm iki yüz, ağız canlandı. İki kırmızı kısım gözleri ifade ediyor
ortadaki boşluk da korku ve mutsuzluğu çağrıştırıyor.*

Hasta, Rorschach kartlarından 2.kartı cevaplamamıştır. Bu kart cinselliğe ve biseksüaliteye gönderme yapan bir karttır ve katılımcı bu kartı reddetmiştir. Psikiyatriye cinsel tercihlerinden ötürü de başvurduğunu belirten ancak daha fazla açıklama yapmayan katılımcı ikinci kartta kartın sağladığı gizli mesajı bilinçdışı çağrışım olarak aldıktan sonra bu gizli mesajın çağrışımlarını bastırmak için

‘anlamlandıramadım’ fiilini kullanmıştır. ‘anlamak’ fiilini önce edilgen bir hale getirip sonra nesne alabilmesi için oldurgan bir hale getirmiştir. Anlayamamanın verdiği negatif duygulanım karşısında bu fiili yapamayan değil bundan etkilenen konumuna kendini yerleştirmiştir. Sonra bu yapılamayan fiili ötekine yansıtmak için fiili oldurgan bir çatıda yaparak cümleyi nesne alabilir hale getirmiştir. Açılan bu yeni konuma nesneyi yerleştirip bütün negatif duygulanımları “birisi tablo çizmeye çalışmış çizememiş” şeklinde nesneye yansıtmıştır.

*Kart2: Yani çok bir şey **anlamlandıramadım** ama illa ki en benzetebildiğim şey söylemem gerekirse sanki birisi bi resim çizmeye çalışmış boyalarla da yapamamış gibi. Birisi tablo çizmeye çalışmış çizememiş bir şey.*

Hastalar ötekiyle ilgili pozitif duygulanım içeren fiiller kullanırken genelde nesne alabilen fiiller kullanmaktadır. Cümlede açılan bu konuma da kendini yerleştirip bağlamdaki libidinal yükü tekrar kendine yatırmaya çalışmaktadır. Eğer ötekiyle ilgili negatif duygulanım içeren bir durum veya olay anlatılıyorsa bu durumda fiilleri nesne alamayan fiillerden seçmektedir. Bu sayede bağlamdaki negatif duygulanımlardan sadece öteki sorumlu olmaktadır.

Hasta, öngörüşmede çocukluğundan bahsederken amcasının vefatından bahsetmektedir. Bu durumda kullandığı “ölmek” fiili nesne alamayan, geçişsiz bir fiildir. Ötekiyle ilgili olumsuz bir durumdan bahseden katılımcı, ötekinin kötülüğünü vurgulamak için bu cümledeki fiili nesne alabilir hale getirmiştir. Geçişsiz fiil olan ‘ölmek’ fiiline ‘-dür’ eki ekleyerek onu oldurgan bir hale getirip nesne alabilen bir fiil haline getirmiştir. Nasıl ki Narsistik özne, olumlu durumlarda nesne almayan fiiller kullanarak olumlu olan her şeyi kendine yansıtıyorsa ötekiyle ilgili

olumsuz durumlarda da ötekinin kötülüğünü vurgulamak için fiili nesne alabilen bir çatıda kullanmaktadır. Yani ‘amcam öldü’ yerine ‘pkk amcamı öldürdü’ diyerek ötekinin kötü eyleminden etkilenen nesneyi de göstererek aslında terör örgütünün kötülüğünü daha da vurgulamaktadır.

Ya benim çocukluğum neşeli geçmiştir ya. Ama belli ufak tefek travmalarım var. Amcam vefat etti mesela. 7-8 yaşındaydım amcam pkk terör örgütü onları gasp etti öldürdü yani öyle söylüyüm. benim için de derin bir acı yani. Ailemizde uzun süre ismini bile anmamışızdır. Çünkü üzüntü sebebiydi. Çocukluğuma dair hatırladığım en büyük travma bu olabilir... ama genel olarak mutlu bir çocukluk geçirdim.

Peki Narsisistik kişilik bozukluğu tanısı almış hastalar konuşurken kullandığı fiillerin kişi eklerini neye göre kullanmaktadır? Çalışmadaki bulgular gözönünden bulundurulduğunda, hastalar üç farklı şekilde kullanıyorlar. Kişi eki olarak birinci tekil şahıs ekini kullanmak, kişi eki olarak 2. tekil/çoğul kişi eki Ve 3. tekil/çoğul kişi ekini kullanmak ve son olarak kişi eki olarak birinci çoğul kişi ekini kullanmak. Fiile ek olarak birinci tekil şahıs ekinin kullanıldığı yerler daha çok pozitif duygulanım içeren, tümgüçlülüğü gösteren durumlardır. bu, birincil narsisizme küçük de olsa dönme girişimidir. 2. tekil/çoğul şahıs ekleri ile 3. Tekil/çoğul şahıs eklerini daha çok ötekinin eksikliğini, yetersizliğini, kötülüğünü vurguladığı durumlarda kullanmaktadır. 1. Çoğul şahıs ekini ise daha çok eylemin eyleyicisinin kendisi olduğu ve eylemin negatif yükünden kurtulamadığı durumda bu yükün bir kısmını ötekine yüklemeye çalıştığı durumlarda kullanmaktadırlar.

Hasta, öngörüşmede çocukluk anısını anlatırken ‘güzel futbol oynamak, dans etmek, ellerinin üzerinde yürümek’ gibi pozitif duygulanım içeren bütün durumlarda fiilleri birinci tekil şahıs kişi ekiyle

kullanmıştır. Bu şekilde bu eylemlerin açığa çıkardığı bütün libidinal enerjiyi kendisine yatırmaktadır. Katılımcı için negatif duygulanım içeren ‘alkol içmek, bir kıza tutulmak’ gibi durumlarda ise eylemi 1.çoğul şahıs ekiyle birlikte kullanmıştır. Bu sayede bu negatif duygulanım içeren eylemlerin yükünü tek başına üstlenmeyip ötekine de yansıtmaya çalışmaktadır. Hikaye dikkatle okunduğunda bir hayal kırıklığı ve megalomanik düşlemler görülmektedir. Freud, Winnicott, Klein gibi birçok teorisyenin de belirttiği gibi narsisizmin altında arkaik bir hayal kırıklığı bulunmaktadır. Bu hayal kırıklığına karşı kendini savunmaya çalışan narsisist hastalar ise bunu megalomani ile yapmaya çalışmaktadır.

*Nasıl yani şey mi. Mesela çok güzel futbol **oynuyordum** futbolcuydum parmakla **gösteriliyordum**. Kendimden büyüklerle futbol **oynuyordum**.hocamız da babamı çağırırdı. Yaşar dedi bu çocuk çok güzel futbol oynuyor sen dedi bu çocuğu bi altyapıya falan yazdır. Tişörtün arkasına Cristiano Ronaldo falan **yazardım**. Giderdim toplara sanki gerçek maçmış gibi. Her şampiyonalar ligi başladığında sanki ben o maça çıkarmış gibi **gidiyordum** orda topla **oynuyordum**. Çocukluk. Sanki ben **çıkacakmışım** gibi. Çok takip ederdim Fotomaç gastesi alırdım futbola çok **ilgiliydim**. Dans ediyordum müziği açıp ellerimin üzerinde **yürüyordum**. O da dedi ki sen dedi topu burda oynuyon ya aha dedi lise var işte orda oynuyon ya. Altyapıya falan gerek yok. Ya belki futbolcu olacam ben kendimi ilerde futbolcu olarak **görüyordum**. En kötüsünden bir amatör ligde futbol **oynardım** yani. çünkü kendimden büyüklerle futbol oynuyordum ya. Biz o köşede duruyorduk bize diyorlardı gel sinan gel diyorlardı. O zamanlar iyidik hiç kötü alışkanlığım yoktu. Toplumda çekincelerim yoktu iyiydim. Kendimi başarılı **buluyordum**. Dansçı **olacam** diyordum bir ara kendimi dansa verdim. Nasıl yapabilirim diyordum. Kafamda yol çizmeye çalışıyordum. Bir hedef yapmaya çalışıyordum. Şimdi o hedeflerin hiçbiri yok. Sonra cayıyorum. Diyom sen*

*zamanında kendine bunu yaptın. Yani insanları küçümsemek istemiyom da benden düşük, düşük değil de yani Allaha şükür boyum posum yerinde diyom her şeyi kendi kendime yaptım böyle mesela bekçi **olurdum** asker **olabilirdim**. Uzman çavuş da değil teğmen, yüzbaşı olurdum. İşte ne olduysa o boşluk zamanında babayla iletişim kuramadığım için içime attığım için o dönemlerde yalnız hissettiğim için Müslüm gürsesi baba olarak görmeye başlamıştım onun söylediklerini dinliyordum. **Alkol içiyorduk**. Bir kıza **tutulduk**. Onun ismini şuraya **yazmıştık**. Ayşenur yazmışım duruyor.*

Hasta, T.A.T'deki kart 8BM'de tüfekle vurulmuş bir adama yapılan tıbbi müdahaleyle ilgili bir hikaye anlatmaktadır. Hikayedeki adamın vurulmasıyla ilgili kullandığı fiillerde, ameliyat anıyla ilgili kullandığı fiillerde kişi eki olarak hep ötekini işaretleyen 2. Veya 3. Tekil veya çoğul kişi ekleri kullanmıştır. Kişi ekleri olarak özneyi işaretleyen 1.tekil şahıs eklerinin kullanıldığı yerlere bakıldığında katılımcının bunları sadece pozitif duygulanımlarda, tümgüçlülüğü çağrıştıran “dünyaya kalıcı bir şeyler bırakmak, adamı kurtarmak, sonraki nesillere olumlu şeyler bırakmak” gibi cümlelerde kullandığı görülmektedir. Bu eylemlerin ortaya çıkardığı libidinal enerji bu şekilde kendiliğine yatırmaya çalışmaktadır.

Kart 8BM: Bu kadavra ya. Gerçi kadvraların yüzü düz olur bildiğim kadarıyla. Yok bu da düz. İnceleyen bir hekim heyeti var. Ölüm sonrası şey yapıyorlar... belki tüfekle vurulmuş bir adam var. Tüfekle vurulmuş bir adam işte şey yapıyorlar. Şu da doktor herhalde. Şu çocuk doktorun gençliği olan olabilir. Ordaki kadvrayı açan doktor. Çok böyle bir ameliyathane ortamı yok ama belki de şey yapıyorlar adam ölmemiş son bir can havliyle adamı şey yapıyorlar çünkü çok ameliyathane ortamı

*yok yani. Şu çocuk da doktorun gençliği olabilir yani. Çocukta çünkü kararlı bir bakış var yani. Bunun için doktor olmuş gibi yani son anda bir insanı kurtarmak yada bu bir kadavraya bundan sonraki insanlar için en azından tıbbi bir netice **söyleyecek** yani. Hani ne derler kadavraların sonucu çıkar ya. Yani en azından sonraki insanlar için bilim adına bir şeyler **yapacak**. Yani mutlaka dünyaya kalıcı bir şeyler **bırakıcam** yani. Acil bir durumsa adamı **kurtarıcam**. Acil bir durum değilse bundan sonraki nesiller için olumlu şeyler **bırakıcam** bakışı var. Ya her türlü pozitif sonuçlanmalı çünkü kararlı bir hekim varsa mutlaka ve mutlaka oradan en iyi sonuç çıkacaktır. Eğer kadavraya bilim için en iyi sonucu alır değilse yaralıysa onu kurtaracaktır yani.*

Peki hastalar fiilleri isimleştirerek ruhsal manada ne elde etmeye çalışmaktadırlar? Fiilin isimleştirilmesi ya isim-fiil ekleri kullanılarak yapılmakta ya da fiil yerine o eylemi, durum olarak izah eden bir şeyin varlığı-yokluğu üzerinden yapılmaktadır. İsmin Türkçe'deki karşılığı; canlı ve cansız varlıkları tanıtan, onları ifade etmeye yarayan kelimelerdir. Yani bir varlığın gösterenidir isim. Bir fiilin isimleşmesi ise onun dondurulması ve bir varlık-obje haline getirilmesi ile oluşur çünkü fiil; iş, oluş, hareket bildiren bir süreci tanımlar. Wittgeinstein adı, bir işaret olarak hem de en ilkel, asli işaret olarak görür (Soykan, 2006). Ona göre işaretler, objeleri temsil eder.” (Wittgeinstein, 2013). Fiil ise başlangıcı ve sonu olan bir süreçtir, oluştur. Objeler ise sabittir, sınırları belirlidir. Fiili isimleştirmek de aslında bir oluşu, bir hareketi zapt etme çabasıdır. Yani eylemi eylemsizleştirir, fiil fiiliyatını kaybeder. Narsisistik yapıya sahip katılımcılar ise kendileriyle ilgili negatif duygulanımlarda veya negatif durumlarda kullandığı fiilleri isimleştirip eylemi dondurarak eylemsizleştirmeye çalışmaktadırlar. Pozitif duygulanım veya durumlarda ise fiilleri isimleştirmeden kullanmaya devam etmektedirler.

TAT'deki Kart 8BM testi alanlara, kastrasyon edişesini ve sonucunda babaya olan saldırganlık dürtülerinin işlendiği bir bağlam sunar. Burada bir kastrasyon hikayesi anlatan katılımcı, bu kartta babasına olan saldırgan dürtülerini açığa çıkarmıştır. Ebeveyne yöneltilen bu agresif dürtüden dolayı üstbenliksel baskının açığa çıkardığı suçluluk hissinden ise 'hiçbir suçluluk hissetmiyor' demek yerine 'hiçbir suçluluk ifadesi yok.' demektedir. 'Suçluluk hissetmek' eylemini 'suçluluk ifadesi' şeklinde isimleştirip eylemi dondurmıştır, zapt etmiştir. Eylemi dondurarak eylemsizleştirmiş ve bir 'ifade' haline getirmiştir. Bu sayede de eylemin yükünden kurtulmaktadır. Üstbenliğin baskısını üzerinde hissetmemektedir.

Kart 8BM: şurdaki silah sanki. çocuk babasını vurmuş. Hiçbir suçluluk ifadesi yok. Babası ameliyat masasında can çekişiyor. Doktorlar da onu iyileştirmeye çalışıyor. Kurşunu çıkarmaya çalışıyor. Çocuk öğrenci kravatu var.

Arzular ve yasaklar arasında dürtü organizasyonunun nasıl yapılacağına dair bilgiler veren TAT'nin 13MF kartında katılımcı, bir cinayet, bir saldırganlık hikayesi anlatmaktadır. Katılımcının dürtülerini agresif bir şekilde organize ettiği görülmektedir. Ötekine yönelttiği bu agresyonun ortaya çıkardığı negatif duygulanımdan ise eylemi isimleştirerek yapmaktadır kurtulmaya çalışmaktadır. 'pişman olmak, pişman hissetmek' eylemlerini 'pişmanlık' şeklinde isimleştiririp eylemi, eylemsizleştirmiş ve dondurmıştır. Pişmanlık hissetmek veya pişman olmak öznenin kendi içinde yaşadığı bir duygulanımı belirtirken 'pişmanlık var' demek aslında eylemin yükünü boşaltmasıyla birlikte aslında duygulanımı öznenin dışında bir yere konumlandırmaktır.

*Kart 13MF: kadını öldürmüş. Yani şey bu kadın dediğim gibi metresi. öldürmüş. Ne yaptım ben diye **pişmanlık var**. Ben bu durumu nasıl toparlicam der gibi.*

Narsisistik kişilik bozukluğu tanısı almış hasta, öngörüşmede okul hayatından bahsederken ilkokul çağlarında okuldan kaçtığında saatlerce yürüdüğü bir anıyı anlatmaktadır. Yürürken hayaller kuran katılımcı zamanla kendi fantezi dünyasında iken kaybolmaktadır. Bu kayboluşlar katılımcıda korku ve paniğe neden olmuş. Katılımcı bu negatif duygulanımlardan bahsederken ‘korku ve panik yaşadığımı hatırlıyorum’ şeklinde bahsetmiştir. ‘yaşamak’ fiilini, isim-fiil eki olan ‘-dığİ’ ekini kullanarak isimleştiren katılımcı bu olumsuz duygulanımları dondurarak cümlelerin nesnesi haline getirmiştir. Bu duygulanımları donduran ve bu duygulanımlarla kendiliği arasına mesafe koyan katılımcı bunu olayın olduğu zaman da yapabildiğini ‘bu duruma alıştım hiçbir şey hissetmemeye başladım.’ sözleriyle anlatmaktadır.

*Liseye kadar yaklaşık on kez sanırım kaybolmuşum. Belki daha fazla. Bilmiyorum ama hatırladığım bu. Düşünürken nereye **gittiğimi hatırlamıyorum** kendimi bir yerde buluyorum sadece. Neresi olduğunu **bilmiyorum**. İlk başlarda **çok büyük bir korku yaşadığımı hatırlıyorum**. **Korku ve panik yaşadığımı hatırlıyorum** ama daha sonra bu duruma alıştım hiçbir şey hissetmemeye başladım.*

Katılımcıların bazılarında benlik, ideal benlik ve benlik ideali bir füzyon olayı gibi iç içe geçmiştir. Sınır problemi olan narsisistik özne için nesneden ayrılmak veya bu ayrılığın farkına varmak narsisistik bir kırılganlığa sebep olmaktadır. Freud(1914)’un dediği gibi:” narsisizmde nesne ya benliğin bir parçası, ya benliğin benzeri ya da benliğin

yansımasıdır”. Bu sebepten ötürü bazı narsisistik yapılarda nesneyle bir ruhsal ayrılma olamayınca benlik, ideal benlik ve benlik ideali iç içe girip tek bir yapı halindedir. Nesne, aşırı idealize edilir. Aşırı idealize edilen nesne benliği kaplar. Bu durumda ben ve öteki arasında bir ayrım olamayacağından ötürü yaşam veya ölüm dürtüleri bu durumda farklı bir stratejide kullanılır. Yani narsisist özne artık kendine ve idealize ettiği nesneye, ki bu genelde ebeveynlerden biri olur, libidinal yatırımlar yaparken bu ilişki dışındaki herkese yıkıcı dürtülerle yatırım yapar. Bu şekilde benlik, ideal benlik ve benlik idealinin iç içe geçtiği durumda yukarıdaki tablonun dışına çıkılır. İdealize edilen kişiyle ilgili bir hikaye anlatıldığında katılımcı kendisiyle ilgili olan anlatılarda kullandığı fiil stratejilerinin aynısını kullanmaktadır. İdealize edilen kişiyi tümgüçlü bir konuma oturtup onunla ilgili anlatılarda fiilleri basit fiil yapısında, etken bir çatıda kullanmaktadır.

Hasta, öngörüşmede annesinden bahsetmesi istendiğinde annesinden fallik, tümgüçlü bir nesne olarak bahsetmiştir. Annesini yoğun bir şekilde idealize eden katılımcı annenin yerine imgesel olarak geçebilecek birine dahi mücadele etmeyeceğini belirtmiştir. Bu ilişkide yukarıda bahsedildiği gibi nesneden bir ayrılık yaşanmamıştır. Ruhsal bir birlik (oneness) hali vardır. Ayrılmaya hiç mücadele ve tahammül olmadığı için benlik, ideal benlik, benlik ideali iç içe geçmiş ve idealize edilen nesnede toplanmıştır. Ayrılma ve hayal kırıklığı narsisist için tahammül edilemez bir durumdur (Anna Ferruta,2012). Bu yüzden oluşan bu simbiyotik ilişki katılımcının kullandığı fiil stratejilerini de değiştirmiştir. Diğer durumlarda pozitif duygulanım içeren anlatılarda nesneden bahsederken birleşik yapıda fiiller, edilgen fiiller kullanırken aşağıda görüldüğü üzere idealize edilen nesneden bahsedilirken kendisinden bahsederken kullandığı fiil stratejilerini kullanmaktadır. Annenin yüzüne bakarak yaptığı şeyleri

anlamlandıran bir bebek gibi narsisist özne de idealize ettiği nesneye tümgüçlülük atfederek kendisini tümgüçlü, değerli hissetmektedir.

*Annem çok sağlam bir insan çok güçlü bayağı güçlü bir insandır yani. Acayip güçlü biri. Ben belki evlenemezsem o yüzden dolayı evlenemeyebilirim yani. Mesela Öyle güçlü kadınları hayatımda şey yerine koyduğum için. Acayip güçlü bir kadın yani. Şey olarak yani. Maddi manevi ne olursa olsun. Şey yani onun annesi babası çok erken yaşta **ölmüş**. O evin büyük ablası olduğu için hani böyle 7 kardeşler sürekli kardeşleriyle **ilgilenmiş**. Abilerine bile yeri geldiği zaman onları bile çekip çevirmek zorunda **kalmış**. Sonradan işte gelmiş amcam, rahmetli olan amcamdan halama kadar okula göndermiş felan hani. Ya çok güçlü bir karakter yani acayip güçlü bir karakter. Onun dışında torununa **bakıyor** sabah beşte **kalkıyor** akşam yediye sekize kadar yani saçını süpürge ediyor yani. Acayip güçlü bir karakter.*

Narsisist yapıdaki katılımcıların bulgularda bahsedilen fiilleri kullanma stratejilerinin istisnası olduğu bir diğer durum ise geçmişte olduğu vurgulanan anlatılardır. Dürtü yatırımı üzerinden Narsisizmi anlatan Francis Pasche, kısaca narsisistlerin yaşam(eros) dürtülerini daha çok kendi benliğine yönelttiğini, ölüm(thanatos) dürtülerini ise daha çok nesneye yönelttiğini söylemiştir. Narsisistik öznenin dili için ise nesne alamayan fiilleri daha çok kullandığını vurgulamıştır. Ancak görüyoruz ki F. Pasche'nin(1965) bu görüşü eleştirel sosyal psikolojinin bakış açısıyla daha da geliştirilebilir. Hangi veya ne gibi bağlamlarda narsisist özne dürtü yatırımlarını ve fiil kullanımlarını bu şekilde yapmaktadır? Bu çalışmada görüyoruz ki Pasche'nin hipotezi doğrudur, ancak bu sadece narsisistik öznenin kendine yatırım yaptığı bağlamda doğrudur. Kendisinin de dediği gibi narsisizm sadece kendine yatırım yapmak değil ötekini de yıkmaya çalışmaktır. Yani ötekini yıkmaya çalıştığı bağlamlar da ele alınmalıdır. İstisnai bu bağlam ise narsisist öznenin geçmişte

olduğunu vurguladığı durumlarda kullandığı fiillerdir. Bulgularda görülmektedir ki bazı katılımcılar ‘-miş’li zaman ile geçmişte olduğunu vurguladığı anlatılarda fiil kullanımlarına yönelik stratejilere gerek duymamaktadır. Katılımcıların fiilleri belli bir stratejiyle kullanmalarının bazı amaçları olduğunu söylemiştik. Kendi tümgüçlülüklerini vurgulamak için; eksiklik, yetersizlik, nesneden ayrılığı çağrıştıran durumları bastırmak veya kendisiyle bu durum arasına mesafe koymak için; nesneyi değersizleştirmek, tahrip etmek için fiilleri belirli bazı stratejilerde kullanmaktaydı. Ancak anlatılan durum veya olayla konuşan arasında zamansal mesafe olduğunda katılımcılar bu stratejilere gerek duymamaktadır. ‘-miş’li geçmiş zamanın dilbilgimizdeki bir diğer adı ‘duyulan geçmiş zaman eki’dir. Yani özne, durum veya olayı yaşamamış, deneyimlememiştir. Ancak ona anlatılmıştır. Yani aslında özne ile olay, durum arasında zamansal bir mesafe vardır. Konuşan anlatılan bu olayın dışındadır. Gerek öznenin bağlamın dışında oluşundan gerek olay ve durumla konuşan arasında zamansal bir mesafenin oluşundan stratejik fiil kullanımlarına gerek duyulmamıştır.

Narsisistik yapıya sahip katılımcılar yukarıda belirtildiği gibi belirli amaçlardan ötürü verdiği cevaplarda fiilleri belirli bazı stratejilerde kullanmaktadırlar. Bu fiil kullanımları sayesinde kendiliğiyle ve nesneyle olan ilişkisini teste ve görüşmeye yansıtabilmiştir. Katılımcı kendini tümgüçlü bir konuma yerleştirmiştir, kendine libidinal yatırımlar yapmıştır ve bu tümgüçlülüğüne bir süreklilik kazandırmaya çalışmıştır. Nesneyi ise eksik ve yetersiz olan bir konuma yerleştirmiştir ve yıkıcı dürtülerini bu sayede ötekine yöneltebilmiştir. Ancak aşağıdaki örnekte olduğu gibi bazen bu stratejilere gerek duymamaktadır. TAT’deki kart 7GF, kadın katılımcılara verilen bir karttır. Bu kart; kadınlık, annelik iletisi hakkında birçok önemli bilgi vermekle birlikte bu kartta yetersizlik konusu da önplandadır. Daha çok anne-kız rekabeti veya haset

senaryolarına rastlanmaktadır.(Tunaboşlu-İkiz, 2016). Diğer bulgular ışığında, kartın sağladığı gizil içeriğin aslında narsisistik yapıya sahip katılımcıyı ruhsal manada hareketlendirmesi beklenmektedir. Ancak katılımcı “-miş’li Duyulan Geçmiş Zaman” kipi kullanarak kart 7GF’nin çağrıştırdığı haset, yetersizlik gibi negatif duygulanımlarla arasına zamansal bir mesafe koymaktadır. Bu zamansal mesafe konuşanın da anlatıdaki negatif duygulanımlarla arasına mesafe koymaktadır. Bu negatif duygulanımların yükünden kurtulan katılımcı, fiilleri belirli bir stratejide kullanma gereksinimi duymamaktadır.

Kart 7GF: bir anne kız varmış bu anne kızına bir şeyler öneriyormuş ama kızı mutsuzmuş bir türlü mutlu olamıyormuş. Bebeği varmış kızın. Annesi kızına çok iyi bakıyormuş üstü başı çok güzel temiz. Durumları da iyiymiş ama kızı hiç mutlu olamıyor kırgın bir şekilde onu dinliyor. Halbuki annesi de onun iyiliğini düşünüyormuş. Bu kadar.

Stratejik bir şekilde fiil kullanımlarının narsisist için ifade ettiği anlam nedir? Bunu neden dil düzeyinde yapmaktadır? Benveniste ve Silverman’ göre insanın kendini bir özne olarak kurması dilin içinde ve dil yoluyla olduğu çünkü dil kendi başına gerçeklik içinde ‘ego’ kavramını kurandır. Öznenin kendini inşa ettiği düzlem dildir. Bu yüzden de buradaki icraatlarla kendiliğini söylemde inşa etmeye çalışmaktadır. Fiilleri yukarıda belirtilen şekillerde kullanarak kendi ruhsallığını söyleme yansıtmakta ve gerçeklikte de kendini düşlemlerinde olduğu gibi tümgüçlü görmeye çalışmaktadır.

Hastaların verdiği cevaplar incelendiğinde narsisistik yapıya sahip biri için nispeten biraz depresif cevaplar olduğu görülmektedir. Bunun sebebi; narsisistik yapıya sahip bireyler narsisistik düşlemleri bozulmadığı sürece hastaneye gelmezler çünkü bir içgörü gelişmediği için sorun hep ötekindedir. Bu durum da Narsisistik kişilik bozukluğu

hastalarıyla ilgili çalışma yapmayı zorlaştırmaktadır. Hastaneye gelen narsisist hastalar, megalomanik ve tümgüçlü düşlemlerinin altındaki boşluğu görüp depresif bir ruh haline girdikleri zaman hastaneye başvurmaktadır. Bu yüzden yapılan görüşmeler incelendiğinde katılımcıların biraz depresif bir ruh halinde oldukları görülmektedir. Araştırmanın bulguları da bu durum göz önünde bulundurularak yazılmıştır.

Araştırmada kontrol grubu kullanılmamıştır. Narsisizm, insanın benliğine aşırı düzeyde yatırım yapmasıdır. Ama aynı zamanda bireyin benliğine yatırım yapması ihtiyacı da olan bir durumdur. Zaten özneyi hastalandıran durumlar, bu yatırımların tek taraflı olarak benliğe veya nesneye yatırıldığı durumlardır. Bu konu aslında benliğe yapılan yatırımın şiddetiyle ilgilidir. Ortalama şiddetin dışındaki bütün yatırımlar sorunlara sebep olmaktadır. Ortalama şiddette bireyin kendine yatırım yapması ise sağlıklı ve dengeli bir durumdur. Kontrol grubunun olmaması ise bununla ilgilidir. Bu fiil kullanımlarının herbiri aslında savunmadır. Narsisistik kişilik bozukluğu tanısı almış hastanın hayatta kalabilmesi için kullandığı savunmalardır. Bu sayede bu narsisistik düşlemlerin altındaki boşluğu, yetersizliği görmeden hayatına devam edebilmektedirler. Aksi takdirde ağır bir depresif durum ortaya çıkabilmektedir. Hasta olmayan insanların da zaman zaman benliğine yatırım yapma ihtiyacı olduğu için, kendilerini eksik veya yetersiz hissettikleri durumda onlar da defansif tutumlarda bulundukları için kontrol grubuna gerek duyulmamıştır. Diğer bir açıdan bu çalışma normal insanlarda da yapılabilir ancak Narsisistik kişilik bozukluğu tanısı almış hastalarda daha net bulgular edinilebilir.

Araştırmada projektif testlerin kullanılması, araştırmayı kolaylaştırıcı bir etki olmuştur. Projektif testlerde testör bir üçüncüdür ancak asıl olay testi alanla test malzemeleri arasında geçmektedir. Testör,

hastaya yönergeyi verdikten sonra yazmaya ve gözlemlemeye başlar. Kartların kontrolü, cevapların kontrolü hastaya bırakılır. Bu durum da narsisistik kişilik bozukluğu tanısı almış katılımcıları narsisistik açıdan doyuran bir durumdur ve bu sayede kendilerini testlere daha kolay yansıttıkları düşünülmüştür. Araştırmayı kolaylaştıran diğer bir durum ise kartların sağladığı gizil içerikler, ruhsal bağlamlardır. Çünkü bir söylem çalışması yapabilmek için bağlamın bilinmesi gerekmektedir. Özellikle T.A.T. kartlarının belirgin bir ruhsal bağlama sahip olması ve yönergesindeki hikaye anlatılmasının istenmesi söylem çalışması yapmayı kolaylaştırmıştır.

Bu araştırmada fiiller, gramatik açıdan, dilbilgisi açısından ele alınmıştır. Fiillerin gramatik açıdan değişimlerinden kendi ruhsal ilişkilerini nasıl söylemde inşa ettikleri anlaşılmaya çalışılmıştır. Ancak belki de araştırmanın bir eksiği olarak bu çalışma, kullanılan fiillerin niteliği üzerinden de yapılabilirdi. Kullanılan fiiller kognitif fiiller mi? Eylem(act) odaklı fiiller mi? Bu nitelikteki fiillerle söylemde neler yapılmaya çalışılıyor? Şeklinde de bir çalışma yürütülebilir.

Andre Green'e (1983) göre narsisizm, ebeveynleri tarafından hayal kırıklığına uğrayan narsisistin kendini nesne olarak alıp kendi kendine yatırım yapmasıdır. Aslında bu bir hayatta kalma çabasıdır. Gelişimin erken dönemindeki bir fiksasyondan kaynaklanan bu durum aslında varoluşsal bir probleme de sebep olabilir. Bu durumdan kurtulmak için de benliğini bölen özne kendi içinde bir öteki yaratıp kendi kendine yatırım yaparak hayatta kalmaya çalışmıştır. Bu hayatta kalma çabasını dil düzeyine çıkarmasının yollarından biri de yukarıda bahsedilen fiil kullanımlarıdır. Dil, gerçekliği inşa eder. Bu şekilde de narsisist gerçeklik

içinde kendiliğini inşa edip kendisine yaşayabileceği bir alan oluşturmaya çalışmaktadır.

KAYNAKÇA

AKHTAR, S.: 2009

**Comprehensive Dictionary of
Psychoanalysis**, Karnac.

ANLI, İ.: 2010

Psikanalizde Narsisizm, Nobel Tıp
Kitapevleri, İstanbul.

ARKONAÇ, S. A.: 2012

**Sosyal Psikolojide İnsanı Anlamak:
DeneySEL ve Eleştirel Yaklaşımlar**,
Nobel Yayın, İstanbul

ARKONAÇ, S. A.: 2016

İnsan İnsan İçinde, Hiperlink, İstanbul.

BANGUOĞLU, T.: 2007

Türkçenin Grameri, Ankara, Türk Dil
Kurumu Yayınları, S.528.

BEAUGRANDE, R. & DRESSLER
W.: 1981

Introduction to Text Linguistics,
London: Longman.

BİON, W. R.: 1959

Complete Works, Cilt IV, Karnac,
Londra, 2014.

Burr, V.: 2012

Sosyal İnşacılık, Çev. Ed.: Prof. Dr.
Sibel A. Arkonaç, Nobel Yayın,
İstanbul.

- COOK, G.: 1989 **Discourse. Language Teaching: A Scheme for Teacher Education.** Oxford, Oxford University Press.
- ERTEN, Y.: 2015 “Tek Kişilik Balo: Narsisizm Üzerine Kuramsal ve Klinik Notlar”, Bağlam Yayıncılık, **ansıtma Psikopatoloji ve Projektif Testler Dergisi**, 24: 11-32, İstanbul.
- ESTİN, C. & LAPORTE, H.: 2003 **Yunan ve Roma Mitolojisi**, İstanbul, Tübitak Yayınları.
- EDİSKUN, H.: 1963 **Yeni Türk Dilbilgisi**, İstanbul, Remzi Kitabevi.
- EDWARDS, D.: 2008 “Discursive Psychology: The Production of Psychological Concepts in Everyday Talk”, **15. Ulusal Psikoloji Kongresi 2008 İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümü**, İstanbul.
- EDWARDS, D.: 2012 “Discursive and Scientific Psychology”, **British Journal of Social Psychology**, 51, 425-435.
- ELBİRLİK, T.: 2015 **Söylem Kuramı ve 16. Yüzyıl Siyasetnamelerinde Söylem Analizi**, Doktora Tezi, Ulusal Tez Merkezi, Tez no: 393766.

- FERRUTA, A.: 2012
“Continuity or Discontinuity Between Healthy and Pathological Narcissism”, **The Italian Psychoanalytic Annual**, 6:19-33
- FREUD, S.: 1905
“Three Essays on The Theory of Sexuality”, **The Standard Edition of The Complete Psychological Works of Sigmund Freud**, Vol.VII, The Hogarth Press and The Institute of Psycho-Analysis, London, 1974.
- FREUD, S.: 1911
“A Case of Paranoia Running Counter to The Psycho-Analytic Theory of The Disease”, **The Standart Edition of The Complete Psychological Works of Sigmund Freud**, Vol. 14, James Strachey, 1974.
- FREUD, S.: 1914
“On Narcissism: An Introduction” **The Standart Edition**, 14; 69-102. Hogarth Press, London, 1957.
- FREUD, S.: 1920
Haz İlkesinin Ötesinde, **Metapsikoloji**, Çev. Emre Kapkın, Ayşen Tekşen, İstanbul, Payel Yayınevi, s. 265-326.

- FREUD, S.: 1923
“The Ego and The Id”, **The Standart Edition of The Complete Psychological Works of Sigmund Freud**, Vol. 19, James Strachey, 1974.
- GENCAN, T. N.: 2001
Dilbilgisi, Ayraç Yayınevi, Ankara.
- GREEN, A.: 1983
La Mere Morte in Narcissisme de vie Narcissisme de Mort, Les Editions de Minuit, 2007.
- GREEN, A.: 2001
Life Narcissism, Death Narcissism. London, Free Association Books.
- GRUNBERGER, B.: 1956
The Analytic Situation and The Process of Healing in Narcissism. New York, IUP, 1979.
- GÜNEŞ, S.: 1997
Türk Dili Bilgisi, İzmir: D.E.Ü. Rektörlük Matbaası.

HACIEMİNOĞLU, N.: 1991

Türk Dilinde Fiiller, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

HAMILTON, E.: 2002

Mitologia, Varlık Yayınları, İstanbul.

HARRE,R., MOGHADDAM, F. M., CAİRNI , T. P., ROTHBART, D. ve SABAT,R.: 2009

“Recent Advances in Positioning Theory”, **Theory Psychology**, 2009 , 19: 5.

HENG RMEN, M.: 1999

Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü, Engin Yayınevi, Ankara.

HOLLWAY, W.: 1984

Gender Difference and the Production of Subjectivity, Methuen, London.

IMBESİ, L.: 1999

“The Making of a Narcissist”, **Clinical Social Work Journal**, 27/1.

JACOBSON, E.: 1964

“The Self and Object World”, **Intern University Press**, Newyork, s. 186-188.

KAHRAMAN, T.: 2009

Çağdaş Türkiye Türkçesi Dilbilgisi, Kanyılmaz Basımevi, İzmir.

KARAAĞAÇ, G.: 2019

Türkçenin Dil Bilgisi, Akçağ Yayınevi, Ankara.

KAYAALP, L.: 2013

“Yaşam Narsisizmi/Ölüm Narsisizmi: Bir, İki ve Sıfırın Hikayesi”, Bağlam Yayınları, **Psikanaliz Yazıları**, 27: 75-84, İstanbul.

KERNBERG, O.F.: 1975

Sınır Durumlar ve Patolojik Narsisizm, Çev: Mustafa Atakay, İstanbul Metis Yayınları, 2016

- KERNBERG, O.F.: 1976
Object- Relations Theory and Clinical Psychoanalysis, London, Jason Aronson Inc.
- KERNBERG, O.F.: 1992
Sapıklıklarda ve Kişilik Bozukluklarında Saldırganlık, Çev: Banu Büyükkal, İstanbul, Metis Yayınları, 2000.
- KLEİN, M.: 1946
“Notes on Some Schizoid Mechanism”, **Developments in Psychoanalysis**, Hogarth Press, Londra, 1947.
- KLEİN, M.: 1952
“Some Theoretical Conclusions Regarding the Emotional Life of the Infant” , **Developments in Psychoanalysis**, Hogarth Press, Londra.
- KLEİN, M.: 1957
Envy and Gratitude, Tavistock Publications, Londra.
- KOHUT, H.: 1971
Kendiliğin Çözümlemesi, Çev: Cem Atbaşoğlu, Banu Büyükkal, Cüneyt İşcan, İstanbul, Metis Yayınları, 1998.
- KOHUT, H. & WOLF, E.: 1978
“The Disorders of The Self and Their Treatment”, **Essential Papers on Narcissism**, U.S.A, New York University, 1986.

KOHUT, H.: 1984

How Does Analysis Cure?, Ed. A. Goldberg, P. Stepansky, Chicago, University of Chicago Press.

KORKMAZ, Z.: 2003

Türkiye Türkçesi Grameri, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları: 827.

LAPLANCHE, J. & PONTALIS J.B. : 1981

Vocabulaire de la Psychoanalyse, PUF, s.261

LASCH, C.: 1979

Culture of Narcissism, Newyork, Norton and Company.

LEOWOLD, H.W.: 2007

“Internalization, Separation, Mourning and The Super-ego”, **Psychoanalysis Quarterly**, 56: 1113-1133.

NACKE, P.: 1889

Die Sexuellen Perversationen In Der Irrenanstalt, Psychiatrie En Neurogish Bladen.

NASİO, J. D.: 2018

Psikanalizin Yedi Temel Kavramı, Çev: Özge Erşen, Murat Erşen, İmge Kitabevi, İstanbul.

- PADAR, P.: 2015 “Bir İmkansız Hal Olarak Narcissism”, Bağlam Yayınları, **Yansıtma Psikopatoloji ve Projektif Testler Dergisi**, 24: s. 49-59, İstanbul.
- PASCHE, F.: 1965 **Anti-Narsisizm**, Çev: Kristin Şeğikoğlu, İstanbul, 2019.
- PIRİM-DÜŞGÖR, B.: 2007 “ Anoreksia Nervoza’da Babalık İşlevinin Projektif Testlerle Değerlendirilmesi”, Doktora tezi, **Ulusal Tez Merkez**, 214198.
- POTTER, J.: 2012 “Re-reading Discourse and Social Psychology: Transforming Social Psychology”, **British Journal of Social Psychology** 51, 436-455.
- QUINODOZ, J. M.: 2017 **Freud’u Okumak: Freud’un Eserlerinin Kronolojik Olarak Keşfi**, Çev: Bahar Kolbay, Özge Soysal, Bağlam Yayınları, İstanbul.
- ROMAN, P.: 1997 **La mise en de la position du clinicien dans la pratique des épreuves projectives**, Le Cas Psychologique, Université de Toulouse- Le Murail, Presses Universitaires du Murail. Toulouse.

- RORSCHACH, H.: 1921 **Psychodiagnostic**, Bircher, Bern.
- ROSENFELD, H.: 1965 “ On the Psychopathology of Narcissism: A Clinical Approach”. **Int. J. Psycho-anal**, 45: 332-337.
- ROSENFELD, H.: 1971 “ A Clinical Approach to the Psychoanalytic Theory of the Life and Death Instincts: An Investigation into the Aggressive Aspects of Narcissism”, **Melanie Klein Today**, Volume 1: Mainly Theory, London, Routledge, 1988.
- ROUSSILLON, R.: 2004 “L’intersubjectivite. L’inconscient et le Sexuel”, **Le Carnet PSY**, 8, 94, 22-28.
- SEGAL, H.: 1983 “Some Clinical Implications of Melanie Klein’s Work- Emerge From Narcissism”, **International Journal of Psychoanalysis**, 64: 269-176.
- SOYKAN, Ö. N.: 2006 **Felsefe ve Dil: Wittgenstein Üzerine Bir Çalışma**, Bilge Kültür Sanat, İstanbul.

- STEİNER, J.: 1987 “ The Interplay Between Pathological Organizations and the Paranoid-Schizoid and Depressive Positions”, **International Journal of Psychoanalysis**, 68.
- STEVENS, R.: 1996 **Understanding The Self**, London: Sage Publication.
- TEKELİOĞLU, O.: 1983 “*Bir Lacan Okuması*”, www.felsefeekibi.com ,11.08.2007.
- TUNABOYLU-İKİZ, T.: 2001 **Rorschach Testinin Psikanalitik Yorumu**, Bağlam Yayınları, İstanbul.
- TUNABOYLU-İKİZ, T.: 2013 **Rorschach Testinin Psikanalitik Yorumu- I; Kodlama ve Uygulama**, Bağlam Yayınları, İstanbul
- TUNABOYLU-İKİZ, T.: 2017 **Rorschach Testi: Psikanalitik Yorum Kodlama ve Uygulamalar**, Bağlam Yayınları, İstanbul.

- TYSON, R. L.: 1983
“Some Narcissistic Consequences of Object Loss: A developmental view”, **Psychoanalysis Quarterly**, 32: 205-224.
- VAN DIJK, T. A.: 1997
“Discourse As Structure And Process”, **The Study of Discourse**, London: Sage Publication, pp.1-35.
- VOLKAN, V.: 2007
Özsevinin Dokusu, Halime Odağ Psikanaliz ve Psikoterapi Vakfı Yayınları, İzmir.
- VYGOTSKY, L. S.: 1962
Thought and Language, Çev. E. Haufmann and C. Vakar, Cambridge: MIT Press.
- WHITE, M. T.: 1980
"Self Relations, Object Relations and Pathological Narcissism", **Essential Papers on Narcissism**, U.S.A, New York University, 1986.
- WINNICOTT, D. W.: 1960
“Ego Distortions in Terms of True and False Self”, **Object Relations Theory and Practice**, London, Jason Aronson Inc. 1997.
- WINNICOTT, D. W.: 1965
“The Maturation Processes and the Facilitating Environment: Studies in the Theory of Emotional Development” **The International Psycho-Analytical Library**, 64:1-276. London, The Hogarth Press.

WİNNİCOTT, D. W.: 1971

Playing and Reality, London:
Routledge.

WİTTGEINSTEIN, L.: 1969

Philosophische Grammatic. Basil
Blackwell, Oxford.

WİTTGEINSTEIN, L.: 1978

Philosophical Investigations, Basil
Blackwell, Oxford.

WİTTGEINSTEIN, L.: 2013

Tractatus Logico-Philosophicus , Çev.
Oruç Aruoba, Metis Yayıncılık, İstanbul.

EKLER

EK 1

ÖNGÖRÜŞME FORMU

-Ad- Soyad:

-Yaş:

-Psikiyatriye başvurma sebeplerinizden bahsedebilir misiniz?

-Çocukluğunuzdan bahsedebilir misiniz? Nerelerde nasıl bir çocuk geçirdiniz?

-Ebeveynlerinizden bahsedebilir misiniz? Ebeveynlerinizle ilişkiniz çocukken nasıldı şimdi nasıl? Kendi aralarındaki ilişki nasıl?

-Babanızla ilgili bir çocukluk anınızı anlatabilir misiniz?

-Annenizle ilgili bir çocukluk anınızı anlatabilir misiniz?

-Kardeşiniz var mı? Varsa siz kaçınıcı çocuksunuz? Kardeşlerinizle aranız nasıl?

-Eğitim durumunuz nedir? Eğitim hayatınızdan bahsedebilir misiniz?

-Mesleğiniz nedir? Mesleğinizden bahsedebilir misiniz?

-Evli misiniz?/İlişkiniz var mı? eşinizden/ sevgilinizden ve ilişkinizden bahsedebilir misiniz?

-Sizi etkileyen veya unutamadığınız bir çocukluk anınız varsa anlatabilir misiniz?

-Sizi etkileyen veya unutamadığınız bir rüyanız varsa anlatabilir misiniz?

EK 2

ÖRNEK RORSCHACH TESTİ PROTOKOLÜ

Yanıt	Anket	Kodlama
KART 1 İki tane kartal görüyorum. (gülüyor) kartal kuş mu Kuş işte ağacın dalında. İlk önce gördüğüm o. Dalda bir yerde işte konmuş havaya doğru bakıyorlar ağızlarını açmışlar (gülüyor) çok farklı bir şey mi var burda?	Yani kartal mı kuş mu? Kanatlarını açmış ben bunu görüyorum :)) acaba farklı bir şey mi var? Çok merak ettim doktor bey neydi o?	G F+ A G F+ A
KART 2 Burda yine iki ayı ele ele vermiş böyle. Dizlerini birbirlerinin yanına yaklaştırmış. Ayıların birinin gözünü görüyorum sanki. Sanki biri diğerine diz çökmüş gibi. İkisi birbirine diz çökmüş. Karşı karşıya bakışıp elleri havada dizlerini büzmüşler. Budur.	Gördüklerim. Yani kaba taslağını görüyorum net değil. Hiçbir şey benzemiorsa bile bir resimde fırça izi. Ortada da kalp var sanki. Bir şekil olmuş kalp şekli olmuş :))) bu. Vardır bunun bir anlamı.	G F+ A

Yanıt	Anket	Kodlama
KART 3 Bunları yapmışsınız işte bir şeyler gözüküyor. Bu iki insan sanki. Su mudur önlerindeki ellerini mi koymuşlar içine. Çok bir şeyi benzetemiyorum. Ama insan kafasına benzetiyorum en yakın. Yoksa yine mi kuşa benzetiyorum. Yanlarına da kalp mı yapmışlar. Bunlar da kaba taslak sincap gibi kırmızılar da.	(?) Yani şurda bir insan gibi kuş da diyebilirim. Şurda leğen gibi bir şey var var. Şurda oturuyorlar. Gördüğüm bunlar :)) başkaları da başka bir şeyler görüyor dimi hocam. Ama kuş mu acaba karşılıklı kanatlarını suya mı koymuşlar. (?)Sevgiyi ifadesi, her iki tarafta da kalp. (?)E bunlar da sincapa benziyor sanki. En çok benzeteceğim şey. Ama bu kuyruğu hariç. Kafam bazen çok dalgın oluyor. Bir şey düşünüyorum hop başka yere gidiyor. Bazen namaz kılıyorum mesela namaza başlamışım bu aralar. Namaz kılıyorum dua ediyorum aklım başka yere gidiyor. Beynim çok çabuk dalgalanıyor konudan konuya atlıyor beynim	D F+ H/ nesne D F+ A D F+ A D F+ A
KART 4 Bir canavar mı bir ağaç mı bir ağacın üzerinde bir canavarmış gibi konmuş. Ayakları bunlar, şura sanki kollarını açmış şurası suratı. Çok mu kötüyüm doktor bey canavar falan görüyorum :))	Gördüklerim gibi görüyorum ben. Baksana şunları ayakları gibi görüyorum şunları kolları gibi görüyorum. Ayakları gibi görüyorum ben bunları. Bööyle gelir ya hani. Şu sanki ağaç mıdır artık onun gövdesi midir. Şu da sanki kafası gibi tüylü görüyorum.	G FE (A)/ Bitki

Yanıt	Anket	Kodlama
KART 5 Ay ben hep kuş kartal falan görüyorum:))) şeyleri var antenleri var , kulakları var böyle :) ne derlerdi buna, timsah değil yarasa bu. Yarasa gibi bir şey bu.hıhı bu. Evet yarasaların kanatları uzun oluyor dimi. Sinek değildir.	Kanatlar antenler şurda kafa görüyorum. Şurda da galiba ayakları olarak görüyorum. Kanatların büyüklüğü uzun olduğu için.	G F+ A
KART 6 Akciğer grafiği görüyorum sankii :)) Bir şeyin üstüne konmuş gibi İnsan iskeleti mi görüyorum acaba. Yok. Yine bir kuş, bunları bilerek mi yapıyorlar acaba hep de kanatları açık konmuş.	(?)Böyle şeyler var şurda damar şeklinde şeyler var. Şunlar sanki akciğer parçacıkları gibi. Amaan çok farklı bir şey bu. (?)Yine burda bir hayvan cinsine de benziyor. Akciğerden hayvana da dönüşebilir. Bi baykuş tipi de var. (?)Bu. Annem şimdi çatladı dışarıda. Biz zaten üçümüz hayatı birlikte paylaşıyoruz. Yeğenim annem ben. Annemin tek kızılım çünkü. Annem 27 yaşında dul kaldı hacca gitti ev yaptı. Bak benim böyle sıkıntılarım var konudan konuya atlıyorum. (?)Şurda kanatları var ya şunu da başı görüyorum. Kanatları var kocaman. Şurda da göz ve ağız görüyorum baykuş mu canavar mı	G F- Anat D F- A Dd F- Anat Dd F- A
KART 7 Valla pek bir şey görmüyorum. Bir şeye benzet dediğin zaman yine bir kuşa benzetirim. Bir şeye benzet dediğinde akciğer grafiğine benziyor şu altı. Kuşlar sırtlarını birbirine dönmüşler.	Şu kafaları gibi görüyorum, gözü gibi görüyorum. Sanki bir şeyin üstüne konmuş yine bir şeyin üstüne konmuş. Gölgeli gölgeli yine ikiye bölünmüş. Filmlerde görüyoruz ya.	G F- A G F- Anat

Yanıt	Anket	Kodlama
KART 8 Çok komik ya :)) ayı bir iskeleye tırmanıyor gibi. Ya şurda iki tane ayı görüyorum:)) ayaklarıyla tırmanıyorlar sanki bir iskeleye. Bu iskelenin bayrakları gibi. Hani iskelenin bayrakları olur ya pardon geminin geminin bayrakları. Gemiye tırmanıyorlar gibi.	Yine ha şurda kuyruğu, sanki tırmanmaya çalışıyor gibi. Başka bir hayvana da benziyor. Bir ayağı yerde sanki. Tırmanmaya çalışıyor. Şurda sanki ellerini veriyor bu da hadi gel. Elini tutmuş mu tutmaya çalışmış.	G F+ A/ Nesne
KART 9 Bir şey görmüyorum. Çok istiyosan tavşana benziyor. Sırtı dönük. Ben annemle böyle yatıyorum ona mı benziyor :)) bir tavşan var sırtı dönük. Şu kulaklarından uzun uzun. Nedense yüzünü görebiliyorum sanki.sincapa da benziyor. Yine bir şeye konmuşlar sırt sırtalar. Bir ağacın dallarında. Şu insanların akciğer grafiğine benziyor. Şu boğazı şurası orası.		G F- A G F- Anat
KART 10 Eyfel kulesi gibi bir şey bu. Burda böcekler sanki saldırmışlar. Bacakları burası. Elllerinde meşale sanki yeşil yeşil Burda da kuş mudur nedir iki tane bu şeyin üzerine konuyor. Burda yine kadın figürü mü ne var. Şurda karşılıklı. Bunlar.	Sanki siyah beyaz gibi eyfel kulesi gibi. Görüntü olarak ona benzetti. Yarasa değil de kırkayak ellerinde meşale yeşil yeşil, şurda kadına doğru basen bölgesini etek bölgesini kadına benzetiyorum. Gövdelerinin şu kısmı. Başının şu kısmını gagaları gibi görüyorum.	D F+ Mimari Dd Kan A/Nesne/ H D F+ A

EK 3

ÖRNEK TEMATİK ALGI TESTİ (T.A.T) PROTOKOLÜ

KART 1: ya sanatla olan hiçbir şey kötü sonuçlanmaz yani. Sanatla olan hiçbir şey kötü sonuçlanmaz yani eminim. Kendisi için kötü sonuçlansa bile kendisinden sonrakiler için mutlaka ama mutlaka iyi sonuçlanacaktır. Gerçi şey falan da vardır da niçe, niçe vardır ya onun öldürmeyen şey şey vardır yani üstün insan süpermen, sonra hitler onu gördü holokost yaptı falan yani öyle kötü şeyler de var ama genel olarak söylüyorum . yüzde 90.

KART 2: çok güzel bir şey ya bu. Acayip güzel. Ya bi burda ne görüyorum ya. Mutlu bir aile var tarımdan geçimini sağlayan bir aile. Çiftçilik yapıyor bir yandan da okula giden bir kadın var. Yani kadının iki yolu var ya ev kadını olacak ya da kariyer kadını olacak bundan böyle bir şey görüyorum yani. Ya iyi bir anne ya da bir okula gidip kendini eğitime ne bilim şeye adayan bilime adayan bir kadın olacak. Ama erkek sanki burda kadına şey için anne olmasını her zaman daha çok isteyen kişiymiş gibi. Bunun dışında doğa yani doğanın güzelliğini görüyorum. Ama kadınların ikisinin de yüzünde mutluluk görüyorum yani. İkisi de o yolu seçse ama anne olduğu zaman daha huzurlu şey olduğu zaman daha kararlı bir duruş var. Evet. Evet. Bir de şey sanki anne olduğu zaman aile hayatıyla doğayla daha bir bütünleşmiş ama bilime ve eğitime odaklandığı zaman sanki ona sırtını dönmüş biri, bir şey görüyorum yani. Erkeğe ve doğaya sırtını dönmüş kendini bilime yönlendirmiş bir kadın yani. Yani daha bir yalnızlığı seçmiş. Öbür türlü daha bi bütünleşmiş. Normal Sosyal hayatla daha bir bütünleşmiş. Anne olduğu zaman sosyal hayatla daha bi bütünleşmiş bir kadın var. Bunu görüyorum yani bu kadar. Belki daha anlatabilirim yani.

KART 3: bir hikaye. Bu bir çocuk herhalde kadın mı yoksa yorgun biri. Belki histeri falan geçiriyor görüyorum ya da bir nöbet. Ya da ağlıyor. Ya bitkin bir insan görüyorum çok yorgun. Belki cezaevinde olabilir ya da bir tabut başında da olabilir. Ağlayan bir kadın yani. Yani sanki bir şeylerden sanki şey yapıyor bir şeylerden sanki saklanıyor gibi. Bir şeylerden sanki böyle kendini kaçırıyor gibi. Bu yani bunu görüyorum bir şeylerden sürekli şekilde uzaklaşıp kendini yalnızlığa bırakan biri yani. Belki de şu Tabutsa eğer ordaki kişiye şeyini görüyor ona olan bağlılığını ve ona olan ihtiyacını görüyor. O kişiye olan ihtiyacını görüyor olabilir. Onun dışında boş bir odada yani. Bilmiyorum yani o kadar.

KART 4 : çok zarif bir kadın görüyorum ya. Acayip zarif bir kadın. Aşık kadın. Çok da özgüvenli bir erkek görüyorum yani çok özgüvenli bir erkek. Ya genel sanki kadının erkeğe sanki bu gösterdiğiniz portrelerde kadın erkeğe sanki muhtaçmış gibi bir portre var gibi. Kadın erkeğe muhtaçmış gibi. Normalde böyle düşünmem yani kadın da erkek de eşit derece muhtaçtır yani. Bir ev ortamı, mutlu bir aile tablosu görüyorum. Belki pazar kahvaltısı sonrası çekilmiş olabilir yani. Şu aynada ya da dışarda başka bir kadın daha var. Orda bir mektup var. Adamın galiba gözü dışarıda ama kadın ona aşık galiba. Belki de karısı, adamın gözü dışarda. Belki de adam o kadınla mektuplaşıyor falan. Mutlu bir aile tablosu dedim ama şu kadını görmemiştim görünce fikrim değişti. Kadın erkeği evinde tutmaya çalışıyor ama erkek galiba daha başka kadınlar veya gece hayatı var. Birazcık hovarda bir erkek yani. Kadın da ailesini belki evini bir arada tutmaya çalışan ama gücü bunu yetmeyen biri yani sadece cazibesıyla falan bunu elde etmeye çalışıyormuş gibi. Ama normalde birbirine çok yakışan bir çift yani. Fiziksel olarak çok yakışan bir çift ama demekki karakter olarak bir sıkıntı var yani. (?) bilmiyorum kadın çok çaresizmiş gibi geliyor yani. Adam nasıl isterse öyle sonuçlanır gibi. Adamı tutmaya çalışıyormuş gibi

ama adam hiç dönecekmiş gibi bakmıyor yani gözü direk orda. Hmm garip. Çok güzel fotoğraf ya. Hakkaten müthiş fotoğraf yani. Bayıldım. Çok güzel fotoğraf. Hakkaten müthiş.

KART 5: Ya burda, burası bi şey gibi bir şey çalışma odası diyim. Çok çalışan bir erkek var büyük ihtimalle. Yine kadın erkek olayından gidiyim. Çok çalışan bir erkek var. Kitap okuyan orda zamanını geçiren. Kişisel gelişimle alakalı büyük ihtimalle orda kendini geliştirmeye çalışan bir arkadaş. Kadın onu durumunu kontrol ediyormuş gibi. Nasıl ne yapıyor diye hani arada bir göz ucuyla bakılır ya kapıyı açıp. Sanki adamın orda ne yaptığına bir bakım der gibi bunun dışında bir şey görmedim. Bir yandan adam kitaplıktan birkaç tane kitabı kesin almış adam kesin kitap okuyor. Hani orda vazo şey var büyük ihtimalle bir sandalyede oturmuş kitap falan okuyordur. Hani böyle şey olur ya dıtdıt ses çıkaran sallanan sandalyeler. Kadın da onu kontrol ediyormuş gibi onun dışında bir şey göremedim. Onun dışında düzenli bir ev yani düzenli bir ev var burda. Ama negatif bir şey görmüyorum dediğimde ne gatif bir şeyi aramış oluyorum dimi? NS? Adam içerde kitap okuduğunu görünce kadın gider yemek yapmaya falan başlar herhalde, günlük işlerini yapmaya devam eder. Adam da kitap okumaya devam eder. Adamı kitap okuyormuş gibi şey yaptım belki gaste okuyordur. Ya da belki de adam bir enstrüman çalıyordu kadın onun sesine gelmiştir. Ya da adam çocuklarıyla oynuyordur kadın ona bakmaya gelmiştir. Kadın mutlaka bir şeye bakmaya gelmiştir yani.

KART 6BM: Anne ve oğlu bu. Annenin yaşlanması. Yani çocuğun hiçbir şey yapamaması. Ya hayatın gerçeği yani. Herkesin yaşadığı bir şey bir yandan da şöyle bir şey sonuçta şey derler ya beraber vakit geçirebiliyorsun sonuçta. 50 yaşına kadar gelebildiysen yine erken yaşta annesini kaybedenlere oranla daha şanslısındır yani. Hani üzülmemek zaten elde değil. Yani annenin yaşlanması babanın yaşlanması zaten üzücü. Hani

zamanında bir gücün, erkin sahibi belki dünya onların etrafında dönecek zannediyorsun falan, seni koruyup kollayan kişilerin artık elden ayaktan düşmesi üzücü. Burda da onun üzüntüsü var sanki biraz ben onu görüyorum yani. Ama yapacak bir şey yok çaresizlik de var yani. Ölüm görmüyorum yani. Kadında şey görüyorum ya ben zaten unumu eledim eleğimi astım ben zaten elimden gelen her şeyi sonuna kadar yaptım bundan sonra benim yapacağım bir şey yok. Her şeyi de sizler için yaptım gibi bir bakışı var kadının. Klasik anadolu annelerinde olur ya şey, tevazu yani her şeyi yapmıştır ama yine de yani o tevazusundan bir şey kaybetmez yani. Kadının anadolu kadını gibi giyimi kuşamı öyle değil ama o bakış evrenseldir yani. Giyimle kuşamla alakalı değil. Anne yani güney amerikadaki anne de afrikadaki anne de türkiyedeki anne de de o bakış aynıdır yani evladına karşı onu söylemeye çalışıyorum. (peki NS?) dediğim gibi yani ölüm nasıl sonuçlanırsa öyle yani. Ölüm görmüyorum dedim ama nasıl sonuçlanır diye sorduğunuz için. Sonuçlanma ihtimali her şekilde aynı. Ayrılık vardır yani. Ama netice itibari ile tekrar birleşme vardır yani. Tekrar bir araya gelme.

KART 7BM: Bir baba var. Yine her zaman çocuğu için her şeyi yapmış. Başarmış başarmamış ama elinden geleni yapmış yani. Ve artık bir şeyleri çocuğundan bekleyen. Büyük ihtimalle her baba ister bunu yani. Çocuğunun bir şeyleri başarmış olarak görmek. Yaşlanmış tabi.çocuk da elinden gelen her şeyi yapmaya çalışıyor. Zamanla bir şeyler olacak diye düşünüyor. E tabi ufak tefek mahcubiyet baba oğul arasında olabilir yani ama sonuçta baba oğuldur yani. Ben şeyi de gördüm mesela benim kuzenim rahmetli oldu, onun babasıyla pek arası yoktu. O mesela rahmetli olduğu zaman babasının ne hale geldiğini gördüm yani. O yüzden türk babalar fazla şey yapmaz yani fazla evlat sevgisini göstermez ama sevdiğinden emindir yani evlat da babasının onu sevdiğini bilir. Çok ağır bir sıkıntısı yoksa sağlıklı bir babadan bahsediyorum mutlaka ve mutlaka evladını sever. Abim mesela çok

iyi bir baba. Gerçi çocukken herkes iyi babadır ya. Büyüdüğü zaman görmek lazım. Abim mutlaka başaracaktır çok şey bir insan da çok disiplinli bir insan. Onun dışında sahiplenici bir baba görüyorum ya. NS? Resme göre mi? Şey ya bilmiyorum ya nasıl sonuçlanır. Bunu zaman gösterir. Ama Allah büyüktür yani.

KART 8BM: bu kadavra ya. Gerçi kadvraların yüzü düz olur bildiğim kadarıyla. Yok bu da düz. İnceleyen bir hekim heyeti var. Ölüm sonrası şey yapıyorlar... belki tüfikle vurulmuş bir adam var. Tüfikle vurulmuş bir adam işte şey yapıyorlar. Şu da doktor herhalde. Şu çocuk doktorun gençliği olan olabilir. Ordaki kadvrayı açan doktor. Çok böyle bir ameliyathane ortamı yok ama belki de şey yapıyorlar adam ölmemiş son bir can havliyle adamı şey yapıyorlar çünkü çok ameliyathane ortamı yok yani. Şu çocuk da doktorun gençliği olabilir yani. Çocukta çünkü kararlı bir bakış var yani. Bunun için doktor olmuş gibi yani son anda bir insanı kurtarmak yada bu bir kadvraysa bundan sonraki insanlar için en azından tıbbi bir netice söyleyecek yani. Hani ne derler kadvraların sonucu çıkar ya. Yani en azından sonraki insanlar için bilim adına bir şeyler yapacak. Yani mutlaka dünyaya kalıcı bir şeyler bırakıcam yani. Acil bir durumsa adamı kurtarıcam. Acil bir durum değilse bundan sonraki nesiller için olumlu şeyler bırakıcam bakışı var. Ya her türlü pozitif sonuçlanmalı çünkü kararlı bir hekim varsa mutlaka ve mutlaka ordan en iyi sonuç çıkacaktır. Eğer kadvraysa bilim için en iyi sonucu alır değilse yaralıysa onu kurtaracaktır yani.

KART 10: Yaşlı mutlu bir aile ya. Beraber yaşlanmışlar karı koca. Mutlular yani. Beraber geçirdikleri zamandan pişman değiller. Huzurlular yani. Bundan sonrası için de hani ne kadar zamanları kaldıysa yine beraber geçirmeye istekli bir karı koca. Böyle bir yazlık evi var büyük ihtimalle bunların. Yazlık kışlık fark etmez deniz kenarı bir evleri var maddi

durumları yerinde günlerini beraber geçiriyorlar. Arada akrabaları geliyordur. Arada bir dost. Çocukluklarını büyük ihtimalle iyi bir şekilde okutmuşlar evlendirmişler. Onların da kendine ait bir aileleri var. Daha dikkatli bakınca daha garip şeyler de görüyorum aslında ya. Şimdi mesela daha farklı bir şey gördüm. Şimdi mesela gördüğüm ağızları yok ya mesela oradan daha imgesel bir şey çıkartılabilir. Normalde birbirleriyle çok iyiler normal şartlarda birbirlerinden sakladıkları bir sürü şey var. Birbirlerinden sakladıkları bir sürü şey var ama birbirlerine de muhtaçlar yani. Çünkü sarılmaya ihtiyaçları var. Ama normalde birbirlerine söylemedikleri bir sürü gerçek şey varmış gibi yani. Böyle daha derin bakınca böyle görüyorum. Ama dediğim gibi normalde ilk bakışta şey görünüyor. Şöyle baktığın zaman da kulaklarını da birbirlerine kulaklarını da kapatmışlar. Artık birbirlerinin söylediklerine o kadar şey yapmıyorlar ki o güven de kaybolmuş. Garip bir foto ya. Mükemmel bir foto ya. Bunları nerden aldınız. Keşke ben de bunlardan elde etsem de devamlı baksam ya. Mükemmel. Ben normalde meraklıyım tabloları eski rönesans dönemine karavacyo falan var ya bizde resim sonradan gelmiştir de. Benim telefonumda da vardır ya açık olsa gösterirdim de. Mükemmel tabloları çok severim. Yani bu ilk başta çok pozitif bir foto gibi geldi ama sonradan acayip negatiflikleri hissettim diyebilirim yani.

KART 11: Bu nasıl bir şey ya. Ya orda bir geçit var. Sarp bir geçit. Bir yerden bir yere gitmek zorunda olan insanlar var yani. Bir şeyi de götürmek zorundalar galiba bir şeyleri de götürmek zorundalar. Mostar köprüsü gibi ya.şurası mostar köprüsü ama mostar köprüsünün etrafında böyle dağlık alanlar yok. Hani böyle yüzüklerin efendisinde hobbit falan şey olur ya. Böyle bir yere gitmek zorunda olan ve o gitmek zorunda olduklara yere gitmek için bir takım emek sarf eden insanlar var. Onun dışında kayalık bir arazi var. Bayağı şey yapması analiz etmesi zor bir fotoğraf ya. Bir de siyah beyaz olduğu için çözümlemekte zorlanıyorum ama tam olarak ne olduğunu

anlayamadım. Şurda da mağara gibi bir şey var. Mağaradan aşağıya doğru kayan bir şey var. Sanki orda şey olmuş da olabilir ne derler heyelan meyelan olur ya. Normalde böyle arazilerde olmaz toprakta olur ama sanki o kayalar yukarıdan aşağıya düşmüş gibi. Adam da orda mahsur kalmış ya da mahsur kalmamış ordan geçecekken o kayalıkları görmüş ama o uçurumun kenarından geçmek zorunda olan ve geçirmek zorunda olduğu bir şeyler olan bir adam var yani.NS? adam zaten yolun çoğusunu geçmiş biraz daha çaba harcayıp köprüyü geçmesi lazım. Resmin geri kalanı yok ama. Belki yolun sonusunda canavar var. Hani yüzüklerin efendisinde örümcek falan vardı ya. Belki yolun sonunda acayip bir şey var yani. Ama yolun çoğusunu geçtiyse elinden geleni yaptıysa artık onun yapacak bir şeyi yok demektir yani.

KART 12BG: çok güzel fotoğraf ya acayip güzel bir fotoğraf. Sandal çok güzel bir nehir kenarında ağaç yani .huzur dolu bir ev. Şuraya yakın bir evim olsun isterdim yani. Şöyle yani Babam daha çok köyü ister. Burdaki ev de bunun gibi bir şey de babam da mesela sürekli bahçeli, köyde mesela bağ bahçeyi çok sever gitmek ister. Ben mesela köyü çok sevmem. Ama bu şöyle bir ev. Çok güzel olurdu sevdiğin insanlarla şöyle bir bahçe, mükemmel bir şey insan ister zaten.tabi maddi bir sıkıntın olmayacak yani dünyaya ait herhangi bir şeyin olmayacak. Sadece gidip orada maneviyatı yaşamak, gidip sadece kitabını okuyup geliştirmek adına bir şeyler yapabilmek güzel olurdu yani mükemmel bir şey. İnsan ister zaten, böyle bir ağaç yapısı olarak böyle insanın üstünü kapatan ne bilim çok güzel yani. Hikaye dediniz mesela negatif bir şey geldi mesela aklıma. Bir adam varmış, hani adam şey yapacak belki balığa çıkacak. Ama gelememiş yani. Gelememiş. Ve orası öyle kalmış. Adam belki bir işi çıkmış belki farklı bir meşgalesi var. Yani o normalde kendine ayırması gereken vakti bir türlü ayıramamış yani öyle söylüyüm. çünkü hayat yoğunluğundan dolayı. Belki bir eşi dostuyla lakalı sıkıntısı var ve gelememiş yani. Kalmış orası öyle.

Ama bozulacak bir yer değil yani orası kalsa da öyle duruyor yani. Ümit var yani haftaya tekrar gelebilir şu anlık gelememiş.

KART 13B: çok güzel bir fotoğraf. bu şey ya babamın bir tane fotoğrafı vardı dedesiyle beraber 4-5 yaşındayken fotoğraf çekmişler 1960larda çekmişler onun böyle değişik bir versiyonu babama da benziyor çocuk:) 1960 yıllarında bir ahır girişiydi gibi ya. Yada o çocuğun o zamanki şartlarda, Maddi şartları da kötü çocuğun, ama hayata tutunması gerekiyor çocuğun.öyle bir çocuk görüyorum. Yani başarabilecek bir çocuk başarabilecek. Ama başarmak için ordan çıkmak zorunda. Zaten o ahıra ve Köy ortamına sırtını dönmüş zaten. Şehre doğru gelmek zorunda olan bir çocuk görüyorum. Gerekirse yalın ayak gelecek. Ya orda normalde büyük bir gelenek var, orda bırakıp geldiği şey büyük bir gelenek. O ahırın büyüklüğü çocuğun küçüklüğü onu belirliyor zaten. Çok büyük bir geleneği bırakıp yalın ayak dahi olsa hayat şartları dolayısıyla ya da nebilim o gelenekten koparak, yepyeni belki çok daha büyük bir dünyaya, alışık olmadığı bir dünyaya gelen bir çocuk var yani. Çocuk zaten kararlı yani bakışlarından falan belli bu çocuk başarır yani başaramama şansı yok. O başaramazsa ondan sonraki nesiller mutlaka ve mutlaka başaracaktır yani. tekrar geri oraya döneceğini zannetmiyorum. Geleneklerden kopuş gibi bir şey. Belki istemiyor ama zorunluluklardan dolayı geleneklerden kopuş gibi bir şey.

KART 13MF: adam kadına çok değer verdiğini söyleyemem. Adam işe gidiyor ya da hukuk tasfiye ediyor. Hukuk tasfiye ediyor da suç ve ceza aklıma geldi. Değer veriyor olsa mutlaka ve mutlaka üstünü örter belki dönüp örtecektir de. Bi birliktelik yaşamışlardır veya belki de sarılıp uyumuşlardır bilmiyorum da. Adamın kalkıp gitmesi lazım ama zor yani belli yani yüzü uykulu. ama gitmek zorunda belki kadın için gidiyor. Çünkü masanın üstünde kitaplar var. Kadın için bir şeyler yapmaya çalışan bir

erkek görüyorum. Ama bu tabi ki zaman zaman da olsa bu onu zorluyor.ya kadını burda çok basitleştirmişler kadın normalde bence böyle değil. Ya kadın normalde erkek için en büyük motivasyon unsurlarından birisi yani. Aşk insanı büyütür öyle söylemek istiyorum. Gerçi insanlık hali belki aşık da olsa sabah kalktığında böyle bir hal almış olabilir. Ama gerçek anlamda aşıkta yüzünü öyle eşkitmez yani o kadın için. Anlatabiliyor muyum? Bunların ilişkisi çok uzun sürmez.ben sadece cinsel tatminle ömür boyu böyle 20 senelik 30 senelik ilişkiler kurmak çok zor onu söylemeye çalışıyorum. Ya da bir aileyi yönetmek sadece cinsel tatminle mümkün değil. O başka bir şey yani ruh örtüşmesiyle ilgili. Bedensel tabi ki önemli ama asıl önemli olan ruhun örtüşmesi bunu demek istiyorum. Bu. NS? Bunlar beraber daha uzun zaman beraber olmazlar bir yerde kopar yani. Burda kadına saygısızlık görüyorum ben ya.

KART 19: şimdi bir ev var. Göl kenarında bir ev var. Evin içi dışarıdan görülebiliyor. Bacası tüten bir ev karlı bir yer burası. Evin içinde garip unsurlar var mesela hani laik bir ev burası. İnançlara ne bilim şeylere Saygı var yani. Adam isterse sofî olur. İsterse mesela son derece seküler olabilir. Ama mesela dışardan da görülen, dışardaki insanların gözlemlediği bir ev burası. Belki dışardaki insanlar kınamak için bakıyordur. Bazısı mesela ibret almak için bakıyordur bazısı mesela örnek almak için bakıyordur. Özgür düşüncenin olduğu bir ev yani. Onun dışında çok anlam veremedim ya. Sanki böyle bi o bakanların üzerinde bir güç var eninde sonunda iyiye iyiye yönlendirecek kötüyse o kötülüğün cezasını verecekmiş gibi bi güç var da. Zaten hepsini görüp şey yapanın üstünde de bir güç öyle söyliyim. Allah da olabilir yani orda gördüğüm şey Allah değil ama imgeleştirdiğim için söylüyorum. Hani herkes yaptığının karşılığını alır olayı var ya. Ama Evin içindekiler iyi durumdalar sıkıntıları yok yani. Dışarıdakilerin de çoğunluğu iyi ama illaki içlerinde kötü olanları da var. Ya nebilim bi şeytan bi tanrı şeyi gördüm ya. Allah sığındığın zaman seni kötü olandan korur yani.

KART 16: Ben mi çizeceğim? Kendime mi ait? Ya ben beyaz sayfalarada genelde beyaz şeyler görürüm. Bir çocuğun doğuşunu düşünüyorum. Bir çocuk nasıl ki doğduğu zaman tertemizdir beyaz sayfalar da tertemizdir. Üzerine dolduracak şey insandır. İnsanın aldığı kararlardır diye düşünüyorum. Hepimiz kendi yaptıklarımızla. Mesela bir sayfa kararıyorsa o mutlaka ve mutlaka insandır kendisidir. E şimdi kendi yaptıklarımızdan kendimiz sorumluyuz. Beyaz sayfanın bir suçu yok yani. Çok yanlışlarından dolayı çok temiz sayfası karartan insanlar gördüm yani. Daha yaşım çok yok ama bayağı çalkantılı zamanlar geçirdim yani. Bir yerde Allah yine yardım etti. Bugün hala hayattayım bir şekilde devam ediyorum. (?). hikaye nasıl anlatmalıyım ki. Ya bembeyaz yeni doğmuş bir çocuk var.

EK 4

T.C. İstanbul Üniversitesi

Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Sizi İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Tevfika Tunaboşlu İkiz danışmanlığında Nebil Bozyigit tarafından yürütülen “Narsistik Kişilik Bozukluğu Tanısı Almış Kişilerin Projektif Testlerde Kullandığı Fiiller İle Kendini Değerlendirme ve İfade Etme Tarzları Arasındaki İlişki ”başlıklı yüksek lisans tez çalışmasına davet ediyoruz. Bu araştırma ruhsal bir patolojiye sahip kişilerin projektif testlerde kullandığı fiillere bakarak bu fiilleri kullanım şekilleri ile ruhsal işleyişlerini, testin sunduğu bağlamda nasıl inşa ve icra ettiklerini anlamayı amaçlamaktadır. Araştırmada sizden tahminen 2 saat ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda tahminen 6 kişi katılacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Görüşme bilgileri yalnızca görüşme esnasında yazılan notlar aracılığıyla edinilecektir. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. İletişim bilgileriniz ise sadece izninize bağlı olarak ve farklı araştırmacıların sizinle iletişime geçebilmesi için “ortak katılımcı havuzuna” aktarılabilir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya nebilbozyigit@gmail.com e-posta adresi ve 05452820101 numaralı telefondan ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı/araştırmacılar tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının:

Adı, Soyadı:

İmzası:

İletişim Bilgileri

e-posta: Telefon:

İletişim bilgilerimin diğer araştırmacıların benimle iletişime geçebilmesi için “ortak araştırma havuzuna” aktarılmasını;

kabul ediyorum

kabul etmiyorum (lütfen uygun seçeneği işaretleyiniz)

Araştırmacının

Adı-Soyadı:

İmzası:

Şahidin:

Adı-Soyadı:

İmzası: